

पाल्पा जिल्लाको
विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
२०७८

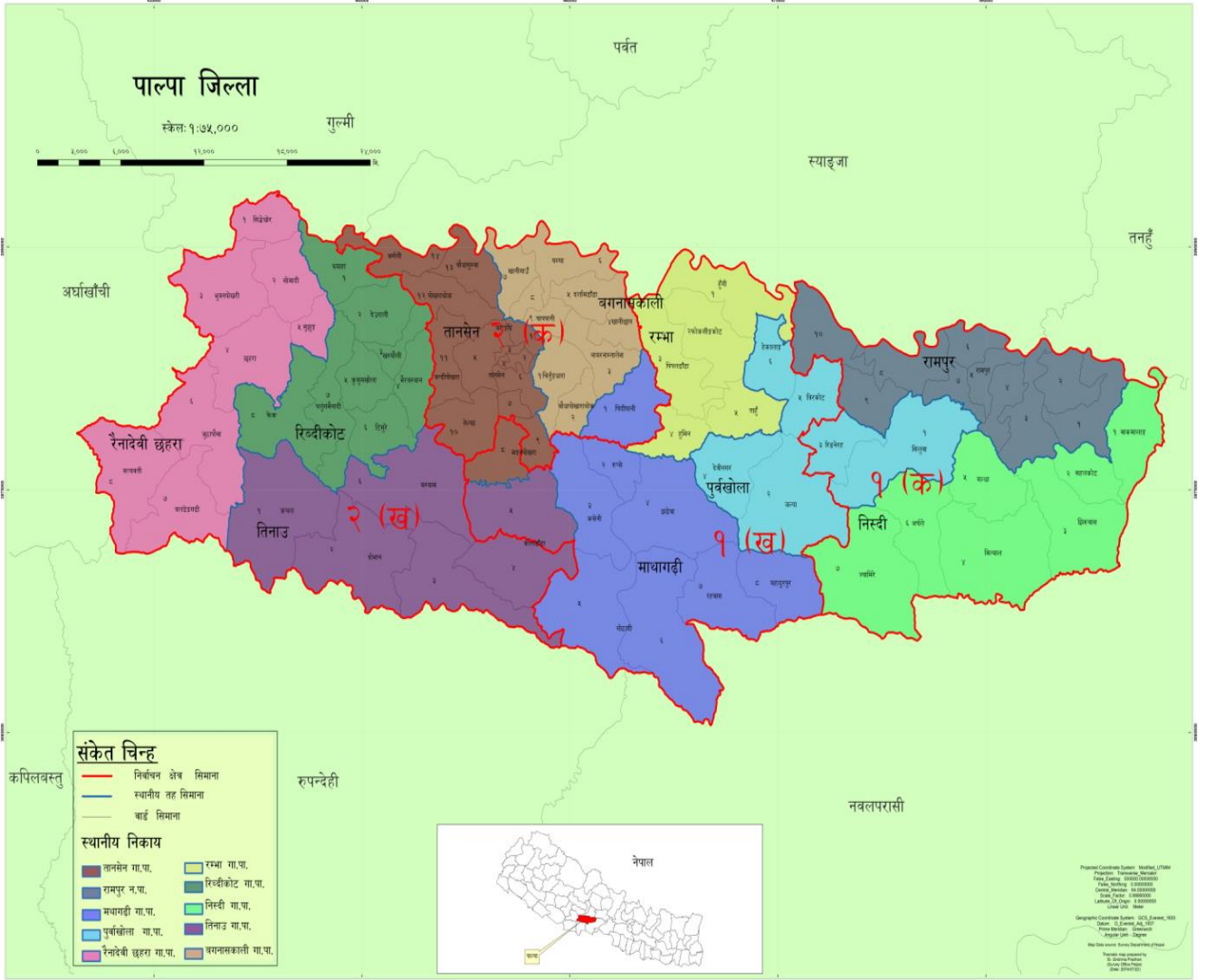

प्रकाशक

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

पाल्पा

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
काठमाडौं
(फाँट)

☎ : ०७५-५२०९२३
: ०७५-५२०९२४
: ०७५-५२०९२५
फ्याक्स : ०७५-५२०९६९

प्रमुख जिल्ला अधिकारीको भनाइ

देश अहिले निषेधाज्ञामा रहेको छ । गत वर्ष जस्तै यस वर्ष पनि कोरोना भाइरसको दोस्रो भेरियन्टका कारण विश्वले नै मानवीय आर्थिक सामाजिक लगायतका क्षति व्यहोरी रहेको छ । कोरोना विरुद्धको लडाईं एक मात्र लक्ष्य राखेर नेपाल मात्र होइन, विश्व नै अहिले आफूसँग भएको सम्पूर्ण स्रोत साधन तथा संयन्त्र परिचालन गरी जोखिम न्यूनीकरणको प्रयासमा जुटी रहेको छ । पाल्पा जिल्लाले पनि जनजीवनका सबै गतिविधि थाती राखेर कोरोनाको नियन्त्रण तथा ब्यबस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । कोरोना महामारीले आक्रान्त भइरहेको समयमा यस वर्ष मनसुनको आरम्भमै बाढी, पहिरो लगायतका विपद सामना गरीरहनु परेको छ। समुदायको सचेतिकरण तथा उपचारको उचित प्रवन्ध गरी क्षतिको न्यूनीकरण गर्नु नै अहिलेको आवश्यकता हो । कोरोना महामारी जस्तै आकस्मिक रुपमा व्यहोर्नु परेको फरक खालको विपदलाई सम्बोधन गर्ने हामीसँग कलष्टरमा आधारित व्यवस्थित योजना थिएन । योजनाको कार्यान्वयनमा आउने कठिनाई, समस्या समाधानका लागि गरिएका प्रयास तथा अनुभवको आधारमा योजनालाई समायानुकूल परिमार्जन गर्न आवश्यक भएकोले विभिन्न ९ वटा कलष्टर मार्फत विपदको समयमा तत् तत् कलष्टरले प्रतिकार्यमा जुट्ने गरी विपद पुर्बतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

वर्षेनी घटिरहने तथा घट्न सक्ने प्राकृतिक एवम् मानवीय विपद र कोरोना भाइरस जस्तै विश्वव्यापी महामारी लगायतका विपदको व्यवस्थापनको पूर्व तयारी, प्रतिकार्य र पुर्नस्थापना कार्यलाई व्यवस्थित बनाउन बिगतका योजनाको कार्यान्वयनको चरण भएका कमीकमजोरीहरूलाई सुधार गर्दै गरिएका प्रयास तथा अनुभवलाई दस्तावेजमा समावेश साथै योजनाहरूको आवश्यक परिमार्जन समेत गरी **विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना - २०७८** अध्यावधिक गरिएको छ । वि.स. २०६८ सालेखि निरन्तर रुपमा प्रकाशन हुँदै आएको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा यस वर्ष एकै समूहमा बसेर समूहगत छलफल गर्न नसकिएता पनि विषयगत क्षेत्रका छलफलहरूलाई बन्दाबन्दीको पूर्ण पालना गर्दै प्रविधिको प्रयोग मार्फत छलफल गरी योजनालाई अध्यावधिक गरिएको छ ।

पाल्पा जिल्ला प्राकृतिक प्रकोपको दृष्टिकोणबाट निकै जोखिमपूर्ण जिल्लाको रुपमा पर्दछ । बाढी, पहिरो, चट्याङ, आगोलागी जस्ता विपदका घटनाहरूबाट वर्षेनी जनधनको क्षति भइरहेको छ । विपदबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कुनै निकायको एकल प्रयासबाट मात्र प्रभावकारी हुन सक्तैन । यसका लागि विपद व्यवस्थापनको सबै चरणमा स्थानीय तह एवं सबै सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको सहकार्य तथा सहयोग अपरिहार्य छ । स्थानीय तहको सक्रियता, नेतृत्व एवं सबै सरोकारवालाको सक्रियतामा विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८ को पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भई प्रभावकारी रुपमा जिल्लाको विपद व्यवस्थापनका लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट विशेष अनुरोध गर्दछु । अन्त्यमा, यो कार्ययोजना तयारी तथा प्रकाशनको लागि निरन्तर रुपमा लागि पर्ने जिल्लामा क्रियाशिल राजनीतिक दलहरू, जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, जिल्ला विपद ब्यबस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, जिल्ला सुरक्षा समिति, सम्बद्ध सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू, नागरिक समाज, संचारकर्मी, जिल्ला प्रशासन कार्यालयका कर्मचारीहरू लगायत सम्पूर्णमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

एवम्

अध्यक्ष, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, पाल्पा

शब्द सङ्क्षेप

अगैसस	:	अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
आरडिटी	:	च्यापिड डाइग्नोसिस टेस्ट
आकासके	:	आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
किमी	:	किलोमिटर
गापा	:	गाउँपालिका
नपा	:	नगरपालिका
जिप्रका	:	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
जिविव्यस	:	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
जिसस	:	जिल्ला समन्वय समिति
नेरेसो	:	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
निमावि	:	निम्न माध्यमिक विद्यालय
प्रावि	:	प्राथमिक विद्यालय
पिसिआर	:	पोलिमराइज चेन रियाक्सन
मावि	:	माध्यमिक विद्यालय
मिली	:	मिलिलिटर
शिविसइ	:	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
सप्रबल	:	सशस्त्र प्रहरी बल
सावउस	:	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह
साविका	:	सामुदायिक विकास कार्यक्रम
स्वाका	:	स्वास्थ्य कार्यालय
CRRT	:	Community Rapid Response Team
GBV	:	Gender Based Violence
IRA	:	Initial Rapid Assessment
MIRA/मिरा	:	Multi Cluster Initial Rapid Assessment
MISP	:	Malware Information Sharing Platform
OCMC	:	One-stop Crisis Management Center
RRT	:	Rapid Response Team
TLC	:	Temporary Learning Center

विषयसूची

परिच्छेद १	६
योजनाको परिचय	६
१.१ पृष्ठभूमि:	६
१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य	१८
१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह	१८
१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया र सहभागिता	१८
१.५ प्रतिकार्य योजनाको उपयोग र प्रयोग	१८
१.६ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व	१९
१.७ प्रतिकार्य योजनाका सीमा	१९
परिच्छेद २	२०
विपद्को अवस्था तथा पूर्वानुमान	२०
२.१ विपद्को अवस्था	२०
२.२ नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको संकटाउन्मुख स्तरीकरण:	२०
२.३ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी	२२
२.४ क्षेत्रगत (Cluster) अगुवाहरूको विवरण	२४
२.५ सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामाग्री, स्रोत साधन र क्षमता	२४
परिच्छेद :- ३	२६
पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२६
३.१ विषयगत क्षेत्र: सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय	२६
परिच्छेद ४	२८
पाल्पा जिल्लाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२८
४.१ पूर्व तयारी योजना	२३
४.२ प्रतिकार्य योजना	३०
४.३ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नुपर्ने कार्य तथा तयारीहरू	३०
४.४ कोभिड-१९ पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना	३३
४.५ विषयगत क्षेत्र: खोज तलास तथा उद्धार	३३
४.६ विषयगत क्षेत्र: आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री	४२
४.७ विषयगत क्षेत्र: कृषि तथा खाद्य	४८
४.८ विषयगत क्षेत्र: खानेपानी तथा सरसफाइ	५३

४.९ विषयगत क्षेत्र: स्वास्थ्य तथा पोषण	५८
४.१० विषयगत क्षेत्र: शिक्षा	६५
४.११ विषयगत क्षेत्र: संरक्षण	६९
४.१२ विषयगत क्षेत्र: पूनःनिर्माण	७५
अनुसुचिहरु	७८
अनुसूची: १	७८
प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम	७८
अनुसूची: २	८२
शैक्षिक संस्थाहरु सम्बन्धी विवरण	८२
अनुसूची:- ३	८३
स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण	८३
अनुसूची: ४	८५
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति पाल्पाका सदस्यहरुका नामवली	८५
अनुसूची ५	८७
स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु विवरण	८७
अनुसूची-६	९१
पाल्पा जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण	९१
अनुसूची-७	९२
जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पा तथा मातहत ईकाई ईन्चार्जहरुको नामावली:-	९२
अनुसूची: ८	९३
विपद् सम्बन्धी शब्दावली	९३
अनुसूची: ९	९५
सन्दर्भ सामग्रीहरु	९५

परिच्छेद १

योजनाको परिचय

१.१ पृष्ठभूमि:

नेपालको अधिकांस भूभाग पहाडी क्षेत्र रहेको तथा भिरालो भू-बनोटको कारणले विपदका घटना तुलनात्मक रूपमा बढी नै रहेको हुन्छ। वातावरणमा भैरहेको बिनास, जनचेतनाको कमी, अव्यवस्थित विकास निर्माण, जलवायू परिवर्तन जस्ता कारण विपदका घटनाहरू बढ्दै गइरहेको छ जसबाट जनधनको क्षति पनि वर्षेनी वृद्धि हुदै गइरहेको छ। यस्ता विपदको सामना गर्न प्रभावित परिवार वा कुनै निकायको मात्र प्रयासले सम्भव हुँदैन। यसका लागि सबै सरोकारवालाको सहकार्य तथा परिचालन गर्नु जरूरी हुन्छ। त्यसैले भविष्यमा आइपर्ने सबै किसिमको विपदको सामना गर्नका लागि व्यक्ति, परिवार, समुदाय तथा संयन्त्रलाई स्रोतसाधनसहित तयारी अवस्थामा राख्नुपर्ने हुन्छ। विपदका घटनाहरू तथा त्यसबाट हुन सक्ने क्षतिको न्यूनिकरण गर्न तहगत रूपमा विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन योजनाहरू निर्माण गरी क्रमिक रूपमा त्यसको कार्यान्वयन गर्दै समुदाय तथा संयन्त्रहरूलाई उत्थानशील बनाउनु पर्दछ। यसका लागि पाल्पा जिल्लाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को अधिनमा रही बिगतदेखि नै विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ। नेपालको संविधान, २०७२ मा विपद् व्यवस्थापनलाई तीनै तहको अधिकारको साझा सूची भित्र समावेश गरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ समेत लागू भई मातहतका सबै निकायहरूमा विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रलाई कार्यक्षेत्रभित्र समावेश गरेकोले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले अझ व्यापकता पाएको छ।

पाल्पा जिल्लामा बाढी पहिरोको जोखिम उच्च रहेको छ। जिल्लाको उत्तरतर्फ कालिगण्डकी नदी, मध्य भागमा महाभारत पर्वत र दक्षिणतर्फको चुरे पर्वत श्रृङ्खलामा पर्ने प्रायः सबै भूभाग भिरालो भएको तथा वनविनासको क्रम बढ्दो रहेको कारणले वर्षातमा बाढीपहिरो ब्यापक बढ्न जाने र वर्षेनी ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति तथा भूक्षय हुने गरेको छ। अतः सिमित साधन र स्रोतको अत्युत्तम प्रयोग गरी विपदलाई प्रतिकार्य गर्न तथा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा गरी लागू गर्न अति नै महत्वपूर्ण देखिएकोले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, पाल्पाले यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८ तर्जुमा गरेको छ।

१.१.१ पाल्पा जिल्लाको सामान्य परिचय:

पाल्पा जिल्ला लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत पर्दछ। यस जिल्लाको सीमाना पूर्वमा तनहुं र नवलपुर, पश्चिममा अर्घाखाँची र गुल्मी, उत्तरमा स्याङ्गजा, दक्षिणमा रुपन्देही र परासी जिल्लाहरू पर्दछन्। विश्व मानचित्रमा यो जिल्ला २७ डिग्री ४० मिनेट उत्तरदेखि २७ डिग्री ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८३ डिग्री १४ मिनेट पूर्वदेखि ८४ डिग्री ०२ मिनेट पूर्वी देशान्तरबीच फैलिएको छ। यस जिल्लाको क्षेत्रफल १३७३ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यो जिल्ला समुन्द्री सतहबाट करिब २०० मि. देखि २००० मि. उचाई सम्म फैलिएको छ। उष्ण जलवायुदेखि समशितोष्ण हावापानी पाईने यस भूमिमा प्राकृतिक वनस्पति एवं जैविक विविधता पाईन्छ। यस जिल्लाको सरदर औषत तापक्रम २३ डिग्री सेल्सियस भएपनि गर्मीयाममा ३५ डिग्री सेल्सियस भन्दा बढी र जाडोयाममा ३.७ डिग्री भन्दा कम हुँदैन।

सदरमुकाम तानसेनको ठिक उत्तरमा रहेको श्रीनगरडाँडा यहाँको आकर्षण हो। सबै भन्दा बढि (५२.३०%) मगर जातिले बसोबास गर्ने यस जिल्लाका अधिकांश मानिस कृषि पेशामा संलग्न रहेका छन् भने बैदेशिक रोजगारको लागि छिमेकी राष्ट्र भारत तथा खाडी राष्ट्रमा गएका मानिसहरूको संख्या पनि उल्लेख रहेको पाईन्छ। यस जिल्लालाई शैक्षिक रूपमा पनि एक महत्वपूर्ण स्थानको रूपमा लिईने गरिन्छ। सदरमुकाम आसपासमा अवस्थित मेडिकल कलेज तथा नर्सिङ्ग कलेजहरूले गर्दा देशका विभिन्न स्थानहरूबाट यहाँ अध्ययनको लागि विद्यार्थीहरू आउने गरेकोले पश्चिम पहाडमा यो

जिल्ला शैक्षिक केन्द्रको रूपमा पनि विकसित हुंदै गईरहेको छायास जिल्लामा बुटवल स्याङ्गजा हुंदै पोखरा जाने सिद्धार्थ राजमार्ग र तानसेन हुंदै गुल्मी जाने दुई मुख्य राजमार्गहरू रहेका छन्। सिद्धार्थ राजमार्गको सुनौली-बर्तुङ्ग खण्ड यस जिल्लाको मुख्य MSR हो ।

भौगोलिक अवस्थिति

- (क) अक्षांस: २७० ४० मिनेटदेखि २७० ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश
- (ख) देशान्तर: ८३० १४ मिनेटदेखि ८४० २ मिनेट पूर्वी देशान्तर
- (ग) सीमाना: पूर्व- तनहुं र नवलपरासी
पश्चिम - अर्घाखाँची र गुल्मी
उत्तर - स्याङ्गजा
दक्षिणमा - रुपन्देही र नवलपरासी
- (घ) क्षेत्रफल: १३७३ वर्ग कि.मी.

स्थानीय तहहरूको संक्षिप्त विवरण

सि.नं.	स्थानीय तह	क्षेत्रफल (वर्ग किलोमिटर)	जनसंख्या	केन्द्र
१	तानसेन नगरपालिका	१०९८.	५०४०५	तानसेन
२	रामपुर नगरपालिका	१२३३४.	३५३९६	रामपुर
३	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१७५८८.	२६४६९	छहरा
४	रिब्दीकोट गाउँपालिका	१२४५५.	१८७७०	खस्यौली
५	तिनाउ गाउँपालिका	२०२	१९०८५	दोभान
६	निस्दी गाउँपालिका	१९४५.	२२६११	मित्याल
७	पूर्वखोला गाउँपालिका	१३८५.	१९५८९	रिङ्गनेरह
८	बगनासकाली गाउँपालिका	८४१७.	२१३६१	चिर्तुङधारा
९	माथागढी गाउँपालिका	२१५५९.	२५०१७	झडेवा
१०	रम्भा गाउँपालिका	९४१२.	२०१९०	पिपलडाँडा

धरातलीय बनावट :

यस जिल्लामा अधिकांश पहाडी भुभाग रहेको छ । जिल्लाको दक्षिणमा सामान्यतया पूर्व पश्चिम गरि फैलिएको चुरे पर्वत श्रृंखला १८ प्रतिशत पर्दछ भने उत्तर तर्फ पूर्व पश्चिम फैलिएको महाभारत पर्वत श्रृंखला ८२ प्रतिशत पर्दछ। यि पर्वत श्रृंखलाको बीचमा नदीहरूले बनाएका फाँट तथा उपत्यकाहरू रहेका छन्। यस जिल्लामा मिश्रित किसिमको जंगलहरू रहेको छ । पहाडी जिल्ला भएको कारणले गर्दा गाउँ बस्तीहरू छरिएर रहेको छन्। अधिकांश भु-भाग पहाडी भएतापनि हरेक गाउँ बस्तीहरूमा सडक तथा बाटोघाटोको पहुँच रहेको छ। यस जिल्लाको उत्तरमा पश्चिमबाट पूर्व तर्फ बग्ने मुख्य नदी कालीगण्डकी रहेको छ भने पहाडबाट उपत्यका खोच हुंदै बग्ने अन्य स-साना खहरे तथा नदीनालाहरू रहेका छन् ।

- (क) पहाड तथा पर्वतहरू: यस जिल्लामा रहेका प्रमुख उच्च पहाडहरूमा अर्चले पहाड, किटको पहाड, कौडेलेक, जुरे पहाड, नौगी डांडा, वेतनी डांडा, रिब्दीकोट, रिम्घा लेक, हातिलेक र श्रीनगर डांडा रहेका छन् ।
- (ख) उपत्यका तथा फांटहरू: यो पहाडी जिल्ला भएतापनि यहां माडी, रामपुर, अर्गली, हुंगी, कचल, दर्पुक, सर्देवा, पूर्वखोला अंगाहाखोला, गेझाबर्दले, भलायटार दैलातुङ्ग जस्ता खेती योग्य उर्वर फांटहरू पनि छन् ।
- (ग) नदीनालाहरू: यस जिल्लामा उत्तरी सीमा भएर बग्ने कालीगण्डकी नदी र माडीबाट दक्षिण तर्फ बग्ने तिनाउ नदी यहाँका प्रमुख दुई नदीहरू छन् भने अन्य थुप्रै खहरे तथा नालाहरू रहेको छन् ।

- (१) कालीगण्डकी नदी: मुक्तिनाथ क्षेत्रबाट बग्ने यो नदिलाई पवित्र गंगाको रूपमा लिईन्छामुस्ताङ्गदेखि गुल्मी हुँदै बग्ने यस नदी पाल्पाको रिडी, गाडांकोट हुँदै बाकमलाङ्गबाट नारायणी नदीमा मिल्न पुग्दछ । यसले पाल्पा जिल्लासंग गुल्मी, स्याङ्जा र तनहुँ जिल्लाको सीमानाको काम गरेको छ ।
- (२) तिनाउ खोला: पाल्पा जिल्लाको देवीनगरबाट उद्गम भएको यो नदी माडी फांट हुँदै बुटवल तर्फ गएको छ ।
- (३) निस्दी खोला: पाल्पा जिल्लाको देवीनगर भएर पूर्वखोला हुँदै बग्ने यो खोला कालीगण्डकीसम्म मिल्न पुग्छ ।
- (४) अरुण खोला: पाल्पा जिल्लाको देवीनगर उद्गम भएको यो खोला बहादुरपुर, ज्यामिरे हुँदै नवलपरासी तर्फ बगेको छ ।
- (५) रिडी खोला: अर्घाखांची र गुल्मीको विभिन्न उच्च भागबाट आएको यो खोला पाल्पाको भुवनपोखरी, सिद्धेश्वर, ख्याहा, अर्घली हुँदै रिडीघाटमा पुगी कालीगण्डकीमा मिसिएको छ ।
- (६) अंगाहा खोला: रम्भाखोला (ताहुँ), हुमिन, पिपलडांडा, फोक्सिङ्गकोट बीचबाट सुरु भई राम्दीघाटमा कालीगण्डकीमा गई मिल्दछ ।
- (७) सर्देवा खोला: देउराली र कुसुमखोलाबाट सुरु भई रिडी खोलामा गई मिल्दछ ।
- (८) बराङ्गदी खोला: बराङ्गदी, चापपानीबाट सुरु भई यो खोला कालीगण्डकीमा गई मिल्दछ ।
- (९) दोभान खोला: फेक, ठिमुरे, छहरा, जुठापौवा, कचल आदि गा.वि.स.हरूबाट एकत्रित हुँदै यो खोला दोभान तिनाउमा मिल्दछ ।

यस जिल्लाको उत्तर तर्फ काली गण्डकी नदी, जिल्ला बीचबाट तिनाउ खोला रहेको साथै अन्य साना तिना ठाडो खोला तथा खहरेहरू रहेको हुँदा यस्ता खोलामा आउनु बाढीको कारण हुने मानविय क्षती, कृषी योग्य उर्वर जमिनको क्षती, नदी कटान तथा जलविद्युत गृहहरू लगायत नदी तिरहरूको बस्तीहरूमा गाउं बस्तीहरू बगाउने हुँदा विपद प्रतिकार्य पूर्व तयारी स्थानीय निकायहरूले सोही अनुसार योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने देखिन्छ भने विपद प्रतिकार्यको लागि समेत सोही अनुसार कार्य गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

- (घ) ताल तथा पोखरीहरू: पाल्पा जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा रहेका मुख्य साना ताल तथा पोखरीहरू निम्न अनुसार छन् ।

- (१) सत्यवती तालः सिद्धार्थ राजमार्गमा पर्ने चौविस माईलदेखि दक्षिण डेढ घण्टाको पैदल यात्राबाट पुगिने कोलडांडा गा.वि.स.मा रहेको यो ताल १४०० मि. उचाईमा रहेको छ । सुन्दर जंगलको बीचमा पहाडको टाकुरामा रहेको यो तालको छुट्टै विशेषता रहेको छ । कार्तिक पुर्णिमाको दिन ठुलो मेला लाग्ने यस तालमा भक्तजनहरूले ठुलो स्वरले चिच्याएर तालको वरिपरी घुम्दै बर मागेमा मनोकांक्षा पुरा हुन जनविश्वास रहेको छ ।
- (२) प्रभास तालः सिद्धार्थ राजमार्ग संगै जोडिएको यो ताल तानसेन न.पा.को वडा नं.१४ मा पर्दछायो ज्यादै पौराणिक ताल हो।कमलका फुलहरू फुल्ने हुदां यसलाई कमलपोखरी समेत भनिन्छ।यो तालमा सवै प्रमुख तिर्थ स्थलहरूको जल ल्याई राखिएको हुदां यसलाई प्रभास क्षेत्रको रुपमा मान्ने चलन छ ।
- (३) सीताकुण्डः पूर्वी पाल्पाको दर्छा गा.वि.स. वडा नं.२ मा रहेको यो कुण्ड ४००० फिटको उचाईमा रहेको छ।यहांबाट धौलागिरी,माछापुच्छ्रे,अन्नपुर्ण, मनास्लु हिम श्रृंखला,कालीगण्डकी नदी तथा रामपुर फांट प्रष्टसंग देखिन्छ । यहां पुग्न रामपुरबाट १ घण्टाको पैदल यात्रा गर्नु पर्दछ । यस तालको वरिपरी रहेका बोटविस्वाहरू सवै ताल तर्फ झुकेको हुनु नै यसको मुख्य विशेषता हो ।
- (ड) हावापानीः भु-धरातलीय स्वरुपमा भएको विविधताले गर्दा यस जिल्लाको हावापानीमा पनि विविधता रहेको पाईन्छ । महाभारत तथा चुरेपर्वत श्रृंखला, नदी किनारका निम्न उचाईका भु-भागलाई हेरी यहांको हावापानीलाई वातावरणीय दृष्टिकोणले दुई भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ।जिल्लाको अधिकांश भाग पहाडी भएकोले करिब ८०% भु-भागमा समशितोष्ण हावापानी पाईन्छ, भने करिब २०% भु-भाग मैदानी भएकोले उष्ण हावापानी रहेको छ।यहांको औषत अधिकतम तामक्रम ३५.० सेल्सियस र औषत न्युनतम तापक्रम ३.७० सेल्सियसको बीचमा रहेको छ । हिमालय पर्वतमालादेखि अलि टाढा दक्षिणतर्फ रहेकोले यस जिल्लामा गण्डकी अञ्चल र धौलागिरी अञ्चलका हिमाल नजिक पर्ने स्थानहरूको दाजोमा केही कम पानी पर्ने र सालाखाला बर्ष भरिमा १९०३ मि.मि.वर्ष हुने गर्दछ।वर्ष भरिनै हुने वर्षाको ८०% वर्षा जेष्ठदेखि भाद्र महिना भित्रमा हुने गर्दछ ।
- (च) वनस्पति तथा वन्यजन्तुः यस जिल्लाको करिब ५२.८ प्रतिशत भु-भाग वनजंगलले ढाकिएको छ।यस जिल्लाका खास वन पैदवारहरूमा साल,सल्लो,उत्तीस,चिलाउने,टुनी,साज,चिउरी,मौवा,खल्लुक आदि पर्दछन् । कचल र दोभान इलाकाहरूमा सालको काठहरू प्रशस्त पाईन्छ।जिल्लामा पाईने वन्यजन्तुहरूमा बाघ, भालु, स्याल, चितुवा, फ्याउरो, वंदेल, घोरल, डेडु, वांदर, खरायो, मृग, दुम्सी आदि पर्दछन् भने जंगली पंछीहरूमा लुईचे, कालिज, ढुकुर, जुरेली, तित्रा, बट्टाई, कांडे भ्याकुर, कोईली, सुगा, न्याउली, गिद्ध, चिल, वाज, गौथली आदि पाईन्छ।हाल यस जिल्लाको माडी र रामपुर क्षेत्रमा गिद्ध संरक्षण र अवलोकन समेत सुरु गरिएको छ।यस जिल्लामा सामुदायीक वन,राष्ट्रिय वन र निजी वन रहेका छन्।यहांको दक्षिणी भेगको होचो ईलाकामा साल, सिसौ,बर,पिपल,दार पाईन्छ।उच्च पहाडी ईलाकामा सल्लो, चिलाउने,उतिस,मौवा,बासं,निगालो,अम्रिसो जस्ता वनस्पती पाईन्छ।सामुदायीक वन जिल्ला वन कार्यालयको निग्रानीमा समुदायलाई उपभोग गर्न हस्तान्तरण गरिएको र राष्ट्रिय वनलाई जिल्ला वन कार्यालयले रेख देख तथा सुरक्षा प्रदान गर्दै आई रहेको छ।जिल्लामा रहेका वनहरूको संरक्षणको जिल्ला वन कार्यालय अन्तर्गत निम्न अनुसार रेञ्ज पोष्टहरू रहेका छन्।बर्षेनी डढेलोको कारण वनजंगल उच्च जोखिममा रहेको ।

- (१) बल्डेङ्गगढी रेञ्जपोष्ट
- (२) झुम्सा रेञ्जपोष्ट
- (३) झडेवा रेञ्जपोष्ट
- (४) तानसेन रेञ्जपोष्ट
- (५) देउराली रेञ्जपोष्ट
- (६) आर्यभन्ज्याङ्ग रेञ्जपोष्ट
- (७) मित्याल रेञ्जपोष्ट
- (८) रामपुर रेञ्जपोष्ट

यस जिल्लामा ५२.८ प्रतिशत भू-भाग सरकारी तथा सामुदायिक वनले ढाकेको र स्थानीयहरूको जिविकोपार्जन समेत वन जंगलमा रहेको हुंदा विशेष गरी मंसिरदेखि चैत्र महिनासम्म वनजंगलमा हुने आगलागी तथा डढेलोले करोडोको प्राकृतिक सम्पदाहरू नष्ट भई जाने र दीर्घकालमा समुदाय र समग्रमा पर्यावनमा समेत असर गर्ने हुंदा स्थानीय स्तरमै वन डढेलो नियन्त्रण सम्बन्धी सचेतना तथा फायर फाईटिङ्गको लागि श्रोत साधन र जनशक्तिहरू तयारी हालतमा राख्नु पर्ने देखिन्छ।

(छ) **जनसंख्या:** राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस जिल्लाको कुल जनसंख्या २,६१,१८० रहेको छ । जसमध्ये पुरुषको संख्या १,१५,८४० र महिलाको संख्या १,४५,३४० रहेको छ। सबै भन्दा बढि (५२.३०%) मगर जातिले बसोबास गर्ने यस जिल्लाका अधिकांश मानिस कृषि पेशामा संलग्न रहेका छन् भने बैदेशिक रोजगारको लागि छिमेकी राष्ट्र भारत तथा खाडी राष्ट्रमा गएका मानिसहरूको संख्या पनि उल्लेख रहेको पाईन्छ ।

(ज) **जातजाति:** २०६८ सालको जनगणना अनुसार जिल्लाको जनसंख्या २६९३७२ रहेको छ । मगर, ब्राह्मण र क्षेत्री मुख्य जातीहरू भएको यस जिल्लाको मुख्य पेशा कृषि भएतापनि वैदेशिक रोजगारी पनि दोश्रो ठुलो आयआर्जनको श्रोत बन्दै गएको बुझिन्छ।पाल्पा जिल्लामा रहेका जातजातीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

सि.नं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत	कै.
१	मगर	१,३६,५८८	५२.३०	
२	ब्राम्हण	४५,६०८	१७.४६	
३	क्षेत्री	२०,६२८	७.९	
४	कामी	१७,५६२	६.७२	
५	नेवार	९,०३१	३.४६	
६	सार्की	८,३१७	३.१८	
७	कुमाल	६,८०२	२.६०	
८	दमाई	५,१००	१.९६	
९	ठकुरी	३,८०७	१.४६	
१०	घर्ती/भुजेल	१,६१४	०.६२	
११	मुसलमान	१,२३०	०.४७	
१२	बोटे	८०३	०.३१	
१३	गुरुङ्ग	५७६	०.२२	
१४	थारु	५२१	०.२०	
१५	दशनामी/सन्ध्यासी	४०२	०.१५	

१६	अन्य	२,५२१	०.९९	
१७	जम्मा	२६११८०	१००.	

(इ) मुख्य आर्थिक श्रोत. पाल्पा जिल्लामा आर्थिक श्रोतको रूपमा कृषि, ब्यापार, उद्योग,नोकरी र बैदेशिक रोजगार नै मुख्य रहेको छ । जिल्लामा हुने मुख्य आर्थिक कारोबारहरूमा पर्यटन ब्यवसाय, ब्यापार, उद्योग, कृषि उत्पादन नै हो । आर्थिक विकाससंगै जिल्लामा विभिन्न वित्तिय तथा सहकारी संस्थाहरू मार्फत आर्थिक कारोबारहरू संचालन भईरहेको छ । यस जिल्लामा आर्थिक कारोवार गर्ने सरकारी बैंक राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, नेपालबैंक, कृषि विकास बैंकको साथमा प्राईभेट वित्तिय संस्थाहरूमा ग्लोबल आई.एम.ई. बैंक, नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक, एन.आई.सि.एसिया बैंक, कुमारी बैंक, मेगा बैंक, एस.वि.आई.बैंक, NMB बैंक, लक्ष्मी बैंक, सनराइज बैंक, सिटिजन बैंक, गरिमा बैंक, साइन रेसुङ्गा बैंक, सानिमा बैंक, सिद्धार्थ बैंक लगायतका रहेका छन ।

(१) **कृषि:** जिल्लाको अधिकांश मानिसको आयआर्जनको प्रमुख श्रोत कृषि हो । अधिकांश मानिसहरू जिविकोपार्जनको लागि कृषि पेशामा नै निर्भर रहेका छन्।कृषिमा परम्परागत प्रणाली नै अपनाईने गरिएतापनि हाल आएर ब्यवसायिक कृषिमा पनि बृद्धि हुंदै गईरहेको छ।साथै जिल्लामा कृषि विकासको लागि रामपुर कृषि सेवा केन्द्र, रिङ्गनेरह कृषि सेवा केन्द्र, आर्यभञ्ज्याङ्ग कृषि सेवा केन्द्र, मदनपोखरा कृषि सेवा केन्द्र, खस्यौली कृषि सेवा केन्द्र, छहरा कृषि सेवा केन्द्र रहेका छन् भने उपसेवा केन्द्रहरूमा जुठापौवा कृषि उपसेवा केन्द्र, बतासे कृषि उपसेवा केन्द्र, अर्गली कृषि उपसेवा केन्द्र, झडेवा कृषि उपसेवा केन्द्र, हुंगी कृषि उपसेवा केन्द्र, ताहुं कृषि उपसेवा केन्द्र, सहलकोट कृषि उपसेवा केन्द्र रहेका छन्।मुख्य कृषि उत्पादनहरू निम्न अनुसार रहेको छ ।

अन्नवाली: यस जिल्लामा उत्पादन हुने अन्न वालीहरू सिंचाईको सुविधा भएको बेसीका फाटहरूमा मकै, धान,कोदो,फापर, गहुं,तोरी,आलु,वर्ष भरि नै लगाउने गरिन्छ । पहाडी ईलाकामा मकै, कोदो,जौ,फापर,तोरी बर्षमा १ पटक मात्र लगाउने गरिन्छ ।

फलफुल वाली: यस जिल्लाको बेसी मैदानी भु-भागमा आंप, अम्वा, केरा, लिची, कटर, भुईकटरको उत्पादन हुन्छ । पहाडी ईलाकामा अमिलो जातका फलफुल कागती, ज्यामिर, निबुवा, भोगटे, जुनार,सुन्तलाको खेती गरिन्छ ।

नगदे वाली: यस जिल्लाका सिंचाई हुने ठाउहरूमा बर्ष भरि नै नगदे वाली उत्पादन गरिन्छ।पहाडी ईलाकामा वर्षाको समयमा मात्र उत्पादन गरिन्छ।यसरी उत्पादन गर्ने नगदे वालीहरू च्याउ खेती,साग,प्याज,लसुन,आलु,तोरी,अदुवारकफी रहेका छन्।अदुवा उत्पादनमा पाल्पा जिल्ला अग्रणी रहेको छ।हाल जिल्लामा विभिन्न किसिमका जडिबुटी साथै तेजपत्ता र दालचिनीको ब्यवसायिक खेती पनि सुरु गरिएको छ।

(२) **पशुपालन:** यस जिल्लामा परम्परागत किसिमबाट पशुपालन गर्ने गरिएको छ।केहि समयदेखी उन्नत जातको घांस खेती गरि दुग्ध ब्यवसाय संचालन गर्न गाई तथा भैंसी पालनमा बृद्धि भएको छ।अन्य ब्यवसायमा कुखुरा,हांस,बाखा,बंगुर र मौरी पालन पनि भईरहेको छ । पशुपालन ब्यवसायमा लागेका कृषकहरूलाई आवश्यक सहयोग र सल्लाहको लागि पशुसेवा केन्द्रहरूमा खुस्यौली सेवाकेन्द्र, आर्यभञ्ज्याङ्ग सेवाकेन्द्र,मदनपोखरा सेवाकेन्द्र,रामपुर सेवाकेन्द्र,रिङ्गनेरह सेवाकेन्द्र,छहरा उपकेन्द्र, अर्गली उपकेन्द्र, बतासे उपकेन्द्र,झडेवा उपकेन्द्र,हुंगी उपकेन्द्र,ताहुं उपकेन्द्र,सहलकोट उपकेन्द्र, चापपानी उपकेन्द्र,जुठा पौवा उपकेन्द्रहरू रहेका छन् ।

(३) ब्यापार व्यवसाय: यातायातको पहुँच पुगेका स्थानहरूमा ब्यापार व्यवसाय पेशामा लाग्ने मानिसहरूको संख्या उल्लेख्य रहेको छ । विशेषगरी राजमार्गले छोएका स्थान तथा त्यसका आसपासमा भएको बस्तीहरूको विकास संगै ब्यापार व्यवसाय पनि विकास हुँदै गईरहेको छ।पाल्पा जिल्लाको सदरमुकाम तानसेन उत्तर तर्फ रहेको पहाडी जिल्लालाई तराईसंग जोड्ने मुख्य मार्गमा रहेको हुँदा यस स्थान निकै अगाडी देखि ब्यापारिक केन्द्रको रूपमा रहेको छ । ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र प्राकृतिक दृष्टिकोणले प्रख्यात रहेको पाल्पा जिल्लामा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरू उल्लेखिय संख्यामा घुम्न आउने गर्दछन् । पर्यटन विकासको सम्भावना प्रशस्त रहेको यस जिल्लामा पर्यटकहरूलाई सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले होटेल, लज तथा रेष्टुराहरूको पनि विकास भईरहेको छ।

(४) उद्योग: पाल्पा जिल्लामा ठुला उद्योगहरू नभएतापनि साना तथा घरेलु उद्योगहरू प्रशस्त मात्रामा रहेका छन्।यो जिल्ला ढाका टोपी र करुवाको लागि प्रसिद्ध छ । साना तथा घरेलु उद्योगहरूमा फर्निचर, कफी प्रशोधन, दुग्ध प्रशोधन, आयुर्वेदिक औषधी, मैल वत्ति, सिलाई बुनाई, पिसानी मिल, गलैँचा, ईट्टा, बांस चोयाका हस्तकला आदि उद्योगहरू रहेका छन् ।

पाल्पा जिल्ला प्राकृत श्रोत, साधनले सम्पन्न जिल्ला रहेको र ट्रान्जिट प्वाइन्टको रूपमा रहेकोले परदेश राजधानी बुटवल तथा वरपर औद्योगिक विकाशको कारण यस जिल्लामा रहेको वन पैदावारहरू विशेषत हुंगा, काठ जस्ता बस्तु आधारित उद्योग धन्दाहरू संचालनमा रहेकोले विशेष गरी चुनढुंगाको उत्खनन व्यापक रूपमा भएको कारण बाढी, पहिरो, उर्वर जमिनको नष्ट हुने साथै भविष्यमा वातावरणिय विपदका घटनाहरू समेत हुन सक्ने हुँदा विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा समेत यस्ता कुराहरूलाई समावेश गरी सोही अनुसार तयारी रहनु पर्ने देखिन्छ ।

(ज) यातायात: यस जिल्लालाई सडक यातायातको दृष्टिकोणले सुगम जिल्लाको रूपमा लिन सकिन्छ।यहांका २ वटा नगरपालिका तथा ८ वटा गाउँ पालिकालाई पक्की एवं कच्ची सडकले जोड्नुका साथै यस जिल्लामा गोरेटो बाटोहरू पनि प्रशस्त मात्रामा रहेको पाईन्छ।यस जिल्लामा बर्षेनी सबै भन्दा बढी सडक दुर्घटनाबाट जनधनको क्षती भईरहेको पाईन्छ । यस जिल्लाको प्रमुख सडक मार्गहरू तथा सहायक सडकमार्ग निम्न अनुसार रहेका छन् ।

सि.नं.	विवरण	दुरी (कि.मि.)	कैफियत
१.	सिद्धार्थ राजमार्ग (बुटवल, वर्तुङ्ग, आर्यभञ्ज्याङ्ग हुँदै राम्दी)	६८ कि.मी	C1 40
२.	आर्यभञ्ज्याङ्ग-रामपुर सडक खण्ड	५० कि.मी.	C1 18
३.	वर्तुङ्ग-हार्थोक-रिडी सडक खण्ड	३५.६६ कि.मी.	C1 40
४	हार्थोक-छहरा-तिनगिरे	२५ कि.मी.	C1 18
५	बांसटारी-झडेवा-खैरेनी	४८ कि.मी.	C1 18
६	बतासे डांडा-अबल-रानिघाट	१३ कि.मी.	C1 18
७	चिलाङ्दी-चापपानी-गरनडांडा-राम्दी	१६ कि.मी.	C1 18
८	हुमिन-रिङ्नेरह-ज्यामिरे	११ कि.मी.	C1 18
९	बतासेडांडा-बौघागुम्हा-छेर्लुङ	१५ कि.मी.	C1 18
१०	दोभान-कचल-बल्डेडढी	१२ कि.मी.	C1 18
११	अमलाबास-पेलावास-तालपोखरा-अर्घाखांची	१६ कि.मी.	C1 18
१२	ताहुं-ओमचञ्ज्याङ-तितेनी-रानीबास-सहदीखोला	१० कि.मी.	C1 18
१३	बेलडांडा-ढुङ्गानाबेसी-मित्याल-	२७ कि.मी.	C1 18

	आरुडखोला		
१४	खस्यौली-देउराली-मनवाग	२३ कि.मी.	C1 18
१५	बुल्थाके-खानीगाउं-दैलातुड	८ कि.मी.	C1 18
१६	डुम्रे-मस्याम-दुस्टुड-बतासे	१४ कि.मी.	C1 18
१७	राईका-आनन्दीभञ्ज्याड-रुक्सेभञ्ज्याड	२७ कि.मी.	C1 18
१८	सालझण्डी-जठापौवा-सुङ्गुरेदुङ्गा	२०.३ कि.मी.	C1 18
१९	हुमिन-देवीनगर-जल्पा-बहादुरपुर	१६.८ कि.मी.	C1 18
२०	झुम्सा-ज्यामिरे-दमार-जगात	२६ कि.मी.	C1 18
२१	सिलुवा-अर्चले-सिन्दुरे(ज्यामीरे)	१६.५ कि.मी.	C1 18

सि.नं.	विवरण	दुरी (कि.मि.)	कैफियत
१.	सिद्धार्थ राजमाग (वुटवल, वर्तुङ्ग, आर्यभञ्ज्याङ्ग हुँदै राम्दी)	६८ कि.मी	C1 40
२.	आर्यभञ्ज्याङ्ग-रामपुर सडक खण्ड	५० कि.मी.	C1 18
३.	वर्तुङ्ग-हार्थोक-रिडी सडक खण्ड	३५.६६ कि.मी.	C1 40
४	हार्थोक-छहरा-तिनगिरे	२५ कि.मी.	C1 18
५	बांसटारी-झडेवा-खैरेनी	४८ कि.मी.	C1 18
६	बतासे डांडा-अबल-रानिघाट	१३ कि.मी.	C1 18
७	चिलाङ्दी-चापपानी-गरनडांडा-राम्दी	१६ कि.मी.	C1 18
८	हुमिन-रिङ्नेरह-ज्यामिरे	११ कि.मी.	C1 18
९	बतासेडांडा-बौघागुम्हा-छेर्लुङ	१५ कि.मी.	C1 18
१०	दोभान-कचल-बल्डेडडी	१२ कि.मी.	C1 18
११	अमलाबास-पेलावास-तालपोखरा-अर्घाखांची	१६ कि.मी.	C1 18
१२	ताहुं-ओमचञ्ज्याड-तितेनी-रानीबास-सहदीखोला	१० कि.मी.	C1 18
१३	बेलडांडा-दुङ्गानाबेसी-मित्याल-आरुडखोला	२७ कि.मी.	C1 18
१४	खस्यौली-देउराली-मनवाग	२३ कि.मी.	C1 18
१५	बुल्थाके-खानीगाउं-दैलातुड	८ कि.मी.	C1 18
१६	डुम्रे-मस्याम-दुस्टुड-बतासे	१४ कि.मी.	C1 18
१७	राईका-आनन्दीभञ्ज्याड-रुक्सेभञ्ज्याड	२७ कि.मी.	C1 18
१८	सालझण्डी-जठापौवा-सुङ्गुरेदुङ्गा	२०.३ कि.मी.	C1 18
१९	हुमिन-देवीनगर-जल्पा-बहादुरपुर	१६.८ कि.मी.	C1 18
२०	झुम्सा-ज्यामिरे-दमार-जगात	२६ कि.मी.	C1 18
२१	सिलुवा-अर्चले-सिन्दुरे(ज्यामीरे)	१६.५ कि.मी.	C1 18

हेलिप्याड : गोरखदल गण हे.क्वा. तानसेन र रामपुर पोष्टमा स्थायी हेलिप्याड रहेको छ । साथै जिल्लाको स्थानीय तहसंग समन्वय गरी हरेक तहमा कम्तीमा एउटा Night Landing Capability सहितको हेलिप्याड निर्माण गर्ने कार्यको लागि समन्वय भईरहेको छ । विपद उद्धारको समयमा यिनै हेलिप्याडहरूलाई प्रयोग गरी विपद उद्धार तथा राहत वितरणको कार्य गरिनेछ । यस जिल्लामा रहेका हेलिप्याडहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

सि.नं.	स्थान (GR, Latitude, Longitude)	कै.
१	तानसेन (जि.आर.५५९८२९) 83°33'00', 27°51'00'	Night landing Capability
२	रामपुर (जि.आर.८९६८३७) 83°53'30', 27°52'10'	हेलिप्याड रहेको
३	मुझुङ्ग (जि.आर.४०५८४३) 83°30'20', 27°52'19'	खुल्ला जमिन
४	प्रभास (जि.आर.५४८८०४) 83°31'०७', 27°51'०९'	हेलिप्याड रहेको
५	दोभान 83 (४९१७९९.आर.जि.) 27°15', 27°49'13'	हेलिप्याड रहेको
६	खस्यौली (जि.आर.५१५७६४) 83°30'29', 27°48'०४'	खुल्ला जमिन
७	बर्तुङ्ग (जि.आर.५६२८१९) 83°33'10', 27°50'51'	खुल्ला जमिन
८	नाथरनमत्लेस (जि.आर.६१२८१७) 83°35'11', 27°52'12'	खुल्ला जमिन
९	दर्लाडांडा (जि.आर.६०५८७६) 83°36'30', 27°54'15'	खुल्ला जमिन
१०	ताहुं (जि.आर.७२९५०१) 83°43'14', 27°50'20'	खुल्ला जमिन
११	मित्याल (जि.आर.९११७१३) 83°55'15', 27°46'०६'	खुल्ला जमिन
१२	सोमादी (जि.आर.३९८८८७) 83°21'०५', 27°55'०३'	खुल्ला जमिन
१३	जुठापौवा (जि.आर.३२२७४१) 83°19'०२', 27°49'१०'	खुल्ला जमिन
१४	हुंगी (जि.आर.७२३८७८) 83°43'14', 27°55'13'	खुल्ला जमिन
१५	गोठादी (जि.आर.६०८६४३) 83°39'०६', 27°42'०९'	खुल्ला जमिन
१६	दर्छा (जि.आर.६०८६४३) 83°56'०५', 27°50'16'	खुल्ला जमिन
१७	अर्गली (जि.आर.४४५९११) 83°27'11', 27°55'०५'	खुल्ला जमिन
१८	खालीवन (जि.आर.८४१८१७) 83°49'०७', 27°52'०९'	खुल्ला जमिन

पाल्पा जिल्ला सडक यातायातले राम्रो पहुँच भएको जिल्ला हो तर विकासको नाममा अव्यवस्थित तरिकाले निर्माण भईरहेको ग्रामिण सडकको कारण बर्षेनी सडक दुर्घटना, पहिरो, बाढीले ठुलो मात्रामा जनधनको क्षती भईरहेको हुँदा यी कुराहरुलाई मनन गरी योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

- ट) **संचार:** जिल्लाको प्राय सबै जसो स्थानमा मोबाईलको पहुँच रहेको भएतापनि महाभारत तथा चुरे बीचका खोंचका बस्तीहरु जस्तै चहला, कचल तथा जुठापौवा जस्ता इलाकाहरुमा NTC/NCeLL को Coverage नभएकोउक्त इलाकाहरुमा Smart Cell को Coverage भएतापनि प्रभावकारी नभएकोसाथै शहरी क्षेत्रमा Landline फोनको पनि व्यवस्था रहेको छायस जिल्लामा सुचना सहज रुपमा साधारण जनतासम्म प्रसारण गर्नको लागि स्थानीय टेलिभिजन स्टेशन,विभिन्न एफ.एम. स्टेशनहरु र स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुले निकै महत्वपूर्ण भुमिका निभाउँदै आएका छन्।विपदको समयमा यी संचारका साधनहरुको महत्वपूर्ण भुमिका रहन्छन् ।

(१) जिल्लाका विभिन्न मिडियाहरु:

सि.नं.	मिडिया	सम्पर्क नम्बरहरु	Email/Website	स्टेशन मेनेजर	कै.
१	श्रीनगर टेलिभिजन	९८४७०४४५९० ९८४७०९८५६७	bishnu-1ct@yahoo.com	विष्णु प्रसाद पाण्डे	
२	सनराइज टेलिभिजन	०७५-५२०७१३ ९८५७०६५७०३ ९८४७३०१५०३	suryodaytv@gmail.com	सन्तोष बस्याल	
३	सामुदायिक रेडियो मदनपोखरा	०७५-४११०५५ ०७५-४११०५६	madanpokharafm@ntc.net.np	राजेश कुमार अर्याल	

		९८५७०६०२०२	crmhalchal@gmail.com		
४	रेडियो मुक्तिनाथ	९८५७०६२६७०		भुवन रायमाझी	
५	श्रीनगर एफ.एम., तानसेन	०७५-५२१७३२		देव बहादुर पचभैया	
६	रेडियो पश्चिमाञ्चल	०७५-५२१७२५		हाल बन्द	
७	पाल्पा एफ.एम.	०७५-४००३५६			
८	सामुदायिक रेडियो, रामपुर	०७५-४००१६५			

(२) जिल्लामा प्रकाशित हुने पत्र पत्रिका:

सि.नं.	पत्रपत्रिकाको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान	कैफियत
१	नव जनचेतना	दैनिक	तानसेन, पाल्पा	
२	करुवा अर्ध साप्ताहिक	अर्ध साप्ताहिक	तानसेन, पाल्पा	
३	गाउँले देउराली	साप्ताहिक	तानसेन, पाल्पा	
४	नवसम्वाद	साप्ताहिक	तानसेन, पाल्पा	
५	पाल्पा टाइम्स	साप्ताहिक	तानसेन, पाल्पा	
६	पाल्पा समाचार पत्र	साप्ताहिक	तानसेन, पाल्पा	

(३) जिल्लास्थित अनलाइन मिडिया:

सि.नं.	अनलाइनको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान	कैफियत
१	इरानीमहल डटकम	अनलाइन	तानसेन, ३ पाल्पा	
२	सेरोफेरो न्यूज	अनलाइन	तानसेन	
३	पाल्पा समाचार	अनलाइन	तानसेन	
४	सित्तलपाटी	अनलाइन	तानसेन	
५	बोली दैनिक	अनलाइन	मदनपोखरा	

(४) हुलाक:

सि.नं.	हुलाक कार्यालयहरूको विवरण	संख्या	कैफियत
१	जिल्ला हुलाक कार्यालय	१	
२	ईलाका हुलाक कार्यालय	१३	
३	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	५२	
४	हुलाक सुचना केन्द्र	७	
५	कुल जनशक्ति (अस्थायी र करार समेत गरी)	२७९	

(५) जिल्लाको समग्र संचारको विवरण

सि.नं.	संचार	संख्या	कैफियत
१	NTC टावर	५२	
२	NCELL टावर	३४	
३	हुलाका	६६	
४	दैनिक पत्रिका	३	
५	साम्साहिक पत्रिका	४	
६	पाक्षिक पत्रिका	३	
७	अर्घसाम्साहिक पत्रिका	१	
८	सामुदायिक एफ.एम. रेडियो	७	
९	टि.भि. च्यानल	२	
१०	Wimax, ADSL र Worldlink Internet	१८०/८१६/९२०	

जनतालाई विपद सम्बन्धी योजना, सूचना सम्बन्धी जानकारी दिने प्रमुख माध्यम संचारको साधनहरू रहेको हुन्छ। जिल्लामा पनि विभिन्न संचारका साधनको उपलब्धता भएतापनि सीमान्तकृत समुदायहरूमा सबैमा संचार पहुँच नहुने हुँदा सरकारी, गैर सरकारी तथा स्थानीय निकायहरूले संचार माध्यमको अलवा स्थान विशेषमा नै सुसुचित गर्नु पर्ने हुन्छ।

ठ) **बिद्युत:** प्राधिकरण पाल्पाका अनुसार पाल्पाका सबै नगरपालिकाहरू र गाउँपालिकाहरू तथा वडामा बिद्युत पुगेको छ। नेपाल बिद्युत प्राधिकरणले बिद्युतिकरण गर्न नसकेका पालिकाहरू लगायत अन्य स्थानहरूमा बुटवल पावर कम्पनी र सामुदायिक बिद्युतिकरणबाट बिद्युत सेवा उपलब्ध गराईएको छ। हालसम्म यस जिल्लामा ७ वटा लघु जलबिद्युत आयोजना, १८ वटा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरू सम्पन्न भई संचालनमा आएका छन्। यी आयोजनाहरूबाट करिब १३० किलोवाट बिद्युत उत्पादन भई करिब १,८०० घरधुरी लाभान्वित भएको देखिन्छ। उत्पादित बिद्युतले विभिन्न प्रकारका ग्रामिण उद्योगहरू संचालन भई स्थानीय स्तरमा रोजगारीको श्रृजना हुनुका साथै स्थानीय बासिन्दाहरूले सेवा सुविधा पाईरहेका छन्। पाल्पा जिल्लामा रहेका लघु जलबिद्युत आयोजनाहरू समेत बाढी पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको हुँदा विपद उद्धारको समयमा यस गृहहरूको मर्मत संभार पनि प्रमुख कार्यको रूपमा रहन्छ। पाल्पा जिल्लामा संचालनमा रहेका प्रमुख लघु जलबिद्युत आयोजना तथा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (किलोवाट)	कै.
१	बोक्सेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१०५.	
२	छतिवन खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६०.	
३	कुरमान खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१००.	
४	निस्दी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१४०.	
५	शिवी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६५.	
६	सुतीखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१६०.	
७	ठाडेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	८०.	
८	किहुन खोला पेल्ट्रिक सेट	२५.	
९	साखर्दी खोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	
१०	सुकेताल पेल्ट्रिक सेट	३०.	

११	बसेनी क खोला पेलिट्रक सेट	३५.	
१२	खहरेखोला क पेलिट्रक सेट	२५.	
१३	ओखलढुङ्गा क पेलिट्रक सेट	३०.	
१४	पाकरीखोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१५	चिउरेपानी पेलिट्रक सेट	२०.	
१६	ड्याड खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१७	रितुडखोला पेलिट्रक सेट	१०.	
१८	बडहरे खोला पेलिट्रक सेट	३०.	
१९	भमराखोला पेलिट्रक सेट	४०.	
२०	बसेनी ख खोला पेलिट्रक सेट	१५.	
२१	ढाके दमार खोला पेलिट्रक सेट	२५.	
२२	खहरेखोला ख पेलिट्रक सेट	३०.	
२३	नाटखोला पेलिट्रक सेट	३२.	
२४	पंधेरा खोला पेलिट्रक सेट	३०.	

१.२ प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

विपद्बाट प्रभावित भई सम्भावित क्षति हुन सक्ने अवस्थाबाट समुदायलाई जोगाउनु र प्रभावित भएका समुदायलाई स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै तत्काल राहत तथा उद्धार सेवा प्रदान गर्नु साथै विभिन्न क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा जवाफदेहितायुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य हो।

प्रतिकार्य योजनाको विशिष्ट उद्देश्य:

- मानवीय सहयोगका लागि पहिले नै उपयुक्त तथा पर्याप्त पूर्वतयारी तथा सहयोग योजनाको तर्जुमा गर्नु,
- विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्नु,
- विपद्बाट प्रभावित समुदायलाई सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- उपलब्ध न्यूनतम साधनस्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै आवश्यक पर्ने थप साधनस्रोतको खोजी गरी नेपाल सरकार र जिल्ला विपद् व्यवस्थापनसमितिबाट भएका निर्णयको कार्यान्वयन गर्न सरोकारवाला निकाय तथा सङ्घसंस्थासँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु,
- मानवीय असरहरूलाई कम गर्नका लागि विपद्बाट प्रभावित मानिसहरूका आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै समान तथा समन्वयात्मक सहयोग उपलब्ध गराउने कुरा सुनिश्चित गरेर जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत नेपाल सरकारलाई सहयोग उपलब्ध गराउनु हो साथै कुनै पनि मानवीय सहयोग मानवीय सिद्धान्त अर्थात् मानवता, निष्पक्षता तथा तटस्थताको आधारमा उपलब्ध गराउनु।

१.३ प्रतिकार्य योजनाको लक्षित समूह

यस कार्ययोजनाका लक्षित समूहहरू निम्न अनुसार हुनेछन्:-

पाल्पा जिल्लाका ५९२९१ घरधुरीमा बसोबास गर्ने २,६१,१८० जना स्थानीय बासिन्दाहरू नै यस योजनाको मुख्य लक्षित समुदाय हुन्। यससँगै अन्य जिल्लाबाट विभिन्न पेशा व्यवसायमा संलग्न भई यस जिल्लाभित्र बसोबास गर्ने व्यक्तिहरू पनि लक्षित समूहभित्र पर्दछन्। योजना कार्यान्वयनको हिसाबले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा क्षेत्रगत सदस्यहरू लक्षित समूहभित्र पर्दछन् साथै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका योजनाहरूलाई कार्यान्वयन गर्न प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा सहयोग गर्ने विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, राष्ट्रिय तथा स्थानीय गैरसरकारी संस्था, दातृ निकाय तथा निजी क्षेत्रहरूसमेत लक्षित समूहभित्रै समेटिएको छ।

१.४ प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रिया र सहभागिता

जिल्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग छलफल गरी पहिलो चरणमा प्रारम्भिक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन तथा अध्यावधिक प्रकृया अन्तर्गत सुरुमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति पाल्पाले सबै सरोकारवाला निकायको उपस्थिति र भर्चुअल छलफल तथा सूचना संकलनको माध्यमबाट यो प्रतिकार्य योजना तथा स्रोत आंकलनलाई अध्यावधिक गर्ने कार्य सम्पन्न भयो।

१.५ प्रतिकार्य योजनाको उपयोग र प्रयोग

सकेसम्म विपद्को सामना कसैले गर्नु नपरोस्, धनजनको क्षति नहोस् भन्ने नै हो। तर विपद् कुनै न कुनै कारणले आइ नै हाल्दछ। विपद् आइपरेपछि फेरि पनि पुरानै परम्परागत तरिकाले प्रतिकार्य गर्नुको सट्टा व्यवस्थित रूपमा विपद्को व्यवस्थापन गर्नु आवश्यकता हुन्छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना आकस्मिक परिस्थितिका लागि निर्माण गरिएकोले विपद्को घटना हुनसाथ यो योजना सक्रिय हुनेछ। जिल्लाभित्र संचालन गरिने विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न तथा सरोकारवाला पक्षलाई विपद् व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरू सञ्चालनको स्वीकृति दिन पनि यो योजना उपयोगी हुनेछ।

१.६ प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापनभित्र गरिने विभिन्न चरणका कार्यमध्ये आपतकालीन योजना विपद् परे लगत्तै स्थिति सामान्य नभएसम्म कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्को समय ज्यादै संवेदनशील भएकोले यस समयमा गर्ने मानवीय सहयोगका कार्यले पनि महत्वपूर्ण स्थान ओगटेको हुन्छ । यसकारण यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको यथार्थलाई अस्वीकार गर्न सकिँदैन । त्यसैले यस प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई अग्रस्थानमा राख्न सकिन्छ । आपतकालीन योजनाका निम्न महत्वले यसको आवश्यकतालाई पुष्टि गर्दछः

- योजनाले विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न समुदायलाई हातेमालो गर्ने वातावरण बनाउन प्रेरणा दिन्छ ।
- पीडित समुदायलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपतकालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी पीडित समुदायलाई विपद्को पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवा प्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

१.७ प्रतिकार्य योजनाका सीमा

सबै विषयका आफ्नै महत्व र सीमा हुन्छन् । यस कार्ययोजनाका पनि निम्नअनुसार सीमा पनि रहेका छन्ः

- यो कार्ययोजना विकास निर्माणसँग सम्बन्धित नभएर विपद्को समयमा मात्र कार्यान्वयनमा आउने भएकाले विपद् नपरेमा यसका सबै प्रावधान निस्कृय रहन सक्नेछन् ।
- कार्ययोजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताअनुरूप क्षेत्रगत अवधारणा (Cluster Approach) अन्तर्गत तर्जुमा गरिएको छ । साथै तथ्याङ्क संकलन र आवश्यकता पहिचानका लागि बहुक्षेत्रिय द्रुत लेखाजोखा अपनाउने योजनाले निर्धारण गरे पनि सो अनुरूपको जनशक्ति जिल्लामा अभाव हुन सक्नेछ ।
- विपद् परिहालेको अवस्थामा कार्ययोजनाअनुरूप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुने भएकाले कार्ययोजना अनुरूप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अन्य निकाय र केन्द्रको भर पर्नु पर्ने हुन्छ ।
- प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि क्षेत्रगत रूपमा जनशक्ति तयार गर्न समय लाग्नेछ र त्यसको लागि स्रोतको खोजी गर्नु पर्ने अवस्था रहन्छ, जुन उपलब्ध हुन्छ भन्ने अहिले नै निक्यौल गर्न सकिँदैन ।
- जिल्लाको विपद्को सबभन्दा खराब परिस्थितिलाई अनुमान गरी बनाइएको हुँदा यसमा उल्लिखित कृयाकलाप तथा बजेट महत्वकांक्षी रहेको छ ।

परिच्छेद २

विपद्को अवस्था तथा पूर्वानुमान

२.१ विपद्को अवस्था

पाल्पा जिल्लाको विपद्को स्तरीकरण गर्नका लागि जिल्लामा घटेका विपद्का घटना, क्षतिको अवस्था तथा त्यसको बारम्बारतालाई अध्ययन तथा विश्लेषण गर्नु जरुरी हुन्छ । समग्रमा यस जिल्लामा विगतदेखि नै बाढी पहिरो पहिलो प्राथमिकतामा रहेको छ । यसबाहेक आगलागी, महामारी, भुकम्प, असिना, हुरीबतास, बन्यजन्तुको आतङ्क आदि पनि बारम्बार दोहोरिने घटनाहरू हुन् ।

अहिले सिंगो विश्व कोरोना नामक नयाँ प्रजातिको भाइरसको महामारीसँग जुधिरहेको छ । हालसम्म यस रोगका कारण करिब १७,८९,६४ हजार भन्दा बढी मानिसहरू संक्रमित र ३८ लाख ७५ हजार भन्दा बढी मानिसको मृत्यु भइसकेको छ । संक्रमित तथा मृत्युको संख्या दिनहुँ थपिदो क्रममा रहेको छ । विकसित देशका अत्याधुनिक स्वास्थ्य सामाग्री तथा प्रणालीले समेत यसको प्रतिकार्य गर्न सकेको स्थिति छैन । जसको कारण सम्पूर्ण गतिविधिहरू ठप्प भएर विश्व नै बन्दाबन्दीको अवस्था छ । यस अवस्थाबाट नेपाल पनि प्रभावित रहेको छ । उपलब्ध सीमित स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग तथा पटक पटकको निषेधाज्ञा तथा विभिन्न प्रयासका बाबजुत पनि नेपालमा ६,१९,००० भन्दा बढी मानिस संक्रमित तथा ८६७५ जनाको मृत्युसमेत भइसकेको छ । नेपालमा पनि दिनहुँ नयाँ संक्रमित थपिने क्रम बढिरहेको छ । हालसम्म पाल्पा जिल्लामा ५१९६ जनामा संक्रमण देखिएको र १०१ जनाको दुखद निधन भएको छ

पाल्पा जिल्लामा विपद्बाट आ.व. ०७७/७८को बैशाख मसान्तसम्ममा भएका विभिन्न घटनाहरू

विपद्को प्रकार	विपद्को संख्या	मृतक संख्या	घाइते
पहिरो	१६८	६	९
आगलागी/जलेर	११३	१०	३३
बाढी/ खोलाले बगाएको/ डुवान	१६	३	४
चट्याङ्ग	५	२	३
सडक दुर्घटना	३४६	१६	३५६
सर्प दंशा	४१	१	४०
विषाक्त पदार्थ सेवन	३४	१	३३
जंगली जनावरको आक्रमण	४		४
भिरबाट लडेर/लडेर	४४	३४	१०
करेन्ट लागेर	८	२	६
अन्य	१०		५
जम्मा	७८९	७५	५०३

२.२ नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको संकटाउन्मुख स्तरीकरण:

पाल्पा जिल्लामा रहेको २ नगरपालिका तथा ८ गाउँपालिकामा विगतमा आएका विपद् तथा त्यसले निम्त्याएको जनधनको क्षति, तथा जोखिम निम्त्याउन सक्ने अवस्थाहरूको आधारमा विश्लेषण गर्दा पहिरो सबैभन्दा बढी खतराको

रूपमा देखिन्छ । कमजोर भौतिक संरचना, काठ तथा माटाका घरहरू, भिरालो जमिनमा रहेका घरहरू भएको तथा जोखिमबाट हुनसक्ने क्षति न्यूनिकरणको पूर्वतयारी तथा सचेतनामा भएको कमीका कारण पहिरोबाट हुन सक्ने असर जिल्लाभरी नै रहेको छ । त्यसै गरी बस्ति तथा बन क्षेत्रमा हुने आगलागी पनि जिल्लामा हुन सक्ने मुख्य विपदमा पर्दछ । वि.सं. २०७२ सालमा गएको विनासकारी भूकम्पका कारण कमजोर भएको भूसंरचना तथा भिरालो जमिनको कारण पहिरो गई जनधनको क्षति हुन सक्ने आंकलन गर्न सकिन्छ । समग्रमा विगतको क्षतिको तथ्यांकमा आधारित रहेर हेर्दा जिल्लागत अवस्था निम्न रहेको देखिन्छ :-

समग्र प्रकोपका आधारमा संकटाभिमुख नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकन:-

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू
तानसेन नगरपालिका, तिनाउँ गाउँपालिका, रामपुर नगरपालिका, निस्दी गाउँपालिका, रम्भा गाउँपालिका	वगनासकाली गाउँपालिका, पूर्वखोला गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका, रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, रिब्दिकोट गाउँपालिका	

पहिरोका आधारमा संकटाभिमुख क्षेत्र नक्सांकन:

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू
तिनाउँ गाउँपालिका, तानसेन नगरपालिका, रम्भा गाउँपालिका, रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, रिब्दिकोट गाउँपालिका	निस्दी गाउँपालिका, पूर्वखोला गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका, वगनासकाली गाउँपालिका, रामपुर नगरपालिका	

बाढीका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकन:

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू
तिनाउँ गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका, रामपुर नगरपालिका	वगनासकाली गाउँपालिका, रम्भा गाउँपालिका, पूर्वखोला गाउँपालिका, तानसेन नगरपालिका	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, रिब्दिकोट गाउँपालिका, निस्दी गाउँपालिका

आगलागीका आधारमा संकटाभिमुखता नगरपालिका तथा गाउँपालिका नक्सांकन:

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू
तानसेन नगरपालिका, तिनाउँ गाउँपालिका, रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका, रम्भा गाउँपालिका,	पूर्वखोला गाउँपालिका रिब्दिकोट गाउँपालिका, निस्दी गाउँपालिका	वगनासकाली गाउँपालिका, रामपुर नगरपालिका

सडक दुर्घटनाका आधारमा संकटाभिमुख क्षेत्र नक्सांकन:-

उच्च जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	मध्यम जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू	न्यून जोखिममा रहेका नपा/गापाहरू

तानसेन नगरपालिका, तिनाउँ गाउँपालिका, रिब्दिकोट गाउँपालिका, रम्भा गाउँपालिका	वगनासकाली गाउँपालिका, माथागढी गाउँपालिका, रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, रामपुर नगरपालिका, वगनासकाली गाउँपालिका, पूर्वखोला गाउँपालिका, निस्दी गाउँपालिका	
---	---	--

२.३ निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद् प्रतिकार्य तथा व्यवस्थापन कार्यमा विषयगत क्षेत्रको अवधारणा आइसकेपछि पाल्पा जिल्लाले आफ्नो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा विभिन्न निकायलाई आवद्ध गरी जिम्मेवारीसहित काम गरेपश्चात् हाल यस जिल्लामा विभिन्न क्षेत्रहरू तय गरी उक्त विषयगत क्षेत्रहरूको समन्वयमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिवधिहरू सञ्चालनगरिएको छ । तर संघीय संरचनापश्चात् विगतका वर्षहरूमा तोकिएको विषयगत कार्यालयहरू हाल जिल्लामा केही मात्र रहेको साथै उक्त निकायहरूमा पनि कार्यक्रमगत बजेटहरू विनियोजन नभएको कारणले स्वःस्फूर्त रूपमा जिम्मेवारी लिन सकेको अवस्था छैन । केही विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व स्थानीय तहले लिनुपर्ने गरी जिम्मेवारी हस्तान्तरण गरिए पनि आवश्यक सम्पर्क तथा समन्वयको अभावमा प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकिरहेको छैन । हाल विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअन्तर्गतका जिम्मेवार प्राप्त क्षेत्रगत निकायहरूको निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.सं.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने, खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने, आवश्यकताअनुसार क्षेत्रीय तथा केन्द्रीय स्तरमा सहयोग माग गर्ने (मानवीय, आर्थिक, भौतिक सहयोग) ।
२	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> सूचना संकलन तथा समन्वय कार्य गर्ने, समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने, आवास तथा पूनःस्थापना कार्य गर्ने, स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानविय स्रोत) परिचालन तथा समन्वय गर्ने ।
३	सबै स्थानीय तहहरू	अध्यक्ष/प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> विषयगत समितिमा रही क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने, सम्बन्धित क्षेत्रहरूको आपतकालीन योजना निर्माण गर्ने, आवश्यकता अनुसार समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, आपतकालीन सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, विपद् प्रतिकार्य, राहत संकलन तथा वितरण कार्य सञ्चालन गर्ने, आर्थिक तथा मानवीय स्रोतहरूको व्यवस्थापन गर्ने ।

४	जिल्ला स्तरीय सरकारी कार्यालयहरू	प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> • क्षेत्रगत सदस्यको रूपमा रही भूमिका निर्वाह गर्ने, • माथिल्लो निकाय तथा मातहतका कार्यालयसँग सहयोगको लागि समन्वय गर्ने, • विपद् व्यवस्थापन समितिले दिएको थप जिम्मेबारी पूरा गर्ने ।
५	सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल)	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> • मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व साथै उद्धार कार्य गर्ने, • अत्यावश्यक पूर्वाधारहरूको अवरोध हटाउने, • सुरक्षा व्यवस्था मजबुद बनाउने, • क्षेत्रगत समितिमा रही सहयोग गर्ने ।
६	राजनैतिक दलहरू (जिल्लास्थित राजनैतिक दलहरू) सम्पूर्ण	दलका प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> • समन्वयात्मक कार्य गर्ने, • स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, • द्वन्द्व व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने, स्थानीय अवरोध हटाउने, • प्रभावित क्षेत्रमा जनपरिचालन गर्ने ।
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	<ul style="list-style-type: none"> • सबै निकायहरूको सहकार्यमा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न सहयोग गर्ने, • प्रवन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने, • गैरखाद्य सामग्री तथा अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्ने, • सूचना संकलन तथा सम्प्रेषणमा स्वयम्सेवक परिचालन गर्ने, • विपद्को समयमा बन्दोबस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
८	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> • सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै: चिउरा, भुजा, बिस्कुट जस्ता खाद्य सामग्री संकलन, वितरण र व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
९	संचार माध्यम	नेपाल पत्रकार महासंघ, एफ.एम. र सञ्चारकर्मीहरू	<ul style="list-style-type: none"> • तथ्य परक सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने।
१०	पेशागत व्यवसायी (हेभी उपकरण, निर्माण व्यवसायी, कृषक तथा जल उपभोक्ता, सा.व.उ.स. महासंघ)	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> • उद्धार, राहत तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
१०	गै.स.स. महासंघहरू, राष्ट्रिय	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> • मानवस्रोत परिचालन गर्ने,

	तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.		<ul style="list-style-type: none"> • स्रोत संकलन तथा वितरणमा सहयोग गर्ने, • गै.स.स. बीच समन्वयात्मक सहयोग गर्ने, • क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने, • जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी गर्न रेडक्रससँग सहकार्य गर्ने, • विषयगत क्षेत्रका योजना तर्जुमा गर्न सहजीकरण गर्ने ।
--	---------------------------	--	---

२.४ क्षेत्रगत (Cluster) अगुवाहरुको विवरण

क्र.सं.	क्षेत्र	कार्यालय/संघ/संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल	कै.
१	पूर्व सूचना, समन्वय र सर्वेक्षण	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय अधिकारी	९८५७०४३२२२	
२	खोजतलास र उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७०५७७७७	
३	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	९८४७०२८०२६	
४	खाद्य	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष		
५	खानेपानी तथा सरसफाई	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष		
६	स्वास्थ्य तथा पोषण	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष		
७	शिक्षा	सम्बन्धित गाउँ/नगरपालिका	प्रमुख/अध्यक्ष		
८	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७०६०३३३	
९	पूननिर्माण	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय अधिकारी	९८५७०४३२२२	

२.५ सहयोगी निकायहरूमा अपुग/अभाव (GAP) देखिएका सामाग्री, स्रोत साधन र क्षमता

- जिल्लामा आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा तालिम प्राप्त जिम्मेवार जनशक्ति नभएको ।
- पूर्वसूचना प्रणालीको प्रयास भए पनि सीमित क्षेत्रहरू मात्र समेटिएको ।
- जिल्लास्थित सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूको सेवा निरन्तरता योजना नरहेको ।
- आकस्मिक तथा बहुक्षेत्रीय द्रुत लेखाजोखाका बारेमा अभिमुखीकरण तथा आवश्यक सामाग्री तयारी अवस्थामा नरहेको ।
- प्रभावित परिवारहरूलाई उपलब्ध गराउने खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्रीहरूको मौज्जात अपुग रहेको ।
- खुला तथा सुरक्षित स्थानहरूको पहिचानमा अपर्याप्तता ।
- बैकल्पिक मार्ग तथा यातायातका साधनहरूको पहिचान तथा नक्सांकन नभएको ।

- खोज तथा उद्धार कार्यका लागि तालिम प्राप्त जनशक्ति अपर्याप्त तथा पूनर्ताजगीको अभाव रहेको ।
- आपतकालीन शिविर निर्माण सामग्री तथा खाद्य भण्डारणका लागि गोदाम घर नभएको ।
- बन्दोबस्तीका सामग्री तथा अन्य खाद्य सामग्रीहरु संकलन गर्न कोष नभएको तथा क्षेत्रगत बजेट नभएको ।
- महिला, बालबालिकाको खोजतलास तथा फेला परेकालाई संरक्षणको समस्या ।

परिच्छेद :- ३

पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयगत क्षेत्र: सूचना, सर्वेक्षण तथा समन्वय

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा

३.१.१ विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरूको सूची:

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा	का.वा.प्रमुख	९८५७०६८७४२	
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	प्र.जि.अ.	९८५७०५७७७७	
३	तानसेन नगरपालिका, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६०७९९	
४	रामपुर नगरपालिका, पाल्पा	प्रमुख	९८५१०३३२२१	
५	निस्दी गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६८०१२	
६	पूर्वखोला गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६५५४४	
७	वगनासकाली गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६०७५०	
८	रिब्दिकोट गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८४७०२८०२१	
९	तिनाउँ गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८४७०२८४९५	
१०	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६०८९१	
११	माथागढी गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६२४४९	
१२	रम्भा गाउँपालिका, पाल्पा	अध्यक्ष	९८४७२२५७७९	
१३	गोरखदल गण, पाल्पा	गणपती	९८५८०३००१०	
१४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, पाल्पा	प्र.उ.	९८५७०९५५५५	
१५	सशस्त्र प्रहरी बल ३५ नं. गुल्म, पाल्पा	स.प्र.ना.उ.	९८५१२७२२३४	
१६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६५०५९	
१७	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, पाल्पा	इकाइ प्रमुख	९८५७०६५९८०	
१८	पाल्पा अस्पताल, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०७७१५४	
१९	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८४८४८२८९८	
२०	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६५२९४	
२१	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६५१५२	
२२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
२३	नेपाल पत्रकार महासंघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६०६९८	
२४	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६००७६	
२५	व्यापार संघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६५४०२	
२६	नेपाल टेलिकम, पाल्पा	प्रमुख	९८५१००४८४४	
२७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, पाल्पा वितरण केन्द्र	प्रमुख	९८५७०७५५११	

३.१.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- सूचना प्रसारण प्रविधिहरू अवरुद्ध वा नष्ट हुने,
- सडक, पुल, विद्युत आपूर्ति, सञ्चार आदि सार्वजनिक पूर्वाधारहरू क्षतिग्रस्त हुने,

- आवागमन अवरुद्ध भएर प्रभावित क्षेत्रमा पहुँचको कठिनाइ हुने,
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति अस्थायी रूपमा क्षति र बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति मुख्य रूपमा प्रभावित हुने,
- ठूलो सङ्ख्यामा मानिस विस्थापित हुने,
- उद्धार, सुरक्षा, राहत वितरणजस्ता मानवीय कार्यका लागि आवश्यक सूचना संकलन गर्न र सबै क्षेत्र तथा सरोकारवालासँग समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्न कठिन हुने।

३.१.३ क्षेत्रगत उद्देश्य:

समन्वय, सूचना संकलन, विश्लेषण र प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सम्वन्धित क्षेत्र र सरोकारवालालाई सही सूचना उपलब्ध गराई विपद् प्रतिकार्यलाई समन्वयात्मक बनाउन सुनिश्चितता प्रदान गर्नु यस क्षेत्रको प्रमुख उद्देश्य हुनेछ।

३.१.४ समष्टिगत उद्देश्य:

- विपद्को समयमा सरकार, दातृ तह, सबै क्षेत्र (Cluster), सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय कायम गर्नु,
- निर्धारित समयभित्र “बहुक्षेत्र द्रुत लेखाजोखा विश्लेषण (Multy Cluster Initial Rapid Assessement-MIRA)” गर्न आवश्यक समन्वय गर्नु र मिरा कार्यदललाई सहयोगको व्यवस्था मिलाउनु,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्नु,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु,
- प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकताअनुसार क्षेत्र र केन्द्रमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु।

३.१.५ पूर्व सूचना प्रणाली

प्रकोप प्रभावित समुदायलाई समयमै सम्भावित विपद्को बारेमा सचेत गराउन अपनाइने माध्यम विपद् पूर्वसूचना प्रणाली हो। पूर्वसूचना प्रणालीलाई समन्वय र सूचना व्यवस्थापनअन्तर्गत राख्न सकिन्छ। प्रकोप प्रभावित समुदायले समयमै प्रकोपको स्थितिको बारेमा जानकारी प्राप्त भए उनीहरू सोहीअनुरूप पूर्वतयारी हुन सक्षम हुन्छन् जसले गर्दा जनधनको क्षति कम हुन गई विपद्प्रभावितहरूको संख्यामा कमी हुन सक्दछ। तसर्थ जिल्लामा बिभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा विपद् पूर्वसूचनाको प्रणाली स्थापना हुन अत्यावश्यक भइसकेको छ।

पूर्व सूचना प्रणालीको भूमिका:

- पूर्वसूचना प्रणालीअन्तर्गत स्थापना भएको संचारको च्यानल मार्फत प्रभावकारी समन्वय र प्रयोग गरेर,
- समयमै सुरक्षा तहहरूलाई प्रकोपको अवस्थितिको बारेमा जानकारी दिई खोजतलास तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्नका लागि,
- सोही सूचनाका आधारमा सम्वन्धित क्षेत्रमा रहेका खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरू प्रयोगमा ल्याउन,
- पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गरिएका समुदायहरू बाहेकका अन्य समुदायहरूमा छिटो र छरितो रूपमा सेवा प्रदान गर्न।

परिच्छेद ४

पाल्पा जिल्लाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

४.१ पुर्वतयारी योजना: जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले स्थानीय तहहरू, अन्य सरोकारवाला निकायहरू संलग्नता सहित स्थानीय तहहरूको छुट्टा छुट्टै र जिल्लाको समग्र विपद व्यवस्थापन योजना तयार गर्नको लागि देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क्र.स.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरू	सहयोगी/ स्थानीय सरकार सबै
१	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	वर्षको कम्तीमा चार पटक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	राजनीतिक दल, समन्वय समिति, विषयगत कार्यालय, स्थानीय तहका प्रमुखहरू, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, नेपाल पत्रकार महासंघ
२	सुचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्यमुलक सुचना संकलन, विश्लेषण र सम्प्रेषण	निरन्तर	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्लासुरक्षा समिति, स्थानीय तह	निजी क्षेत्र, समूदाय, संचार क्षेत्र, NTC, NCELL
३	बजेट व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह	उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
४	प्रत्येक स्थानीय तहले खूला ठाँउको पहिचान गर्ने ।	३ महिना भित्र	स्थानीय तह	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मालपोत र नापी कार्यालय
५	सबै स्थानीय तहलाई समेटने गरी Equipment सहितको QRT/IRT रउद्धारकर्मीको Team खडा गरी दुरुस्त राख्ने ।	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, विषयगत कार्यालयहरू	जिल्ला समन्वय समिति, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस, स्काउट, तालिम प्राप्त विज्ञ समुह
६	खाद्यान्न, इन्धन र राहत सामग्रीको भण्डारको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, उद्योग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ,	कृषि ज्ञानकेन्द्र, खाद्य प्रविधि तथा गूण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय, कृषि सामग्री संस्थान, ग्यास विक्रेता-संघ, पेट्रोलियम डिलर्स एसोशिएसन, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
७	तटबन्ध, बाढी र पहिरोको नियन्त्रण तारजालिको व्यवस्थापन	निरन्तर	स्थानीय तह, भु तथा जलधार व्यवस्थापन कार्यालय, जलश्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजन, सडक डिभिजन	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, भुगर्भ विद्हरू
८	विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्शांकन तथा वस्तीहरूको पहिचान	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, स्थानीय तह, नापी कार्यालय, भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय, भुगर्भ विद्हरू
९	संभावित जोखिम भएका	निरन्तर	स्थानीय तह, DEOC,	गैर सरकारी संस्था रेडक्रस

	स्थानको जानकारी सर्वसाधारणहरूलाई गराउने		सुरक्षा निकायहरू र नेपाल पत्रकार महासंघ	
१०	अस्पतालहरू, स्वास्थ्य चौकीहरूमा औषधीहरू सहितको उपचार गर्न तयारी अवस्थामा राख्ने, कोभिड- १९ रोकथाम तथा व्यवस्थापनका लागि स्थानिय तहसंगको समन्वयमा तयारी अवस्थामा रहने	निरन्तर	स्थानीय तह, जनस्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल/स्वास्थ्य चौकीहरू	जिल्ला सुरक्षा समिति, औषधी व्यवसायीहरू, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
११	मनसूनको समयमा हून सक्ने संभावित सडक अवरोध लाई हटाउन तत्काल समाधान गर्न हेभी Equipment सहितको आवश्यक जनशक्ति रणनीतिक स्थानमा राख्ने ।	आषाढ देखि आश्विन सम्म	सडक डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, शसस्त्र प्रहरी बल	यातायात व्यवसायीहरू
१२	बाढी, पहिरो, आगलागी, भुकम्प, जस्ता विपद्का घटनाहरू र सो बाट हून क्षतिका सम्बन्धमा जनचेतना फैलाउनका साथै संभावित जोखिम न्युनीकरणका लागि सम्बद्ध सबैले समन्वय गर्ने Fire fighting equipment व्यवस्थापन गर्ने ।	कम्तिमा वर्षकी	जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, राजनीतिक दलहरू	सार्वजनिक संस्था, रेडक्रस, स्वास्थ्य कार्यालय, सम्बन्धित कार्यालयहरू स्थानिय सरकारहरू
१३	झाडा पखाला, निमोनिया, ज्वरो लगायतका रोगहरूको महामारी नियन्त्रण गर्ने इक्युपमेन्ट अपूर्ति व्यवस्थापन, बिशेषत कोभिड १९ को महामारी सचेतना, क्वारेन्टाइन, आईसोलेसन वार्डहरू सन्क्रमण जोखिम स्थान पहिचान आदि ।	सुचना प्राप्त पश्चात वर्ष भरी	स्थानीय तह, जनस्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, आर्युवेद कार्यालय, निजी क्षेत्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाक्वारेन्टाइन अइसोलेसन कक्ष स्थापना आवश्यक उपकरण सामाग्री व्यवस्थापन	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, नेपालपत्रकार महासंघ, रेडक्रस स्थानीय सरकार
१४	जिल्ला आपत्कलिन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC) लाइ High Alert Phase मा राख्ने	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति	रेडक्रस
१५	स्थानीय स्वमसेवकहरूको गठन गर्ने	निरन्तर	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	राजनीतिक दल
१६	भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य	निरन्तर	स्थानीय तह	सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय

	स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने ।			
१७	विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालिन नमुना अभ्यास गर्ने / गराउने	वर्षको २ पटक	रेडक्रस	स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन समिति, गैर सरकारी संस्था, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१८	विपद्को समयमा मृत्यू हुन सक्ने मानिसको तथा जनावरको शव व्यवस्थापनको लागि खाली स्थानको पहिचान गर्ने	यथासक्य छिट्टै	स्थानीय तह	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति

४.२ प्रतिकार्य योजना:

यस जिल्लामा विपद्का घटनाहरूलाई प्रतिकार्य गर्नको लागि समग्र जिल्लालाई विभिन्न विपद्का घटनाहरूलाई श्रेणीकरण गरी चार सेक्टरमा विभाजन गरी कार्य संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने देखिन्छ । सेक्टर विभाजन प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित प्रकोपका घटनामा जनधनको क्षती भई हुन सक्ने खतरालाई सहजताका साथ ब्यबस्थित तथा प्रभावकारी रूपमा उद्धार र राहत प्रदान गर्न यस जिल्लाको भौगोलिक वनावट अनुसार निम्न सेक्टरमा बिभाजन गरिएको छ ।

(१) नं.१ सेक्टर. तानसेन न.पा. र आसपासका गा.पा.हरू ("क" गुल्म गण हे.क्वा.)

(२) नं.२ सेक्टर. रामपुर न.पा. र आसपासका गा.पा.हरू ("ख" गुल्म रामपुर)

(३) नं.३ सेक्टर. माडी, सराई र आसपासका गा.पा.हरू ("ग" गुल्म गण हे.क्वा.)

(४) नं.४ सेक्टर. चरचरे, झुम्सा, सिद्धबाबा र आसपासका गा.पा.हरू (मदती र बन्दोबस्ती गुल्म संयुक्त रूपमा) ।

४.३ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्य तथा तयारीहरू

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन ।

(क) जिल्लास्तरीय सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, विपद्बाट प्रभावित वा सम्भाव्य प्रभावित समुदाय, जिल्ला स्थित विज्ञहरू, सामाजिक कार्यकर्ता एवं व्यक्तिहरू समेतलाई संलग्न गरी जिल्ला स्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउने र यस्ता योजनाहरू कार्यान्वयन सवै पक्षहरूलाई संलग्न गराउन सम्बन्धित सबैलाई तयारी हालतमा राख्ने ।

(ख) जिल्लाको विपद् सम्बन्धी पुर्व चेतावनी व्यवस्था जस्ता विपद् जोखिम न्युनिकरणका विभिन्न पक्षको अवस्थाबारे समितिलाई जानकारी दिने ।

(ग) आवश्यकता अनुसार प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन समितिसंग परामर्श लिई जिल्लाको भौतिक अवस्था, संस्थागत क्षमता तथा उपलब्ध श्रोत, साधन समेतलाई मध्यनजर गर्दै उपयुक्त पुर्व तयारी, न्युनिकरण, उद्धार तथा राहत साथै पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण रणनीति तयार गर्ने ।

(घ) जिल्ला स्तरीय आपतकालिन योजना निर्देशिका समय समयमा समिक्षा गर्ने ।

(ङ) समय समयमा सबै पक्षहरूलाई सहभागी गराई विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने ।

(च) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सवै अवस्थामा संचार माध्यमलाई अधिकतम सहभागी गराई क्रियाशील राख्ने ।

(छ) स्थानीय स्तरको विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माणगर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।

(ज) विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक जनशक्ति र साधनहरूलाई तयारी हालतमा राख्ने ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको योजना अनुसारको योजना अनुसार जिल्लामा हुने जुनसुकै विपद्हरूको प्रतिकार्यको लागि सरोकारवाला निकायहरूले विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी योजना अनुसार समन्वय र सहकार्य गर्दै विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त टोलीलाई परिचालन गरी देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क्र.सं.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरू	सहयोगी
१	घटना थाहा पाउनसाथ सबै निकायहरूसंग समन्वय गरी सुचना लिने	निरन्तर	सार्वजनिक संस्था, स्थानीय तह र व्यक्तिहरू	सरोकारवाला निकायहरू
२	तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार टोलीलाई तुरुन्त घटनास्थलमा परिचालन गर्ने	घटनाको सुचना प्राप्त हुन साथ	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सूरक्षा निकाय उद्धार कार्यको समुह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयं सेवक, विशेषज्ञ
३	विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धार संचालन गर्ने	तुरुन्त	गोरखदल गण, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी तथा स्थानीय समुदाय/स्थानीय तह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयं सेवक, विशेषज्ञ, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, नागरिक समाज
४	स्वास्थ्य शिविरहरू खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुर्यायाउने प्रवन्ध गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह,	स्वास्थ्य शिविरहरू खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुर्यायाउने प्रवन्ध गर्ने
५	अस्थायी आश्रय स्थलको व्यवस्था गरी खाद्यान्न र गैर खाद्यान्न सामग्रीको वन्दोवस्त गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सहरी विकास डिभिजन कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था
६	जनधन, पशु, संरचना र उत्पादनको क्षतीको अभिलेख राख्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सूरक्षा निकाय, जनस्वास्थ्य कार्यालय, भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु विकास केन्द्र, कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रेडक्रस, गैरसरकारी र स्थानीय संस्था, नागरिक समाज, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, स्वयं सेवक, निजी क्षेत्र
७	विपद्बाट प्रभावितहरूको लागि	पहिचान	जिल्ला विपद् व्यवस्था	नेपाल सरकार, प्रदेश

	निर्धारित मापदण्ड बमोजिम विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त नगद, त्रिपाल सहित राहतका सामग्री वितरणमा सहयोग पुर्याउने	भएपछि	समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
८	विपद्को जोखिममा रहेका असुरक्षित स्थानहरुबाट प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणा गर्ने ।	सुचना प्राप्त हुनसाथ	स्थानीय तह र सुरक्षा निकायहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
९	पिउने पानी र पानी शूद्धीकरण गराउने	यथासक्य छिटो	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	जनस्वस्थ कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१०	संभावित खतराको स्थानमा संचार माध्यम मार्फत र स्थलगत रुपमा माईकिड गरी सुचना जारी गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, जिल्ला सुरक्षा समिति	नेपाल पत्रकार महासंघ NTC, NCELL
११	आगलागी र डढेलो नियन्त्रण गर्न दमकल लगायतका उपलब्ध Equipment हरुलाई घटनास्थलमा परिचालन गर्ने ।	सुचना प्राप्त हुना साथ	स्थानीय तह, डिभिजन वन कार्यालय, सुरक्षा निकाय, वन उपभोक्ता समिति	प्रदेश सरकार, स्थानीय समुदायहरु, गैर सरकारी संस्थाहरु
१२	भत्किएका संरचनाहरुको पूनर्निमाणमा सहयोग गर्ने	प्राविधिक प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि	स्थानीय तह, पूनर्निमाण प्राधिरण आयोजना, सडक डिभिजन कार्यालय, सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१३	कोभिड १९ को महामारी बर्षेभरी हुन सक्ने सम्भावना भएकोले व्यवस्थापन गरिएको वा योजना गरे अनुसार क्वारेन्टाइन, आइसोलेसन वार्ड, आवश्यक औजार तथा वस्तुहरु तत्कालै पुर्याउने जनचेतना लगायतका सबै प्रकृत्यामा संलग्न हुने	विश्वव्यापी डिसेम्बर २०१९ देखि कोभिडको प्रकोपको कारणले मौजुदा व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिने	सम्बन्धित स्थानीय सरकारहरु, अस्पताल र स्वास्थ्य चौकी उपचौकीहरुजिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, स्वास्थ्य सम्बन्धी गैर सरकारी सघ सस्थाहरु	संघिय प्रदेश, स्थानीय तह र सुरक्षा निकायका कार्यालय

४.४ कोभिड-१९ पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

सि.नं.	मुख्य क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	कैफियत
१	शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला सुरक्षा समिति, सुरक्षा निकाय	स्थानीय तह	
२	क्वारेन्टिन व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	
३	Isolation व्यवस्थापन गर्ने	DCMC	स्थानीय तह	
४	स्वास्थ्य परिक्षण	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	
५	आगमन व्यवस्थापन	जिल्ला प्रहरी कार्यालय सशस्त्र प्रहरी बल ट्राफिक कार्यालय यातायात व्यवसायी	यातायात व्यवसायी संस्थाहरु	
६	सेवा प्रवाह सम्बन्धमा	सबै सरकारी कार्यालयहरु		
७	खाद्य तथा अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्ति सम्बन्धमा	उद्योग वाणिज्य संघ व्यापार संघ	स्थानीय तह व्यापारीहरु	
८	चाडपर्व व्यवस्थापन सम्बन्धमा	मन्दिर / गुठी व्यवस्थापन		
९	खानेपानी	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन	तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समिति र स्थानीय तहहरु	

४.५ विषयगत क्षेत्र: खोज तलास तथा उद्धार

४.५.१ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा

विषयगत क्षेत्र सदस्यहरूको सूची:

क्र. सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर,	ई-मेल ठेगाना
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७०५७७७७	
२	गोरखदल गण, पाल्पा	गणपति	९८५८०३००१०	
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, पाल्पा	प्रहरी उपरीक्षक	९८५७०९५५५५	
५	सशस्त्र प्रहरी बल ३५ नं. गुल्म, पाल्पा	सशस्त्र प्रहरी नायव उपरीक्षक	९८५१२७२२३४	
६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	९८५७०६५०५९	
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
१०	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६००७६	
११	व्यापार संघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६५४०२	

४.५.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, विद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) क्षति,
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, अस्थायी रूपमा क्षति तथा बालबालिका, महिला, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन,
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्र जस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि अधिक चाप र नियमित सेवामा अवरोध,
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी उपचारमा देखिएका समस्या/चुनौती र वातावरणमा नकारात्मक असरका कारण दीर्घकालीन स्वास्थ्य तथा विकासमा समस्या,
- आवास लगायत अत्यावश्यक मानवीय सहयोग तत्काल आवश्यक हुने गरी विस्थापित परिवार र प्रकोपबाट मानवीय क्षति तथा घाइते,
- प्रतिकार्यका लागि खटिएका स्वयम्सेवकहरूका लागि अत्यावश्यक खाना, खानेपानी तथा सरसफाइको अभाव ।

४.५.३ समष्टिगत उद्देश्यः

विपद्को बेला तत्काल खोज तथा उद्धारको आवश्यकता परेका ब्यक्ति, परिवार वा समुदायलाई तत्काल खोज तथा उद्धार गरी मानवीय क्षति तथा भविष्यमा हुन सक्ने अन्य जोखिमहरूको न्यूनिकरण गर्ने ।

४.५.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- तयारी अवस्थाको लागि विषयगत क्षेत्रको बैठक नियमित रूपमा बस्ने,
- खोज तथा उद्धार सम्बन्धी टोलीको गठन र आवश्यक पूर्वाभ्यास सञ्चालन गर्ने,
- खोज तथा उद्धारका लागि चाहिने आवश्यक उपकरण तथा औजारहरूको उचित भण्डारण, व्यवस्थापन र परिचालन विधिबारे सम्बन्धित जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि तथा शिघ्र पहुँचको व्यवस्था गर्ने,
- सम्भावित खोज तथा उद्धारको आवश्यकता पर्न सक्ने समुदायको नक्साङ्कन तथा त्यस क्षेत्रमा पहुँच सम्बन्धी वैकल्पिक बाटो, साधन वा अन्य उपायसहितको योजना र त्यसबारे सो क्षेत्रका जिम्मेवार व्यक्ति वा संस्थालाई अभिमूखीकरण गर्ने,
- जिल्लाको समग्र क्षेत्र विपद्बाट प्रभावित हुने हुनाले क्षेत्रगत हिसावले खोज तथा उद्धार र राहत टोलीको जिम्मेवारी, कार्य विभाजन र थप सहयोगका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने,
- विपद्को समयमा हुनसक्ने सम्भावित क्षतिहरू न्यूनिकरण गर्ने ।

४.५.५ मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्डः

- विपद् लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार (Search and Rescue) टोली खटाउने ।
- सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समूह/संकटासन्न अवस्थामा रहेका व्यक्तिलगायत सबैलाई गरिएको उद्धार र वितरण गरिएका सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन ।
- आवश्यकता अनुसार Multi cluster Initial Rapid Assessment टीम खटाउने ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दैनिक र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि प्रतिवेदन पेस गर्ने ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन तथा प्रतिवेदन गर्ने ।
- पहिलो हप्तामा हरेक दिन र प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र समाचार सञ्चार माध्यममा पठाउने ।
- आवश्यक राहत व्यवस्थापन गर्ने ।

- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय बनाउने ।

प्राथमिक उपचार:-

घाइतेहरूको खोज तथा उद्धार पश्चात् तत्काल घटनास्थलबाट अस्पताल पुऱ्याउनु अघि प्राथमिक उपचार प्रदान गर्न आवश्यक हुन्छ । तसर्थ प्रभावित क्षेत्रहरूमा सुरक्षा निकायसँग निकटतम् समन्वय गरी घाइतेहरूलाई प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यकता अनुसार स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी एवं नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका प्रतिनिधि खटाउने व्यवस्था मिलाउने ।

४.५.६ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी जनशक्ति तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	बैसाख भित्र
२	विपद्मा उद्धारका लागि परिचालन हुने उद्धारकर्मीको चयन गरी कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	जेठ पहिलो साता
३	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा थप गर्न सकिने गरी वैकल्पिक उद्धारकर्मीको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	जेठ १५ गते सम्म
४	तत्कालीन उद्धारको लागि स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने जनशक्ति, उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने साधनको पहिचान र नक्सांकन गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, रेडक्रस, अ/गैसस, सुरक्षा तह	जेठ पहिलो साताभित्र
५	उद्धार कार्यदललाई मानवीय सहयोग तथा उद्धार कार्यमा परिचालन हुँदा अपनाउनु पर्ने सतर्कता, उत्तरदायित्व जस्ता विषयमा अनुशिक्षण दिने ।	जिविव्यस	जिसस, दातृ तह, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
६	खोज तथा उद्धार कार्यदललाई प्रयोगात्मक तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ मसान्तभित्र
७	आपतकालीन आवासको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान (गाउँपालिका भवन, विद्यालय, सामुदायिक आवास)	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	जेठ मसान्त
८	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार सामाग्रीको व्यवस्था र स्वास्थ्यकर्मीको पहिचान गरी विपद्मा प्राप्त हुने सेवाबारे सम्झौता गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्वास्थ्य क्षेत्र, स्वास्थ्य कार्यालय	जेठ मसान्तभित्र
९	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी कार्यको लागि अनुगमन टोली गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	राजनीतिक दल, नागरिक समाज, रेडक्रस	असार २० सम्म
१०	एफएम रेडियोमार्फत पूर्व चेतावनी तथा पूर्वसूचना सम्बन्धी सन्देश प्रसारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, सञ्चारमाध्यम	जेठको प्रारम्भ देखि असार मसान्तसम्म

४.५.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	प्राप्त सूचनाको आधारमा समन्वय गरी संयुक्त टोली परिचालनमार्फत खोज तथा उद्धार गरी प्राथमिक उपचार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	ठूला विपद्हरुको सामना गर्न घटना आदेश प्रणाली (Incident Command System) को लागू गर्ने	”	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	Rapid Response Team (RRT) सँग समन्वय गरेर पीडित घाइतेहरुका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र गम्भीर घाइतेलाई अस्पताल पठाउने	”	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य, यातायात समिति	
	एम्बुलेन्स सेवा, आपतकालीन प्राथमिक उपचार र घाइतेको लागि यातायातको व्यवस्था तत्काल मिलाउने	”	जिविव्यस, रेडक्रस, स्वास्थ्य, यातायात समिति	
	न्यूनतम सडक सम्पर्क पुनःस्थापना गर्ने	”	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	भीड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने, प्रभावितहरुलाई नजिकको अस्थाई क्याम्पहरुमा पठाउने	”	नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना र रेडक्रस	
दोस्रो दिन	पहिलो दिनको कार्यमूल्यांकनको आधारमा थपघट गरी टोली परिचालन, आवश्यकताको पहिचान गरी सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्व चेतावनी प्रणाली क्षेत्रसँग समन्वय गरी उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
	बिषयगत क्षेत्रले घटनाको वस्तुगत विवरण तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने	”	”	
	खोज तथा उद्धार र राहतका सामग्रीहरुका	”	जिसस,	

	दुवानी सुविधाका लागि यातायातको प्रवन्ध गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, यातायात समिति	
	स्थानीय तहमा रहेका स्वयंसेवकहरूको आवश्यकता अनुसार सहयोग लिइने।	”		
पहिलो हप्ता	उद्धार गरिएकाहरूको निरन्तर उपचार तथा पूनःस्थापना स्थलमा पठाउने।	क्षेत्र प्रमुख	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, नेपाल प्रहरी, सप्रबल, नेपाली सेना	
पहिलो महिना	विपद् घटनाको, खोज तथा उद्धार प्रयासको विश्लेषण सहित जिविव्यसमा प्रतिवेदन पेश गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	”	
दोस्रो महिना	पहिलो महिनाकै कार्यहरूलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख	”	

४.५.८ पाल्पा जिल्लाको विपद् प्रतिकार्यमा सुरक्षा निकायहरूको परिचालन

जिल्लामा उत्पन्न हुन सक्ने विपद्लाई व्यवस्थापन, व्यवस्थित र योजनाबद्ध रूपमा प्रतिकार्य गर्नको लागि सबै स्थानीय तहहरूलाई समेट्ने गरी उपलब्ध सामाग्रीसहितको **DEOC को १/२४ नफ्रीको Quick Response Team** सहित सुरक्षा निकायहरूको तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन हुनेछ। उक्त Team हरूले कुनै पनि स्थानमा विपद्का घटनाहरू भएको जानकारी प्राप्त हुनासाथ तत्काल परिचालित भई आपत्कालिन खोज, उद्धार, राहत वितरण तथा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने छ। पाल्पा जिल्लाको सुरक्षा निकायको QRT/IRT परिचालन योजना देहाय अनुसार रहेका छ।

नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल
– रामपुर नगरपालिकामा रहेको नेपाली सेनाको १ सेक्सन।	– प्रहरी निरीक्षकको कमाण्डमा पहिलो मोबाइल ११ (रामपुर नगरपालिका)	– मोबाइल डिउटी - आवश्यकता अनुसार
– तानसेन नगरपालिका लगायत अन्य स्थानीय निकायमा सेनाको १ से.मु.	– स्थानीय तहमा रहेका मातहतहरूबाट प्रहरी नायब निरीक्षक/प्रहरी सहायक निरीक्षक को कमाण्डमा १ मोबाईल टिम	– IRT डिउटी - नफ्री १५ जना तानसेन नगरपालिका
– अन्य स्थानीय निकायहरूमा १xसेक्सन(+) फौजहरू आवश्यकता अनुसार खटिने छ।	– आवश्यकता अनुसार अन्य यूनिटबाट स्टेनवाइ रहेका डिउटी (QRT) लाई परिचालन गर्न सकिने।	– रामपुर नगरपालिका जना १५ - (QRT)

तानसेन नगरपालिका गण हे.क्वा.मा १/६९ स्ट्याण्डवाई रूपमा रहनेछ ।	- IRT -१टोली (तानसेन नगरपालिका / रामपुर नपा)	- ८ वटा स्थानीय तहमा ४ वटासेक्सन खटिनेछ । (QRT) - १ सेक्सनले २ वटा स्थानीय तह हेर्नेछ ।
--	--	--

टोलीले साथमा लिई जानु पर्ने सामग्रीहरू

विपदको घटना घटेपश्चात उद्धारमा खटिने जनशक्तिले विपदको प्रकृति अनुसार DEOC, सुरक्षा निकाय, स्थानीय निकाय र सरोकार निकायहरूसंग भएका उद्धारका सामग्रीहरू, संचार सामग्रीहरू सवारी साधनहरू र औषधी सहित तत्काल घटना घटेको स्थानमा परिचालन गर्नु पर्ने छ । मुख्यत उद्धार टोलीले साथमा देहाय अनुसार उद्धार सामग्रीहरू सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी लिई जानुपर्ने छ ।

- (क) आवश्यकता अनुसार पाल, कम्बल, नाईलन डोरी, कम्पोजिट राशन, पिक तथा सावेल, गल, फायर एक्सटिङ्गगुईसर, पानी जर्किन, लालटिन, टर्चलाईट, मेघाफोन, टुचिन, नक्शा तथा मार्किङ्गका लागि आवश्यक सामान ।
- (ख) मेडिकल टोलीले आवश्यक मात्रामा जनशक्ति तथा औषधीहरू आवश्यकता अनुसार ।
- (ग) विपद अनुसारका आवश्यक सामानहरू ।
- (घ) यातायात: ट्रक/बस, जीप, पानीको ट्रेलर, दमकल ।

संचारका साधन

- (क) संचार सेट
- (ख) पर्शनल मोबाईल फोन (अल्टरनेटिभ संचारको साधन)

४.५.९ जिल्लाको मौजूदा उद्धार सामग्रीहरू

जिल्लामा आई पर्ने विपद उद्धार कार्यको लागि आवश्यक सामग्रीहरू खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्नको लागि स्थानीय निकायहरूलाई बारम्बार आग्रह गरिएको । साथै गोरखदल गणले समेत आवश्यक न्युनतम सामग्री गणा हे.क्वा.मा तयारी अवस्थामा राखेको छ भने जिल्ला स्थित सूरक्षा निकायहरू र जिल्ला आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) मा रहेको मौजूदा सामग्रीहरू देहाय अनुसार उद्धार सामग्रीहरू रहेको छ ।

क्र.सं.	सामानको विवरण	गोरखदल गण	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल	DEOC पाल्पा	कुल जम्मा	कैफिय त
१	इलेक्ट्रिक कटर	-	-	-	१	१	
२.	डेमोलिसन हयामर	-	-	-	१	१	
३	गमबुट	-	-	-	१५	१५	
४	फिगर ८ क्याराविना	५	-	-	-	५	

५	पन्जा	३	५	२	२	१२	
६	स्ट्रेचर	३	१०	२	३	१८	
७	फस्ट एड किड बक्स	२	३	२	४	११	
८.	वायर कटर (बोल्ड कटर)	२	-	१	-	३	
९	जि.पी.एस.	५	-	-	-	-	
१०	रेडियो सेट ५ वाट	३	-	-	-	-	
११	ग्लोब्स	१०	-	३	-	१३	
१२	सर्च लाईट	२	-	३	३	८	
१३.	पिक	१०	१०	७	-	२७	
१४	बन्चरो	५	२	३	-	७	
१५	स्टील बाल्टिन १० लिटर	-	४	६	१	११	
१६	सेप्टि हेल्मेट	४	१३	८	हेल्मेट-३ हेल्मेट विथ लाईट १०	३४५	
१७	जम्प सूट	-	-	५	-	५	
१८	भन्याड स्टील फोल्डिड	-	-	-१	१	२	
१९	फायर स्टिङ्गुयजर	-	-	२	३	५	
२०	ड्रोन क्यामेरा	-	-	-	-१	१	
२१	नक्सा सम्बन्धित स्थानको	१	-	-	-	-१	
२२	घन	१	१	१	-	३	
२३	सिट वेल्ट	५	-	-	-	५	
२४	टेन्ट	१०	-	-	-	१०	
२५	लाईफ ज्याकेट	११	५	४	२	२२	
२६.	ट्यूब	४	४	२	५	१७	
२७	गैची	१	१२	-	-	१२	
२८	साबेल	१०	७	७	-	२४	
२९	कोदालोफरुवा	-	-	२	-	२	
३०	/ आरा हेक्सा	१	-	२	-	-	
३१	सिठी	-	-	४	-	४	
३२	फुट पम्प	१	-	१	-	२	
३३	दुरबिन	२	-	-	-	-	
३४	गल	२	३	३	३	११	
३५	मेगा फोन	२	-	१	३	६	

३६	रबर गम्बुट	८	-	७	३	१८	
३७	क्रोवार २५ mm	-	-	४	-	४	
३८	फायर च्याक	-	-	६	-	६	
३९	फायर सुटर	५	-	-	-	-	
४०	एक्स होल	५	-	-	-	-	
४१	गगल्स	५	-	-	-	-	
४२	बुट	-	-	-	३	३	
४३	करौती	-	-	४	-	४	
४४	च्याक होल	-	-	४	-	४	
४५	जेट सुटर	-	-	-	-	-	
४६	२२ मि.मि. कोबार	४	-	-	-	४	
४७	थ्रो ब्यग	५	-	-	-	५	
४८	ईमर्जेन्सी लाईट	२	-	-	३	५	
४९	फायर रोप ल्याडर	१	-	-	-	१	
५०	ब्लू डिभाइस	३	-	-	-	३	
५१	प्लास्टिक पाल	-	-	११	२५ थान	३६ थान	
५२	मनि ब्याग	-	-	-	१५	१५	
५३	रिफ्लाक्सीड ज्याकेट	-	-	-	१५	१५	
५४	मण्डी कम्बल	-	-	-	२५	२५	
५६	पि. क्याप	-	-	-	१४	१४	
५७	म्याट्रेस	-	-	२	२५	२७	
५८	फलामको पिकेट	-	-	-	३	३	
५९	रेस्क्यू हेम्मर	१	-	१	-	२	
६०	बक्स	१	-	-	-	१	
६१	फायर र्याक	८	५	१५		२८	
६२	फायर स्वाटर	८	१०	१६		३३	
६३	चेन स		१		१	२	मर्मत गर्नुपर्ने
६४	Elid Fire		१			१	
६५	Iron Cuttre		१			१	
६६	हेड लाईट			३	२	५	
६७	पानी पम्प			८		८	
६८	ट्राफिक जकेट				१५	१५	
६९	फायर ब्लान्केट				८	८	

६.५.१० विपद् व्यवस्थापनका लागि थप आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू

यस जिल्ला विपद् प्रकोपको हिसाबले सडक दुर्घटना, बाढी पहिरो र आगलागी धेरै हुने हुंदा उपलब्ध भएका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरू बाहेक नपुग थप निम्न सामग्रीहरू आवश्यक पर्नेछ ।

सि.नं.	विवरण	ईकाई	परिमाण	कै.
१.	रबर बोटरपाईडल	गोटा	२	
२.	सिट हार्नेसरफुल बडी हार्नेस	गोटा	२०	
३.	पुलीसानो) /मध्यम/ठुलो(गोटा	४/४/४	आवश्यकता अनुसार
४.	गाडी तान्ने टुचिन	गोटा	१	
५.	फरुवा	गोटा	५	
६.	एसेन्डर/डिसेन्डर	गोटा	४/४	आवश्यकता अनुसार
७.	भन्याङ्ग	गोटा	२	
१०.	ड्रिल मेसिन	गोटा	२	
११.	फायरिङ्ग एक्स्टिङ्गगुईसर	गोटा	१०(ABC)	
१२.	फायर फाईटिङ्ग सेट	सेट	१५	
१३.	फायर प्रोक्सिभिटी सट	गोटा	१	आवश्यकता अनुसार
१४.	रेस्क्यु व्याक बोर्ड	गोटा	२	आवश्यकता अनुसार
१५.	लाईफ ब्वाई रिङ्ग	गोटा	२	आवश्यकता अनुसार
१६.	बोलिन रोप	मि.	२००	आवश्यकता अनुसार

४.६ विषयगत क्षेत्र: आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य सामाग्री

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय: जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा

४.६.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:

क्र.सं	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा	समन्वय अधिकारी	९८५७०४३२२२	
२	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, पाल्पा	इकाई प्रमुख	९८५७०६५९८०	
३	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, पाल्पा	डिभिजन प्रमुख	९८५७०६५९५२	
४	डिभिजन वन कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६२२७२	
	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
५	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६००७६	
६	व्यापार संघ पाल्पा	अध्यक्ष	९८५७०६५४०२	
७	नेपाल निर्माण व्यवसायी संघ, पाल्पा	अध्यक्ष		
८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, पाल्पा वितरण केन्द्र	प्रमुख	९८५७०७५५११	

४.६.२ विपद् पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत आपूर्ति, सञ्चार),
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा बालबालिका, महिला, वृद्धवृद्धा र फरक क्षमता भएकाहरूको विस्थापनसहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति,
- मानवीय सहयोगका लागि लक्षित जनसंख्याको पहिचान गर्न कठिन,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, पुलिस चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबाबको सिर्जना,
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू,
- तालिम प्राप्त जनशक्तिको उपलब्धतामा कठिनाई।

४.६.३ समष्टिगत उद्देश्य:

आवास:

सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीयस्तरको बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने।

शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन

विपद्का कारणले घरवार विहीन बनेका परिवारका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई अल्पकालिन रूपमा सुरक्षित आवासको व्यवस्था मिलाउने।

४.६.४ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड

क्र.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	आपतकालीन आवास	- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ मिटरको छानो भएको क्षेत्र - औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४x५ मिटरको डोरीसहितको प्लाष्टिक सिट र सहायता सामाग्री	
२	कम्बल	- सबै परिवारलाई पुग्ने गरी	
३	लुगा कपडा	● न्यूनतम आवश्यकता अनुसार	

गैर खाद्य सामाग्री

आश्रय: विपद्बाट प्रभावितहरूलाई उपलब्ध गराइने लुगाफाटा, कम्बल तथा ओछ्याउने सामाग्री जस्ता गैरखाद्य सामाग्रीहरू, विपद्को कारण प्रतिकूल भएको हावापानी तथा परिस्थितिबाट बच्नका लागि व्यक्तिगत मानवीय आवश्यकताहरू तथा स्वास्थ्य, गोपनीयता र सम्मान कायम गर्न सहयोग गर्दछ। परिवारहरूलाई व्यक्तिगत स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा गर्न र खान, न्यानो आराम दिन, आश्रय निर्माण तथा मर्मतसम्भार गर्न सघाउनका लागि आधारभूत गैरखाद्य सामाग्री तथा आपूर्तिहरू अत्यावश्यक हुने हुँदा यस सम्बन्धीसञ्चालनको क्षमतामा वृद्धि ल्याउने।

जिम्मेबारी: विपद्बाट प्रभावितहरूलाई गैरखाद्य सामाग्रीहरू उपलब्ध गराउने कामको नेतृत्व नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले गर्नेछ। यस कार्यको लागि एकल संस्थाको क्षमताले धान्न नसक्ने हुँदा सबै मानवीय नियोगहरूको सहयोग अनिवार्य हुन्छ। कुनै पनि विपद्को कारण १० भन्दा बढी परिवार एकैपटक प्रभावित भएको अवस्थामा गैरखाद्य सामाग्री सहयोगका लागि सक्रिय हुनेछ।

न्यूनतम मापदण्ड: विपद् प्रभावितहरूलाई आफ्नो व्यक्तिगत सम्मान, सुरक्षा तथा भलाइ सुनिश्चित गर्नका लागि आवश्यक संस्कृति र हावापानी तथा मौसम सुहाउँदो उमेर र लिंग अनुसारको आवश्यक लत्ताकपडा तथा ओछ्याउने र घामपानीबाट बच्नका लागि प्रत्येक परिवारलाई त्रिपाल, सामान्य स्वास्थ्य कल्याण हुने कुरा सुनिश्चित गर्न हरेक विपद् प्रभावित क्षेत्रका परिवारलाई शुद्ध पिउने पानी संकलन गर्ने तथा खाना पकाउने भाँडाकुँडा उपलब्ध गराउनु पर्दछ।

न्यूनतम कार्यहरू:

- जिल्लामा कम्तीमा ५० परिवारको लागि गैर खाद्य सामाग्रीको भण्डारण गरी राख्ने र कम्तीमा १०० परिवारको लागि पहुँच बनाउने,
- विपद् पीडितहरूलाई विपद्को स्तर कम भएको ७२ घण्टाभित्र गैर खाद्य सामाग्री आवश्यकता पहिचान गरी वितरण प्रकृया सुरु गर्ने,
- नव सुत्केरी तथा नवजात शिशुहरूको आवश्यकता पूरा गर्ने गरी बेग्लै २५ सेट बाल गैरखाद्य सामाग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने,
- सहयोग उपलब्ध गराउँदा उनीहरूलाई जीवन निर्वाह गर्न, संस्कृतिलाई कायम राख्न, प्रतिकूल मौसम तथा हावापानीबाट बच्न, व्यक्तिगत स्वाभिमान तथा गोपनीयता बचाई राख्न महिला, बालबालिका, सुत्केरी र शिशुलाई उपयुक्त न्यूनतम आवश्यक सामाग्रीहरू विपद् प्रभावित क्षेत्रमा गई उपलब्ध गराउनु पर्ने।

एक घर परिवार (६ जना) का लागि न्यूनतम गैर खाद्य सामग्रीहरू

क्र.सं.	सामाग्रीको नाम	थान/मिटर	विवरण
१	कम्बल	२ थान	५० प्रतिशत उलन
२	त्रिपाल	१ थान	१२X१८ फिट/५ केजी
३	भाँडाकुडा	१ सेट	१. डेक्ची – १ वटा २. सानो डेक्ची – १ वटा ३. कराई – १ वटा ४. थाली – ३ वटा ५. कप – २ वटा ६. डाडु – १ वटा ७. पन्यू – १ वटा ८. गिलास – २ वटा
४	प्लाष्टिक बाल्टिन	१ थान	१५ लिटरको ढक्कनसहित
५	मग	१ थान	१ लिटरको
६	जिन कपडा	५ मिटर	
७	छिट कपडा	५ मिटर	
८	पपलिन कपडा	६ मिटर	
१०	धोती/लुंगी	१ थान	
११	कालो प्लाष्टिक	१ थान	१०X१२ फिट

४.६.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस	वैशाख महिना
२	पूर्वतयारी समन्वय बैठक आयोजना गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सबै सदस्य	जेठको पहिलो साता
३	पूर्वतयारीका लागि कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, गाउँ/नगरपालिका, अ/गैसस,	जेठको पहिलो साता
४	सम्भावित सहयोगी तह तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी बाँच्नका लागि आवश्यक आधारभूत सामाग्रीहरूको उपलब्धता सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठको पहिलो साता
५	अस्थायी बसोबासको लागि गाउँ/नगरपालिकाका सुरक्षित सार्वजनिक जग्गा तथा स्थानको पहिचान गरी उपयोग गर्ने सहमति लिने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस	जेठको पहिलो साता
६	आवास तथा गैर खाद्य सामाग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र बिक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिकाका, रेडक्रस, अगैसस	जेठ मसान्तभित्र
७	संकटासनन गाउँ/नगरपालिका र अन्य सुरक्षित गाउँ/नगरपालिकाकाका सुरक्षित स्थानमा सामुदायिक आश्रयस्थल बनाउने	कार्यदल	जिविव्यस, अगैसस, गाउँ/नगरपालिका	वैशाख महिना

८	विस्थापित परिवारको लागि आश्रयस्थल बनाउन आवश्यक पर्ने बाँस, डोरी र खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन आदि समयमै उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अगैसस	जेठ दोस्रो साता
९	सामाग्री वितरणको लागि यातायात तथा अन्य व्यवस्था मिलाउने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अगैसस	जेठ मसान्त
१०	शिविर व्यवस्थापन तथा समन्वय समितिको संरचना र जिम्मेवारीहरू निर्धारण तथा परिभाषित गर्ने।	क्षेत्र प्रमुख तथा कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
११	आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री वितरणको पूरा सूची राख्ने र नियमित रूपमा प्रतिवेदन तयार गरी जिविव्यस तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका अन्य सदस्य, कार्यदल	शिविर सञ्चालन भएमा नियमित

४.६.६ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	सूचना संकलन तथा परिस्थितिलाई अध्यावधिक गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्थाविव्यस	
	पहिचान गरिएका विद्यालय, सामुदायिक आवासहरूमा विस्थापितहरूलाई राख्ने			
	पहिचान गरिएका सुरक्षित तथा खुल्ला स्थानहरूमा आवश्यक संख्यामा अस्थायी शिविर निर्माण गर्ने			
	विस्थापित परिवारहरूलाई अस्थायी शिविरमा राख्ने			
	प्राप्त सूचनाका आधारमा स्रोतसाधनहरूको आंकलन र विवरण तयार गर्ने			
	आवश्यकता अनुसार थप सामाग्रीहरूको संकलनको वातावरण मिलाउने			
दोस्रो दिन	सूचना संकलन कार्य तथा बैठकलाई निरन्तरता दिने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई समन्वय गरी सहज बनाउने			
	राहत सामाग्रीहरू वितरण गर्ने			
	विस्थापित परिवारहरूको संख्या			

	यकिन गरी थप अस्थायी शिविर निर्माण गर्ने			
	क्षेत्रगत समन्वय गरी विस्तृत सर्वेक्षणको पूर्वतयारी गर्ने,			
पहिलो हप्ता	आधिकारिक विषयगत क्षेत्रबाट आएको विस्तृत सर्वेक्षण प्रतिवेदन अध्ययन गरी अस्थायी शिविरहरूको आवश्यकता अनुसार थप व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
पहिलो महिना	विस्थापितहरूको सम्भावित विस्थापन अवधि विश्लेषण गर्ने र थप अस्थायी शिविरहरूको तयारी गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	विपद् घटना तथा पूनःस्थापनाका प्रयासहरूको समग्र विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार गर्ने ।			
दोश्रो महिना	नियमित अनुगमन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	

४.६.७ निकायगत स्रोत साधनको आंकलन:

सि. नं.	कार्यालय/संघ संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने					जनशक्ति (संख्या)	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्री/ राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री अवस्था	चालु	सामाग्री रहेका स्थान			
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी पाल्पा	गैरखाद्य	५० परिवार	चालू		पाल्पा	१० जना	०७५-५२०६००	तुरुन्त (आवश्यकता अनुसार थप गर्न सकिने)

४.७ विषयगत क्षेत्र: कृषि तथा खाद्य

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

४.७.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:

क्र.सं	साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर	इमेल ठेगाना
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाल्पा	प्रतिनिधि	९८५७०६५१५२	
२	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवाविज्ञ केन्द्र, पाल्पा	प्रतिनिधि	९८५७०६०८३६	
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	प्रतिनिधि	९८४७०२८०२६	
५	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	प्रतिनिधि	९८५७०६००७६	
६	व्यापार संघ, पाल्पा	प्रतिनिधि	९८५७०६५४०२	

४.७.२ विपद पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- प्रभावित परिवारहरूमा तत्काल आवश्यक नियमित खाना तथा पहुँचमा कमी,
- न्यून खानाका कारण विशेष गरी गर्भवती महिला, बृद्धबृद्धा र बालबालिकामा रोगको संक्रमण तथा संक्रमणको सम्भावनामा वृद्धि र शारीरिक कमजोरी हुने,
- बालबालिकाहरूको शारीरिक तथा मानसिक विकासमा गतिरोध,
- स्थानीय बजारमा उपलब्ध खाद्य सामग्रीहरूको मूल्य वृद्धि,
- यातायातको अभावका कारण खाद्य सामग्रीहरूको ओसार पसारमा कमी आउने,
- परिवारको सम्पत्ति क्षति, जीविकोपार्जन क्षति, बाली नोक्सान, पशुधन क्षतिको सामना गर्ने रणनीतिमा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको तीव्र खाद्य असुरक्षा ।

४.७.३ समष्टिगत उद्देश्य:

विपद्बाट प्रभावित खाद्यान्न अभावमा परेका व्यक्तिहरूलाई जीवन जिउनका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर संभावित रोगका संक्रमण र शारीरिक तथा मानसिक विकासको अवरोध कम गरी मानवीय जीवन र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै जीवनको रक्षा गर्ने ।

४.७.४ विशिष्ट उद्देश्य:

- जीवन जीउनका निमित्त विपद्बाट प्रभावित घरपरिवारलाई प्रति व्यक्ति प्रति दिन आवश्यक न्यूनतम क्यालोरी शक्ति सहितको खाना प्रभावित समुदायको धर्म, संस्कृति र विशेष आवश्यकता/परिस्थितिका आधारमा उपलब्ध गराउने ।
- जोखिममा परेका प्रभावित घरपरिवारको पहुँच तथा उपलब्धतामा बृद्धि भई खाद्यान्नको अभावमा सिर्जना हुन सक्ने शारीरिक अस्वस्थताको जोखिम तथा संरक्षणका चुनौतिहरू कम गर्ने ।

४.७.५ मानवीय सहयोगको मापदण्ड:

प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछः-

- (१) प्रति व्यक्ति प्रति दिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको राशन,
- (२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थ पूरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने र,
- (३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना केटाकेटी, एच्‌आईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।
- (४) स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनुपर्दछ तर पनि शुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिनुपर्दछ ।

४.७.६ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

कृषि तथा खाद्य क्षेत्रले आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यका लागि निम्न अनुसारको पूर्वतयारी गर्नुपर्दछ।

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी तह	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी बैठकको आयोजना गर्ने र गत वर्षको कार्ययोजनाको पुनरावलोकन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ पहिलो साता भित्र
२	खाद्यान्न वितरण कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	”
३	तयारी खाद्यान्नको भण्डारण तथा आपतकालीन आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने - २५,००० का लागि १० दिनसम्म आवश्यक पर्ने खाद्यान्न - च्युरा: भुजा १,७५,००० केजी - विस्कट १०० ग्रामको दरले: २५,००० केजी - नुन १०,००० केजी - प्याज जम्मा १०,००० केजी	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
४	तयारी खाद्यान्नको बजार उपलब्धता पहिचान गर्ने र उत्पादक, डिलर, बिक्रेताको सम्पर्क ठेगाना, मौज्जात विवरण संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वातोकिएको सदस्य	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
५	खाद्यान्नको गुणस्तर नियन्त्रण तथा सुनिश्चितताको लागि गुणस्तर तथा नापतौल विभागसँग समन्वय गरी परीक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गुणस्तर नियन्त्रण कार्यालय	
६	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, स्वास्थ्य	

	६ महिनादेखि ५ वर्ष मुनिका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको आवश्यक परिणाम मौज्जात राख्ने		तथा पोषण क्षेत्र, अ/गैसस	
७	खाद्यान्न कार्यक्रममा जनचेतना अभिवृद्धिका लागि प्रचारमूलक तथा ज्ञानबर्द्धक सामाग्रीको बन्दोवस्त गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
८	तयारी खाद्यान्नका सहयोगी संस्थाहरू उद्योग वाणिज्य संघलगायत अन्य सम्बद्ध तहहरूसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख		असार मसान्त सम्म
९	प्रतिवेदन तयारीका लागि सदस्य तोकने	क्षेत्र प्रमुख	तोकिएको व्यक्ति	

४.७.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकमा सहभागी भई सूचना संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	आवश्यक खाद्य सामाग्री, स्रोत तथा साधनको आंकलन र विवरण तयार गर्ने			
	तत्काल सम्बोधन गर्न सक्ने नसक्ने यकिन गर्ने			
	विपद्बाट प्रभावित घरधुरी जिल्लाको स्रोत तथा सामाग्री क्षमता भन्दा बढी भएमा केन्द्रीय तहमा समन्वय गरी तत्काल सहयोगका लागि वातावरण मिलाउने			
	सेवा केन्द्रका कर्मचारीहरूलाई घटनाको विवरण सम्प्रेषण गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय संयन्त्रको स्थापना गर्ने			
दोस्रो दिन	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरूको बैठक आवश्यकता अनुरूप निरन्तर बस्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	राहत सामाग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाई सहज बनाउने र समन्वय गर्ने			गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस
	तयारी खानेकुरा प्रभावित क्षेत्रमा			गाउँ/नगरपालिका,

	वितरण (चिउरा, चाउचाउ, चिनी, बिस्कुट, आदि) गर्ने		रेडक्रस, अगैसस	
	खाद्यवस्तुहरुको न्यूनतम आवश्यकता अनुसार वितरण गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अगैसस	
पहिलो हप्ता	सर्भेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी विषयगत क्षेत्रबाट आएको विस्तृत सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार प्रभावित शिविर सञ्चालन भएका स्थानहरुबाट राहत सामाग्री वितरण	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
पहिलो महिना	खाद्य सामाग्री वितरण सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी, विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी स्पेयर मापदण्ड अनुसार तत्कालीन पूनःस्थापनाको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जनजस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने वातावरण तयार गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अगैसस	
	अनुगमन समितिले भइरहेको तथा भइसकेका कार्यको अनुगमन गर्ने,		जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	
	विपद् घटना तथा पूनःस्थापनाका प्रयासहरुको समग्र विश्लेषणसहित प्रतिवेदन तयार गर्ने,		क्षेत्रका सदस्य	
दोस्रो महिना	आवश्यकता अनुरूप जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने (कृषि र पशुपालन)	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अगैसस	

४.७.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलन:

सि.नं	कार्यालय/संघसंस्थाको नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				मानव संसाधन		कैफियत (उपलब्धता)	
		सामाग्री/राहत नाम	सामाग्रीको	संख्या (परिमाण)	अवस्था	सामाग्री रहेका स्थान	संख्या		सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)
१	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाल्पा	विउ तथा विरुवा सहयोग		आवश्यकता अनुसार	चालू	पाल्पा			जिल्लाभरी
		औजार तथा उपकरण सहयोग		”		पाल्पा			जिल्लाभरी
२	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, पाल्पा	पशुपन्छीलाई उपचारका लागि औषधि		”		पाल्पा			जिल्लाभरी

४.८ विषयगत क्षेत्र: खानेपानी तथा सरसफाइ

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

४.८.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:

सि.नं.	क्षेत्रगत सदस्यको नाम	पद	सम्पर्क	इमेल ठेगाना
१.	जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा	समन्वय अधिकारी	९८५७०४३२२२	
२.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, पाल्पा	इकाइ प्रमुख	९८५७०६५९८०	
३.	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा	जनस्वास्थ्य प्रमुख	९८४८४८२८९८	
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
५.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय पाल्पा	प्रमुख	०७५-५२०००७	
६.	खानेपानी उपभोक्ता समितिहरू	अध्यक्ष		

४.८.२ विपद्पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- खानेपानीका संरचनाहरू (इन्टेक, ट्याङ्की, पाइपलाइन) तथा शौचालयहरू क्षतिग्रस्त भएको हुनेछ ।
- खानेपानीका मुहानहरू प्रदुषित भएको हुनेछ ।
- शुद्ध खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको कमीका कारण रोगको प्रकोप फैलिई विपद्को जोखिम बढेको हुनेछ ।

४.८.३ समष्टिगत उद्देश्य:

प्रकोपबाट प्रभावित घर परिवारहरूलाई सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरू उपलब्ध गराई पानी र सरसफाइजन्य रोगहरू फैलन नदिई तिनको रोकथाम गर्ने ।

४.८.४ विशिष्ट उद्देश्य

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामाग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यावहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सुगन्ध-सफा (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

४.८.५ मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड

सुरक्षित पानी

- पिउने पानी २.५-३ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन, आधारभूत स्वच्छताका लागि २-६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रति दिन, आधारभूत खाना तयार गर्नका लागि ३-६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन गरी जम्मा ७.५ देखि १५ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन,
- पानी संकलन गर्न जाने स्थान ५०० मिटर भन्दा टाढा हुन नहुने र पानी ल्याउन ३० मिनेटभन्दा बढी समय नलाग्ने, सार्वजनिक धारामा प्रतिधारा ७.५ लिटर प्रतिमिनेट प्रति २५० जनाको लागि पानी उपलब्ध गराउने,
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन तथा भण्डारण गर्नका लागि १० देखि २० लिटरसम्मको २ वटा बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Waterguard) उपलब्ध गराउने।

चर्पी

- आवश्यकता अनुसार अस्थायी शौचालय तयार गर्ने,
- यी पूर्वाधार तयार गर्दा खानेपानीका स्रोतहरू प्रदुषित नहुने गरी गर्नुपर्ने र महिला, बालबालिका तथा फरक क्षमता भएकाहरूलाई सहज हुने गरी गरिनु पर्नेछ।

हाइजिन किट

- १ सेट प्रति परिवार
- प्रत्येक चर्पीमा साबुन, हार्पिक, ब्रस, फिनेल, वाल्टिन र मग राख्ने।
- प्रतिव्यक्ति प्रतिमहिना २५० ग्राम नुहाउने र २०० ग्राम कपडा धुने साबुन उपलब्ध गराउने।
- ठोस फोहोर व्यवस्थापनको लागि प्रति १० घरको लागि १०० लिटर क्षमताको १ कन्टेनर १०० मिटर।

४.८.६ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थाको पहिचान गरी सदस्य तह वा संस्था र तिनका प्रतिनिधिको पूनरावलोकन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र,	जेठको दोस्रो हप्ता
२	समुदाय स्थानान्तरण भएको वा शिविरमा तथा प्रभावित गाउँ/नगरपालिकामा स्वास्थ्य प्रबर्द्धनसँग सम्बन्धित संरचना निर्माण र खानेपानी सरसफाइको अवस्था अध्ययन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अगैसस	आवश्यकतानुसार
३	विभिन्न संस्थाहरूसँग भएको सरसफाइ सामग्रीहरूको मौज्जात विवरण संकलन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अगैसस	जेठ मसान्तसम्म
४	Multi Cluster Rappid Assesment को तालिममा सहभागी हुन सदस्य तोकने	क्षेत्र प्रमुख		जिविव्यसले तोकिएको अनुसार
५	पानी शुद्धिकरण र हाइजिन किट, साबुन पानीले हात धुने सम्बन्धी सरसफाइ	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र,	जेठ मसान्तभित्र

	अभियान । घरदैलो कार्यक्रम महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता परिचालन		अ/गैसस	
६	क्षेत्रगत पुनरावलोकन बैठक आयोजना गरी सरसफाइ सम्बन्धी अनुशिक्षण सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अगैसस	जेठ मसान्त
७	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि विभिन्न सङ्घ संस्थासँग भएका सूचना तथा संचारका सामानहरू संकलन, पुनरावलोकन र परिमार्जन गरी प्रकाशन गरी वितरण गर्ने र मौज्जात राख्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अगैसस	रेडियोबाट जेठ २० गतेदेखि भदौसम्म
८	खानेपानी तथा सरसफाइ संरचनाहरूको (चर्पी, स्नान घर आदि) र तालिमका नमूनाहरू स्तरीकरण गरी लागत निकाल्ने र क्षेत्रको बैठकबाट अनुमोदन गराई प्राविधिकहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख र क्षेत्रका सदस्य ,	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य क्षेत्र, अगैसस	जेठ मसान्त
९	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन सम्बन्धी तालिम प्राप्त व्यक्तिको सूची तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	गाउँ/नगरपालिका,	जेठ मसान्त
१०	आपतकालीन स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई तालिम दिने	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	गाउँ/नगरपालिका, अगैसस	चैत मसान्तभित्र

४.८.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	सूचनाहरू संकलन र विश्लेषण गर्ने	"	"	
	क्षेत्रगत समूहको बैठक	"	"	
दोस्रो दिन	प्राप्त सूचना विश्लेषण ।	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	
	उपलब्ध श्रोतको आधारमा प्रथम चरणको प्रतिकार्यको थालनी	"	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अगैसस	
	स्थानीय श्रोतको परिचालन गरी शुद्ध खानेपानीको वितरण	"	"	
	पानी शुद्धिकरण गर्ने औषधीहरू वितरण	"	"	
	शुद्ध खानेपानीको वितरण	"	"	
	हाइजिन किट बक्स उपलब्ध गराउने	"	"	
	अस्थायी चर्पीहरूको निर्माण तथा पानी प्रयोग गर्ने भाँडाहरू वितरण	"	"	

पहिलो हप्ता	वास्तविक क्षतिको आधारमा खानेपानी व्यवस्थापनको योजना तयार पार्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	पानी शुद्धिकरण गर्ने थप सामग्री वितरण	"	"	
	वैकल्पिक श्रोतबाट खानेपानीको व्यवस्था	"	"	स्थलगत अध्ययन अनुसार
	साधारण मर्मत गर्न सकिने खा.पा. श्रोतहरूको मर्मत तथा पून सञ्चालन गर्ने	"	"	स्थलगत अध्ययन अनुसार
	क्षतिको वास्तविक तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण	"	"	
	अस्थायी शौचालयको विस्तार	"	"	
	बाल्टिन, साबुन, जग आदि सामग्रीहरूको व्यवस्थापन र वितरण	"	"	
	स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकारी व्यक्तिबाट परामर्श दिने	"	"	
	ठोस र तरल फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने	"	"	
पहिलो महिना	अनुगमन टोली गठन तथा परिचालन	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	रु.२ लाख
	स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय स्वयम्सेवक र महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेवकहरूलाई अभिमुखीकरण	"	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यहरू	"	"	
दोस्रो महिना	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी ढक्कज् का पूर्वाधारहरूको पुनर्निर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	स्थलगत अध्ययन अनुसार

४.८.८ निकायगत स्रोतको आंकलन:

सि.नं.	कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने				कैफियत
		सामाग्रीको र राहत सामाग्रीको नाम	संख्या (परिमाण)	सामाग्री अवस्था	चालु सामाग्री रहेका स्थान	
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	खानेपानी ट्यांकी ५ हजार लि.को	४ वटा			
		हाइजिन किट	२० सेट			
		शौचालय सरसफाइ सामाग्री	३० सेट			
४	सम्बन्धित स्थानीय तह	पाइप फिटिङ	१ लाख			
		पोली ट्यांकी ५०० लि	१० वटा			
		ब्लिचिङ पाउडर	१०० केजी			
		पिउस	१०० थान			
		पानी शुद्धिकरण सामाग्री	५० थान			
		आपतकालीन शौचालय	५० थान			
		शौचालय सरसफाइ सामाग्री	५० थान			
		IEC सामाग्री	१०० थान			
		हाइजिन किट	५० वटा			
		पानी ट्यांकी	१० वटा			
आपतकालीन शौचालय	५० वटा					
५	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	खानेपानी तथा फिटिङ सामाग्रीहरु	आवश्यकतानुसार			

४.९ विषयगत क्षेत्र: स्वास्थ्य तथा पोषण

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिका अन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

४.९.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:-

क्र.सं	क्षेत्रगत सदस्यहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	तानसेन नगरपालिका, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०६०५५२	
२	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८४८४८२८९८	
३	जिल्ला अस्पताल, पाल्पा	प्रमुख	९८५७०७७१५४	
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
५	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, पाल्पा	अध्यक्ष	९८४१३५०१९०	
६	सुआहारा	प्रतिनिधि		
७	हेफर इन्टरनेशनल	प्रतिनिधि		
८	वेश नेपाल	प्रतिनिधि	९८५७०६०१७२	
९	नेपाल परिवार नियोजन संघ	प्रतिनिधि	०७५-५२०७२३	

४.९.२ विपद्पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- व्यक्तिको मृत्यु हुने,
- घाइते हुनु चोटपटक लाग्ने,
- भौतिक संरचनाहरू भत्किएर च्यापिने वा पुरिने,
- सडक अबरुद्ध भई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको अभाव,
- स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध सेवाको अपर्याप्तता,
- खानेकुराको अभाव तथा असुरक्षा,
- सुत्केरी, बालबालिका तथा बृद्धबृद्धाका स्वास्थ्यमा असर,
- झाडापखाला, हैजा तथा महामारीको खतरा ।

४.९.३ समष्टिगत उद्देश्य:

विपद्पछिको अवस्थामा आकस्मिक उद्धारपश्चात् विभिन्न महामारी रोगको प्रकोप हुनसक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गरी बालबालिकाको नियमित खोप सेवालालाई निरन्तरता दिने, कुपोषण हुनबाट बचाउन पोषणको प्रबर्द्धन गर्ने तथा आकस्मिक पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, गर्भवती, प्रसुति तथा सुत्केरी सम्बन्धी सेवाको सुनिश्चितता गर्ने एवम् अन्य स्वास्थ्य सेवालालाई नियमित सञ्चालन गर्ने ।

४.९.४ विशिष्ट उद्देश्यः

स्वास्थ्य

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्ने,
- अरू प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment)सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने,
- रोग फैलन गएका खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्ने र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism)को विकास गर्ने,
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्ति र मानव स्रोतलगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहयोग गर्ने
- आपतकालीन अवस्थामा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सहज वितरण गर्ने तथा आकस्मिकयातायात सेवा सूचारु गर्ने।

पोषण

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रममा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- गम्भीर कुपोषणको उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने,
- भिटामिन ए को वितरण/जुका मार्ने औषधि तथा प्रभावित बालबालिकाहरूका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

४.९.५ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्डः

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी निगरानी शुरु हुन्छ।
- समुदायको तहमा रोग तथा चोटपटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिस गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुग्नका निमित्त बिरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रबन्ध गरिनेछ ।

४.९.६ पूर्वतयारी कार्ययोजनाः

क्र.स.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी सदस्यबीच कार्यविभाजन गर्ने र आपतकालीन स्वास्थ्य कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, स्वास्थ्य स्वयंसेवक	वैशाख
२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मिरा-	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रको बैठक	वैशाख

	MIRA) को लागि क्षेत्रको सदस्य तोक्ने			
३	जिल्लाका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	क्षेत्रका सदस्य, अ/गैसस,	वैशाख महिना
४	जिल्लास्थित सरोकारवाला वा सहयोगी तह वा संस्थाको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ पहिलो साता
५	आपतकालीन अवस्थामा आवश्यक पर्ने औषधि (ORS, IV fluids, metronidazole, ciprofloxacin) लगायत अनुसूचीमा उल्लेखित औषधीहरू ७ दिनको लागि पुग्ने गरी भण्डारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
६	आपतकालीन अवस्थाको लागि संकटासन्न गाउँ/नगरपालिकाको हरेक वडाहरूमा प्राथमिक उपचार बाकस (First Aid Kit) व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
७	हरेक संकटासन्न गाउँ/नगरपालिकामा पोषण सम्बन्धी अनुशिक्षण तालिम उपलब्ध गराउने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	वैशाख
८	बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, सुत्केरी र गर्भवती महिला, कुपोषित बालबालिका र जेष्ठनागरिकको लागि एक महिनालाई पुग्ने पोषणयुक्त खाना भण्डारण गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस	जेठ
९	आवश्यक सबै सामान खरिद गरेर वा माथिल्लो तहबाट निकासालिएर भण्डारणको लागि बन्दोबस्ती क्षेत्रलाई आग्रह गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस,	जेठ
१०	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	वैशाख
११	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सूचना प्रचारप्रसार गर्ने र पाठ्यसामग्री तयार गरी स्वयम्सेवक परिचालन गर्ने	कार्यदल	जिविव्यस, रेडक्रस, अ/गैसस,	
१२	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको बन्दोबस्त मिलाउने जिल्लाभित्र रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क नम्बरसहित सूची तयार पार्ने	कार्यदल	गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस तथा अन्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू	जेठको दोस्रो
१३	अनुगमन र प्रतिवेदनको लागि सदस्य तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१४	Contact Tracing को संयन्त्र तयार गर्ने र अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
१५	आपतकालीन अवस्थामा औषधी तथा उपकरणहरू खरिद गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	असार मसान्त
१६	प्रत्येक गाउँपालिका/नगरपालिकामा आवश्यकता अनुसार आइसोलेसन बेड तयार	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य तथा स्थानीय तह	जेठ मसान्त

	गर्ने			
१७	कोभिड १९ को रोकथाम सम्बन्धी सन्देशहरु स्थानीय एफएम रेडियोबाट प्रसारण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर
१९	सार्वजनिक स्थलहरुमा सावुनपानीले हात धुने प्रबन्ध मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर
२०	गुणस्तरीय मास्क, सेनिटाइजर, पञ्जालगायत व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	स्थानीय तह, अ/गैसस	निरन्तर

४.९.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी भई सूचना आदान प्रदान गर्ने, विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरुले सर्वेक्षण, समन्वय, सूचना तथा पूर्वचेतावनी विषयगत क्षेत्रसँग निरन्तर सूचना र निर्देशनका लागि समन्वयमा रही रहने र प्रगति विवरणको जानकारी गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस तथा संघसंस्थाहरु	
	जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य प्रकोपको जानकारी प्राप्त भएपछि Rapid Response Team (RRT) को बैठक गर्ने	"	RRT सदस्य	
	विषयगत अगुवा संस्था तथा सहयोगी संस्थाहरुको बैठक गरी प्रकोपको जानकारी संकलनको लागि CRRT लाई निर्देशन दिने	"	EDCD	
	प्रकोपको रोकथाम, नियन्त्रणका लागि स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	जिल्लाको विपद् प्रभावित क्षेत्रमा CRRT/RRT को परिचालन गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका	
	घाइतेहरुको आपतकालिन व्यवस्थापन	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस	
	संचार माध्यम वाट सूचना सन्देश प्रसारण गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका र संचार गृह	
	प्रेषण गर्नुपर्ने Case हरुको लागि एम्बुलेन्स तथा अन्य यातायात साधनको व्यवस्था गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र यातायात कम्पनीहरु	
	गर्भवती, सुत्केरी र बालबालिकाको लागि पोषणयुक्त खानाको व्यवस्था गर्न खाद्य र संरक्षण क्षेत्र लगायत अन्य गैसससँग समन्वय गरी उपलब्ध गराउने	"	जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अ/गैसस	

दोस्रो दिन	प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा शीघ्र स्वास्थ्य सर्वेक्षण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस र अ/गैसस	
	सम्बन्धित क्षेत्रमा स्वास्थ्य कार्यकर्ता खटाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने		जिसस, गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अगैसस	
	स्वास्थ्य कार्यकर्ताको टोलीलाई आवश्यक औषधीहरू आपूर्ति गर्ने			
	Contact Tracing को लागि समूह परिचालन गरी अति आवश्यकीय सूचनाहरू संकलन गर्ने			
	सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी प्रभावित परिवारलाई सुरक्षा दिने			
पहिलो हप्ता	अन्य विषयगत क्षेत्रसँग मिलाई बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) संचालन गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई विश्लेषण गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा वितरण गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य	
	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यलाई जानकारी गराउने र आवश्यक परेमा तत्काल कार्य योजना बनाई कार्य गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अगैसस	
	नगरपालिका र गा.वि.स स्तरमा मृतक शरिरको पहिचान गरी सम्बन्धित आफन्त मिलि शवको अन्त्येष्टी	"	क्षेत्र सदस्य, गाउँ/नगरपालिका	
	प्रभावित क्षेत्रमा गर्भवती/प्रसूती सेवा संचालन गर्ने (Minimum Essential Service Package)	"	"	
	प्रभावित परिवारलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको प्रवन्ध गर्ने	"	"	
पहिलो महिना	प्रभावित क्षेत्रमा अति जोखिमपूर्ण समूहको पहिचान गर्ने र पहिचान गरिएका अति जोखिम पूर्ण समूहलाई बिशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अगैसस	
	परिवार नियोजन, यौनरोग तथा एच.आई.भि.एड्स का वारेमा जनचेतना कार्यक्रम संचालन तथा अस्थायी साधन वितरण ।	"	"	
	खोप (Immunization) सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने	"	"	

दोस्रो महिना	कुपोषणमा परेका बालबालिकाहरुको पहिचान	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, स्वास्थ्य संस्था, रेडक्रस र अगैसस	
	प्रभावित क्षेत्रमा स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमहरु संचालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	"	"	
	संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने,	"	"	
	प्रभावित क्षेत्रका अस्थायी स्वास्थ्य शिविरमा शुद्ध खानेपानी, शौचालय, सरसफाईको व्यवस्थापन गर्न खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रसँग समन्वय गरी उपलब्ध गराउने	"	"	
	नियमित अनुगमन गर्ने	"	"	

४.९.८ निकायगत स्रोतको आंकलन:-

सि. नं.	कार्यालय/संघ/संस्थाको नाम	आपतकालीन अबस्थामा उपलब्ध हुने				मानव संसाधन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामाग्रीको र राहत सामाग्रीको नाम	संख्या(परिमाण)	सामाग्रको अवस्था	सामाग्री रहेको स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा						९८४८४८२८९८	
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	स्ट्रेचर तथा एम्बुलेन्स सेवा	आवश्यक तानुसार	चालू	पाल्पा	३० जना	९८४७०२८०२६ (Focal Person)	जिल्लाभरि
३	सुआहारा							
४	हेफर इन्टरनेशनल							
५	वेश नेपाल						९८५७०६०१७२	
६	नेपाल परिवार नियोजन संघ						०७५-५२०७२३	

४.१० विषयगत क्षेत्र: शिक्षा

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्लामा नेतृत्व गर्ने निकाय नगरपालिका तथा गाउँपालिकाअन्तर्गत रहने भएकोले सम्बन्धित नगरपालिका तथा गाउँपालिका नै यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय हुनेछ ।

४.१०.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:-

सि.नं.	क्षेत्रगत सदस्यहरूको नाम	पद	टेलिफोन नम्बर	इमेल
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, पाल्पा	इकाइ प्रमुख	९८५७०६५९८०	
२	सवै स्थानीय तहका शिक्षा शाखा प्रमुख	-	-	
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
४	प्याक्सन	जिल्ला अध्यक्ष		
५	एनप्याक्सन	जिल्ला अध्यक्ष		
६	नेपाल शिक्षक महासंघ	जिल्ला अध्यक्ष	९८५७०६२४७८	

४.१०.२ विपद्पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- शिक्षक विद्यार्थीहरू हताहत तथा जनको क्षति,
- विद्यालयमा रहेका शैक्षिक सामग्री नष्ट हुन सक्ने,
- विद्यालय भवन अस्थायी बास स्थानका रूपमा प्रयोग हुने,
- विद्यालय भवन पहिरोमा पर्न सक्ने,
- अस्थायी शिविरहरूमा बालबालिकाहरू मानसिक, शारीरिक रूपले प्रताडित हुन सक्ने,
- विद्यार्थीको घर पहिरो तथा डुवानमा पर्दा पाठ्यपुस्तक तथा अन्य शैक्षिक सामग्री नष्ट हुन सक्ने,
- बाढी पश्चात् झाडापखालाजस्ता महामारी हुनसक्ने ।

४.१०.३ समष्टिगत उद्देश्य:

विपद् प्रभावित बालबालिकाहरू र आश्रय दिएर बसेका समुदायको बालबालिकाहरूको शिक्षा प्राप्त गरी सुरक्षित भविष्य निर्माण गर्ने अधिकार अस्थायी वा स्थायी आवास स्थलहरूमा अल्पकालीन वा दीर्घकालीन रूपमा अथवा औपचारिक वा अनौपचारिक रूपमा कक्षा संचालन गरी शिक्षा सेवालाई निरन्तरता दिने ।

४.१०.४ विशिष्ट उद्देश्य:

- विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्न अल्पीकरण तथा पूर्वतयारीमा ध्यान दिने,
- विपद् आउनसक्ने सम्भावित स्थानको पहिचान तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी क्षति न्यूनिकरण गर्न सहयोग गर्ने,
- विपद्लाई अल्पिकरण गर्न विभिन्न तरिका अपनाउन सहयोग गर्ने,
- विपद्पश्चात तत्काल तथ्याङ्क संकलन गरी शिक्षा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने,

- विपद्का क्रममा सुरक्षित भएर बस्न सिकाउने,
- विपद्मा सहयोग गर्ने समूह पहिचान गर्ने,
- विपद्पश्चातको शिक्षा व्यवस्थापनमा सबै सरोकारवालाको क्षमता संकलन गरी समयमै सबै सहयोगी संस्थाहरूको सहयोग एकद्वार प्रणालीमार्फत अगाडि वढाउने,
- विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आवश्यक सबै क्रियाकलाप नियमानुसार गर्न र समग्र शिक्षा समूहको समन्वयात्मक व्यवस्थापन गर्ने ।

४.१०.५ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र. सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समयावधि
१	शिक्षा क्षेत्रको बैठक गरी विभिन्न क्षेत्रको विश्लेषण गरी आपतकालीन शैक्षिक कार्यदल गठन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य	शैक्षिक सत्रको शुरुमा
२	जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय तथा विद्यार्थी र शिक्षकको तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, क्षेत्रका सदस्य	जेठ मसान्त
३	मिरा (MIRA) अभिमुखिकरण कार्यमा सहभागी हुने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	जिविव्यसले आह्वान गरेपछि
४	सुरक्षित स्थानको लागि त्रिपालको व्यवस्थापन (आवश्यकता अनुसार) चकटी वा म्याट्रेक्स र कार्पेटको आवश्यकता अनुसार व्यवस्था गर्ने शैक्षिक सामग्री वितरण (३ देखि ५ वर्ष उमेर समूहका लागि)	क्षेत्र प्रमुख र सदस्य	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस, आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार
५	सिकाई केन्द्र (Learning Center) का लागि निम्न सामग्रीको आवश्यकता अनुसार बन्दोबस्त गर्ने (त्रिपाल, शिक्षकको रोष्टर तयार गर्ने, विद्यालय किट, विद्यार्थी किट(पोशाक र स्टेशनरी), पाठ्य पुस्तक १ देखि ५ कक्षा)	शैक्षिक कार्यदल	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस, शिक्षा विभाग	जेठभित्र
६	कक्षा ६ देखि १० सम्मको लागि पाठ्यपुस्तक तथा विद्यार्थी किट	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	
७	अनौपचारिक शिक्षा (८ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका विद्यालय नगएका बालबालिकाहरूका लागि)	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	आवश्यकता अनुसार
८	अनुगमनको लागि अनुगमन कार्यदल निर्माण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य तथा गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ	आवश्यकता अनुसार
९	विपद् प्रभावित विद्यालयहरूलाई विद्यालय	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस,	आवश्यकता

	किटको(School kit) व्यवस्थापन गर्ने		गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	अनुसार
१०	जोखिममा परेका विद्यालयहरूलाई जोखिम अल्पिकरण(Mitigation) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुरोध गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, क्षेत्रका सदस्य	अनुगमनको रिपोर्ट प्राप्त भएपछि
११	विद्यालयका विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ, तथा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद्सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, अ/गैसस	नियमित कार्यक्रम अन्तर्गत राख्ने

४.१०.६ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक मा सहभागि भई जानकारी लिने दिने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	क्षेत्र बैठक र सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई सुचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	"	क्षेत्रगत सदस्य	
	शिक्षक, बिद्यार्थी र कर्मचारी, भौतिक अवस्थाहरूको यथार्थ जानकारी/सूचना समयमै जिल्ला शिक्षा कार्यालयमा उपलब्ध गराउने	"	क्षेत्रगत सदस्य	
	घाइते भएका विद्यार्थीहरु र शिक्षकहरु (विद्यालय समयमा विपद् भएको अवस्थामा) सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै प्राथमिक उपचारको व्यवस्था मिलाउने र सिकिस्त घाइतेलाई अस्पताल पठाउने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, विद्यालय, जुरेस, शिअसं	
दोस्रो दिन	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) बिषयगत क्षेत्रले घटनाको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने	क्षेत्र प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	क्षेत्रगत सदस्य	
पहिलो हप्ता	MIRA तथ्यांक विश्लेषण र सम्बन्धित निकायहरूलाई जानकारी गराई सम्भावित श्रोत (सहयोग) आंकलन गर्ने	"	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस	
	विस्तृत शिक्षा सर्भेक्षण र प्रतिवेदन तयारी गर्ने	"	"	
	बिद्यालय सुचारु गर्नका लागि तत्कालका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने	"	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस, शिक्षा विभाग	
पहिलो	प्राप्त तथ्यांक प्रतिवेदनबाट औल्याएका	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका,	आवश्यकता

महिना	समस्याहरूको आधारमा सहयोग प्रदान गर्ने जस्तै: मनोविमर्श सहयोग, School Kit Box तथा Temporary Learning Center (TLC) निर्माण		शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस,	अनुसार
	आपतकालीन आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी अस्थायी पठनपाठनका लागि सुरक्षित स्थान निर्धारण गर्ने	"	"	
	विद्यालय पुनः संचालन गर्ने र सबै विद्यार्थीलाई विद्यालयमा पुनः ल्याउने वातावरण तयार गरी उनीहरूको दैनिक जीवनलाई सामान्य बनाउन सहयोग गर्ने	"	"	
दोस्रो महिना	पहिलाको जस्तै नियमित अवस्थामा आउनका लागि नियमित रूपमा प्रतिकार्यका कार्यहरू तथा अवस्था विश्लेषण गरी थप कार्यहरू सञ्चालन गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	गाउँ/नगरपालिका, शिविसइ, शिक्षक महासंघ, अ/गैसस,	
	शिक्षा क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था र कार्यालयहरूले भईरहेका कार्यहरूको अनुगमन गर्ने	"	"	
	विपद् जोखिम न्यूनिकरणको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन गर्ने एकद्वार संयन्त्रको कार्यान्वयन गर्ने	"	"	

४.११ विषयगत क्षेत्र: संरक्षण

नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा

४.११.१ क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूची:

सि.नं.	साझेदार संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	शशिधर घिमिरे	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७०६०३३३	
२.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक सेवा केन्द्र, पाल्पा	नविन मरासिनी	प्रहरी निरीक्षक	९८५७०९०४३९	
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	वुद्धिप्रसाद शर्मा	सभापति	९८४७०२८०२६	
४.	जिल्ला कानूनी सहायता समिति, पाल्पा	शालिकराम घिमिरे	अधिवक्ता	९८४७१०००८७	
५.	नेपाल वार एशोसिएशन	विनोद कार्की	अध्यक्ष	९८५७०६०९४०	
६.	ग्रामिण विकासका लागि सहयोगी हातहरु		प्रतिनिधि	९८४७०४३१२७	
७.	सृजनशिल अपाङ्ग स्वावलम्बन	सन्दिप भट्टराई	प्रतिनिधि	९८५७०६०८१८	
८.	सी.वि.आर.पाल्पा	कृष्ण गहतराज	प्रतिनिधि	९८४७०९८८५०	

४.११.२ विपद्पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- प्रभावितहरूमा पारिवारिक बिछोड तथा बालबालिकाहरूमा अभिभावक विहीनता,
- मानसिक तनाव, मनोवैज्ञानिक असर,
- बालअधिकार तथा श्रम शोषणको अवस्थामा वृद्धि,
- शारीरिक तथा लैंगिक हिंसामा वृद्धि,
- मानव वेचविखन तथा ओसारपसारको जोखिममा वृद्धि,
- घाइते, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दीर्घ रोगीहरु तथा ज्येष्ठ नागरिकहरूको अवस्था झन् जटिल हुने,
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरूमा अवरोध,
- बालबालिका तथा महिलाहरूको बढ्दो अनुचित प्रयोग, श्रम तथा यौन शोषण,
- सामना गर्ने संयन्त्रमा अवरोध,
- भेदभाव तथा लान्छानाको अवस्थामा वृद्धि,

- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा असुरक्षित वातावरण,
- सुरक्षित सुत्केरी हुने तथा स्वास्थ्य उपचार गर्ने ठाउँको अभाव,
- किशोरी तथा महिलाको प्रजनन स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर,
- मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।

४.११.३ समष्टिगत उद्देश्यः

संरक्षणको जोखिममा रहेका समूहहरूलाई आपतकालिन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा लान्छनाबाट संरक्षण प्रदान गर्ने ।

४.११.४ विशिष्ट उद्देश्यः

- नेपालका प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभुत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित हुने,
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालिन सहयोगको न्यायोचित वितरण प्रणाली स्थापित गर्ने,
- आपतकालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा लान्छनाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि सेवा तथा संरक्षण प्रदान गर्ने,
- बालमैत्री, किशोरकिशोरीमैत्री, महिलामैत्री, अपाङ्गतामैत्री तथा ज्येष्ठ नागरिकलगायत अन्य संरक्षण आवश्यक व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित आवास, सुरक्षित सुत्केरी गृह तथा मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोग पुर्याउने,
- विछोड भएका बालबालिका तथा किशोरकिशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी तथा पुनर्मिलन गर्ने कार्य सुनिश्चित गर्ने,
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसा विरुद्धका घटनाको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरि बालबालिका तथा महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

४.११.५ मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्डः

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको उल्लङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने र स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने,
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरीब तथा पछाडि पारिएका समूहले मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच र सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने,
- साझेदारहरूबीच अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने,
- बालमैत्री तथा महिलामैत्री स्थलको स्थापना गर्ने,
- शिक्षा, स्वास्थ्य तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनोसामाजिक सहयोगलाई एकिकरण गर्ने,
- संरक्षण गर्ने व्यक्तिहरूबाट बालबालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने,
- विछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साझेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने,

- परिवारबाट बिछडिएका तथा साथ नभएका बालबालिका, महिला, किशोरकिशोरी र अन्य जोखिममा परेका समूह जस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपाङ्गता भएका तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने,
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने,
- लैङ्गिक हिंसामा परेका महिला, बालबालिका तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरूलाई सेवा, सुरक्षा, संरक्षण प्रदान गरी सम्बन्धित सेवा केन्द्रसम्म पुर्याउने निकायको क्षमता अभिवृद्धि गरी परिचालन गर्ने ।

४.११.६ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र.सं	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	वैशाख मसान्त
२	सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता, मनोविमर्शकर्ता, सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको रेकर्ड तथा सूचना अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	पाल्पा अस्पताल, CBR पाल्पा	वैशाख मसान्त
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्थापन गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय	क्षेत्रगत प्रमुख	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, विभिन्न साझेदार निकायहरू	नियमित
४	प्रभावितका लागि सुरक्षित खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको रेखदेख, मनोसामाजिक सेवाको लागि कार्यदल गठन	क्षेत्रगत प्रमुख	स्थानीय तह, विभिन्न साझेदार निकायहरू	आषाढ पहिलो हप्ता
५	सञ्चालित कार्यक्रममा बाल संरक्षणको विषय समावेश गर्न समन्वय गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	स्थानीय तह	आषाढ पहिलो हप्ता
६	विभिन्न सूचना सामाग्रीहरू प्रकाशन/ अध्यावधिक गरी परिमार्जन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	विभिन्न साझेदार निकायहरू	बैशाखभित्र
७	सिफारिस संयन्त्र स्थापनामा समन्वय: पुनःस्थापना केन्द्र, कानूनी उपचार सेवा, स्वास्थ्य उपचार सेवाबारे पूर्वतयारी गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	कानूनी सहायता समिति	निरन्तर
८	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता कल्याण सघ, सबै सरोकारवालाहरू	आ.अ
९	लैङ्गिक हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरूलाई सेवा प्रदान गर्न सुरक्षित आवास गृहको व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख तथा तोकिएको सदस्य	अस्पताल, स्थानीय तह	निरन्तर

४.११.७ विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय अवधि	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी भई जानकारी लिने दिने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई सुचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
	बन्दोबस्ती व्यवस्थापन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य	
दोस्रो दिन	अन्य विषयगत क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी बहुक्षेत्रीय लेखाजोखा संचालन गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य तथा साझेदार निकायहरू	
	संरक्षणको लेखाजोखा	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य तथा साझेदार निकायहरू	
पहिलो हप्ता	विभिन्न स्रोत तथा निकायबाट प्राप्त जानकारीको विश्लेषण गरी प्रारम्भिक मानवीय सहयोगको योजनासहित अवस्थाको प्रतिवेदन तयार पार्ने	क्षेत्रगत प्रमुख र अनुगमन तथा मुल्यङ्गन समिति	जिविव्यसले तोकेका सदस्यहरू/ अन्य क्षेत्रगत समितिका सदस्यहरू	
	तत्काल उपलब्ध गराइएका मानवीय सेवाहरूमा महिला बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, किशोरकिशोरी, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, वृद्धवृद्धाहरूको पहुँच भए नभएको सुनिश्चित गर्ने	क्षेत्रगत सदस्यहरू	साझेदार निकायहरू	
	मानवीय सहयोगको आवश्यकता देखिएका प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवी गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्य/साझेदार निकायहरू	
	स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समक्षा गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख	रेडक्रस /साझेदार निकायहरू	
	संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त सहयोगका लागि गरिएका प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्न समन्वय गर्ने गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख	रेडक्रस/क्षेत्रगत सदस्य	
	मानवीय सहयोगको प्रयाप्तताको समिक्षा, अनुगमन र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख र अनुगमन तथा मुल्यङ्गन समिति	क्षेत्रगत सदस्य/साझेदार निकायहरू	
पहिलो महिना	जोखिममा रहेका समूहहरूलाई पहिलो १५ दिन भित्र तत्कालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख	क्षेत्रगत सदस्यहरू/रेडक्रस/साझेदार निकायहरू	
	सुत्केरी र ६ महिना सम्मका बच्चाका आमाहरूका लागि आवश्यक सामग्रीहरू वितरण गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	स्थानिय तह र साझेदार निकायहरू	
	परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरूको खोजी तथा बाल पुनःस्थापना र पुनःएकिकरणको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह, सी.वी.आर.	

	लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका महिला तथा बालबालिकाहरूलाई आवश्यक सेवा तथा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	सुरक्षित आवास, साझेदार निकायहरू	
	पीडित महिला तथा बालबालिकाहरूलाई सुरक्षित आवास एवं मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	रेडक्रस	
	संरक्षणको आवश्यकता भएका वृद्धवृद्धा, अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई पूनःस्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने			
	सुरक्षित आवास: लैङ्गिक हिंसाका घटनाको व्यवस्थापन, मनोपरामर्श, स्वास्थ्य तथा कानुनी सेवासम्म पहुँच बढाउने र आवश्यकता अनुसार सुरक्षित आवासको थप व्यवस्था गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	पाल्पा अस्पताल, सुरक्षित आवास	
	सामुदायिक मनोसामाजिक कार्यकर्ता र महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका परिचालन गरी समुदायस्तरमा लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसाको रोकथाम, निगरानी, आधारभूत मनोपरामर्श र हिंसा प्रभावितलाई सेवा केन्द्रसम्म प्रेषण गर्ने	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	स्थानीय तह, साझेदार निकायहरू	
दोस्रो महिना	संरक्षण क्षेत्रगत सदस्यसँग समीक्षात्मक बैठक गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख	सबै क्षेत्रगत सदस्यहरू	
	जिल्ला स्तरिय संरक्षण विषयगत क्षेत्र समन्वय समितिसँग बैठक गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख	रिलिफ नेपाल, अन्य साझेदार निकायहरू	
	सूचक निर्धारण गरी तथ्यमा आधारित प्रभावकारी अनुगमन गर्ने,	क्षेत्रगत प्रमुख वा तोकिएको सदस्य	अनुगमा तथा मुल्याङ्गन समिति	
	अन्य क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी विस्तृत लेखाजोखा तथा समीक्षा गर्ने,	क्षेत्र प्रमुख	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्य र साझेदार निकायहरू	
	विस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्यांकको विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी,	तोकिएको सदस्य	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्य र साझेदार निकायहरू	
	पुनस्थापनाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने ।	क्षेत्र प्रमुख	विभिन्न क्षेत्रगत सदस्य र साझेदार निकायहरू	
	लैङ्गिक हिंसा जिल्ला सल्लाहकार समितिसँग बैठक गर्ने	जि.स.स.	साझेदार निकायहरू	

४.११.८ निकायगत स्रोत साधनको आंकलन:

सि. नं.	कार्यालय/संघ/संस्था को नाम	आपतकालीन अवस्थामा उपलब्ध हुने				जनशक्ति व्यवस्थापन		कैफियत (उपलब्धता)
		सामग्री/सेवा/ राहत सामग्रीको नाम	संख्या(परिमाण)	सामग्रीको अवस्था	सामग्री/सेवा रहेका स्थान	संख्या	सम्पर्क विवरण (मो. र फो.)	
१.	पाल्पा अस्पताल, सी.वी.आर.	मनोसामाजिक परामर्श सेवा	आवश्यकता अनुसार					जिल्लाभर
		लैङ्गिक हिंसाको घटना व्यवस्थापन, सुरक्षित आवास सेवा	"					
		Dignity & Kishori Kit						
२.		जोखिमपूर्ण अवस्थाका बालबालिकाको उद्धार, राहत र पूनःस्थापना गर्न र घटना व्यवस्थापनमार्फत पहिचान भएको समस्या समाधान सहयोग कोष						
		बालबालिकाले घरमै वसी अध्ययन गर्न सक्ने बैकल्पिक पाठ्यक्रम सम्बन्धमा अभिभावक र बालबालिकालाई बालमैत्री शिक्षण परामर्श सेवा						
		बैकल्पिक शिक्षा (दुरी कायम गरी) सञ्चालनका लागि दक्ष शिक्षक						
		पीडित बालबालिकाको संरक्षणको लागि प्राविधिक सहयोग						
३.	स्थानीय तहहरु	बालमैत्री कक्षा सञ्चालन सहयोग						कार्यक्षेत्रभित्र
७.	कानूनी सहायता समिति, पाल्पा	कानूनी सहयोग	आवश्यकता अनुसार					जिल्लाभरि

४.१२ विषयगत क्षेत्र: पूनःनिर्माण

क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकाय: जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा

४.१२.१ विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरूको विवरण:

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारहरूको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा	समन्वय अधिकारी	९८५७०४३२२२	
२	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, पाल्पा	डिभिजन प्रमुख	९८५७०६५१५२	
३	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, पाल्पा	इकाइ प्रमुख	९८५७०६५१८०	
४	जिल्ला वन कार्यालय, पाल्पा	जिल्ला वन अधिकृत	९८५७०६२२७२	
५	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा	प्रमुख	९८४८४८२८९८	
६	मालपोत कार्यालय, पाल्पा	कार्यालय प्रमुख	९८५७०६५१०६	
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	सभापति	९८४७०२८०२६	
८	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक, पाल्पा	शाखा प्रबन्धक	९८५७०६०९९४	

४.१२.२ विपद्पश्चातको सम्भावित परिदृश्य:

- १०० (सबै पूर्वाधारहरू सानो ठूलो क्षति)
- ८,००० घरधुरी प्रभावित,

४.१२.३ समष्टिगत उद्देश्य:

क्षतिग्रस्त संरचना तथा सेवाहरू मर्मतसम्भार तथा पूननिर्माण गरी प्रभावित परिवारको दैनिकी पूर्ववत् अवस्थामा लैजाने तथा पूनःस्थापित संरचना तथा सेवाहरूको क्षमतामा वृद्धि गर्ने ।

४.१२.४ विषयगत उद्देश्य

- क्षतिग्रस्त भौतिक पूर्वाधारका संरचनाहरू मर्मत संभार गर्ने,
- अवरुद्ध सेवा तत्कालका लागि बहाल गर्ने,
- पूनःस्थापना तथा पूननिर्माणका क्रियाकलाप सम्पादन गर्न पहुँच सुधार गर्ने,
- प्रभावित समुदाय तथा व्यक्तिहरूको दीर्घकालीन पुनःस्थापना गर्ने ।

४.१२.५ न्यूनतम मापदण्ड

पूनःनिर्माणको मापदण्ड सरकारले बेला बेलामा तोकेबमोजिम हुनेछ ।

४.१२.६ पूर्वतयारी कार्ययोजना:

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	सहयोगी	समय
१	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, क्षेत्रका सदस्य	बैसाख मसान्तभित्र
२	क्षेत्रगत योजना निर्माण तथा अध्यावधिक गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य,	जेठ १५ सम्म
३	विद्यमान भौतिक संरचनाहरूको अवस्था विश्लेषण	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्रका सदस्य,	बैशाख मसान्त

४.१२.७ विपद् प्रतिकार्य योजना:

समय अवधि	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी संस्था	अनुमानित लागत
पहिलो दिन	आवश्यक सूचना संकलन गर्ने तथा सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई सूचना संकलनका लागि निर्देशन दिने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बैठकमा सहभागी भई आवश्यक सूचनाहरूको आदान प्रदान	"	क्षेत्र सदस्य	
	अति आवश्यक सेवा प्रदायक निकाय र संरचनाको न्यूनतम पुनस्थापना गर्ने	"	क्षेत्र सदस्य, सेवा प्रदायक संस्था	
	भिड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने प्रभावितहरूलाई नजिकको क्याम्पहरूमा पठाउने	"	नेपाल प्रहरी, सप्रब, नेपाल सेना	
दोस्रो दिन	प्राविधिक टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि अभिमुखिकरण तथा प्रभावित स्थानमा परिचालन ।	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य	
	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) र समन्वय, स्रोत पहिचान र पुनः निर्माणको कार्ययोजना बनाउने	"	क्षेत्र सदस्य	
	सहज पहुँचका लागि अस्थायी रुपमा पुल, सडक तथा गोरेटो वाटो निर्माण गर्ने	"	जिविव्यस, जिसस, ठूला उपकरण समिति, स्थानीय निकाय	
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	"	क्षेत्र सदस्य, सम्बन्धित क्षेत्र, सेवा प्रदायक संस्था	
पहिलो हप्ता	विस्तृत सर्वेक्षण पश्चात प्रभावितहरूको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	क्षेत्र सदस्य, तोकिएको व्यक्ति	
	बिषयगत बैठक र घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने (कार्य क्षेत्र पहिचान गरी कार्य गर्ने)	"	क्षेत्र सदस्य, रेडक्रस, अ/गैसस	
	मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्यसेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने । कटान, डुवान र पटानको	"	जिविव्यस, अन्य क्षेत्र समूह, रेडक्रस, अगैसस	

	विस्तृत सर्वेक्षण गर्ने,			
	आवासको लागि सामुदायिक वनहरुबाट सहुलियत वा निशुल्क काठहरु उपलब्ध गराउने	"	जिविव्यस,जिबका, गाउँ/नगरपालिका, सावउस,	
	सार्वजनिक सेवाहरु सुचारु गर्ने	"	सेवा प्रदायक संस्थाहरु	
पहिलो महिना	अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई व्यवस्थित बनाउन सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	क्षति भएका पूर्वाधारहरुको विस्तृत विवरण तयार गर्ने	"	"	
	पूर्वाधारहरु पुनः निर्माण गर्न आवश्यक विस्तृत प्राविधिक इष्टिमेट गर्ने र सम्बन्धित कार्यालयमा प्रतिवेदन पठाउने	"	"	
दोस्रो महिना	उपलब्ध बजेटको आधारमा पूर्वाधारहरु निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गर्ने	क्षेत्र प्रमुख	जिविव्यस, जिसस, गाउँ/नगरपालिका, रेडक्रस, अ/गैसस	
	बिपदपश्चात भत्किएका अस्पताल, विद्यालयहरु लगायतका अन्य संरचनाहरु मापदण्डअनुसार दक्ष प्राविधिकको निरीक्षणमा निर्माण गर्ने ।	"	"	

अनुसुचिहरु

अनुसूची: १

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम:	जिल्लाको नाम:	गाउँ/नगरपालिकाको नाम:
वडा नम्बर:	सूचना संकलन मिति (गते/महिना/साल) :	

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार	घटना घटेको मिति	घटना घटेको समय

मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या):	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :
महिला संख्या:	महिला संख्या:	महिला संख्या:		
पुरुष संख्या:	पुरुष संख्या:	पुरुष संख्या:		
वालवालिका संख्या:	वालवालिका संख्या:	वालवालिका संख्या:		
अन्य संख्या:	अन्य संख्या:	अन्य संख्या:		
जम्मा:	जम्मा:	जम्मा:		

विस्थापितहरु हाल बसिरहेको ठाउँ/संरचना	☐ विद्यालय: संख्या
	☐ सार्वजनिक भवन संख्या
	☐ सडक छेउ संख्या
	☐ वन क्षेत्र: संख्या
	☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या

अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठिक छ ☐ कठिन छ ☐ वन्द छ	सवारीसाधन/यातायात सेवा	☐ अवरुद्ध भएको ☐ अवरुद्ध नभएको
---	--	------------------------	---

संचारको अवस्था	☐ अवरुद्ध भएको	☐ अवरुद्ध नभएको
----------------	---------------------------------------	--

विधुत	☐ अवरुद्ध भएको	☐ अवरुद्ध नभएको
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको	☐ क्षति नभएको
स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको(संख्या.....)	☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्या:
संचालनमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलब्ध छ	☐ उपलब्ध छैन
बिद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको(संख्या.....)	☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) प्रभावित विद्यार्थीहरूको संख्या:
खानेपानीको आपूर्ति	☐ सुचारु (अवरुद्ध नभएको) (संख्या:	☐ अवरुद्ध भएको (संख्या: ...) प्रभावित धरधुरी संख्या: ...

भौतिक संरचना

निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)
सरकारी कार्यालय /भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल (विघा । रोपनी)

पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या.....)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)

फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या

विशेष आवश्यकता (Special Requirement)भएका प्रभावितहरूको अनुमानित संख्या		
गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरू (डिगनिटी) किट	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....	☐ आवश्यक नभएको
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरू	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....	☐ आवश्यक नभएको
५ वर्षभन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरू –जस्तै शैक्षिक तथा बालमैत्री स्थल -Child frindlyspace_	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....	☐ आवश्यक नभएको
ज्येष्ठ नागरिकहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....	☐ आवश्यक नभएको
अपांगता भएकाहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....	☐ आवश्यक नभएको

असहाय/विरामीको संख्या		
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य	☐ प्रतिकूल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम:	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरूको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाँडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम:	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या:	
राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या:	

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या	
	☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैर खाद्यान्न सामग्री	☐ टेन्ट संख्या..... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या..... ☐ कम्बल संख्या..... ☐ कपडा संख्या..... ☐ भाडाकुँडा संख्या..... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण.....कति जना ☐ पिउने पानी..... ☐ अन्य.....
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लैङ्गिक हिंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)		☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन		☐ छ ☐ छैन

५. घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएकाको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर:	पद /संस्था:	सम्पर्क नम्बर:	टोलि नेताको नाम:	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

- एउटाघटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।

- विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।
- टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितीय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसँग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।
- प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।
- माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

अनुसूची: २

शैक्षिक संस्थाहरू सम्बन्धी विवरण

विद्यालयमा बालबालिका हुने भएकाले जोखिमको हिसावले अति संकटासन्न क्षेत्रभित्र पर्दछ भने विपद् पश्चात् विस्थापित परिवारहरूका लागि आपतकालीन आवासको रूपमा पनि विद्यालयलाई प्रयोग गर्न सकिन्छ । यस जिल्लामा देहाय वमोजिमका शैक्षिक संस्थाहरू रहेका छन् ।

सि.नं.	क्षेत्र	शैक्षिक संस्था	संख्या	कैफियत
१	तानसेन नगरपालिका	क्याम्पस	५	
		माध्यमिक विद्यालय	३०	
		आधारभूत विद्यालय	४१	
२	रामपुर नगरपालिका	क्याम्पस	२	
		माध्यमिक विद्यालय	१९	
		आधारभूत विद्यालय	४१	
३	निस्दी गाउँपालिका	क्याम्पस	-	
		माध्यमिक विद्यालय	१२	
		आधारभूत विद्यालय	४१	
४	पूर्वखोला गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	७	
		आधारभूत विद्यालय	३५	
५	रम्भा गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	१०	
		आधारभूत विद्यालय	३१	
६	माथागढी गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	१०	
		आधारभूत विद्यालय	३६	
७	वगनासकाली गाउँपालिका	क्याम्पस	-	
		माध्यमिक विद्यालय	१०	
		आधारभूत विद्यालय	२८	
८	तिनाउँ गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	११	
		आधारभूत विद्यालय	३१	
९	रिव्दिकोट गाउँपालिका	क्याम्पस	३	
		माध्यमिक विद्यालय	१२	
		आधारभूत विद्यालय	२६	
१०	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	१२	
		आधारभूत विद्यालय	५०	

(उल्लेखित शैक्षिक संस्थाहरूमा उच्च मावि र मावि लाई माध्यमिक विद्यालय तथा निमावि र प्राविलाई आधारभूत विद्यालयमा समावेश गरिएको छ ।)

अनुसूची:- ३

स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

यस जिल्लामा पाल्पा अस्पताल १ वटा, रामपुर अस्पताल १ वटा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र २ वटा, स्वास्थ्य चौकी ६२ वटा, शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक २ र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ गरी २५ वटा रहेका छन्।

सि.नं.	क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	कैफियत
१	रामपुर न.पा.	रामपुर अस्पताल	१	
		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
२	निस्दी गापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	२	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
३	पूर्वखोला गापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	६	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
४	रम्भा गापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	२	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
५	माथागढी गापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	२	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
६	बगनासकाली गापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	९	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	१	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
७	तिनाउगापा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	४	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
८	रिब्दिकोटगा पा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
९	रैनादेवी छहरा	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	

	गापा	स्वास्थ्य चौकी	८	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		निजी अस्पताल/पोलिक्लिनिक	-	
१०	तानसेन न.पा	पाल्पा अस्पताल	१	
		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	६	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	२	

● गाउँपालिका/नगरपालिकाअन्तर्गतका स्वास्थ्य शाखा प्रमुखहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्र.सं.	गापा/नपाको नाम	पद	स्वास्थ्य प्रमुखको नाम	सम्पर्क विवरण
१	रामपुर न.पा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	गिरीराज घिमिरे	९८५७०६९५५९
		स्वास्थ्य सह-संयोजक	-	
२	निस्दी गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	रेम बहादुर दिशा	९८५७०६०७८३
		स्वास्थ्य सह-संयोजक	-	
३	पूर्वखोला गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	मोहन ढकाल	९८५७०६०६२९
४	रम्भा गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	शिव प्रसाद अर्याल	९८४७०६८९६२
		स्वास्थ्य सह-संयोजक	-	
५	माथागढी गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	केशवजि सी	९८५७०६२६१६
६	बगनासकाली गापा	स्वास्थ्य संयोजक	मणिराम अधिकारी	९८५७०६२१६८
		स्वास्थ्य सह-संयोजक	-	
७	तिनाउगापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	कृष्ण कार्की	९८४७२४३०८२
८	रिब्दिकोट गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सुनिल अधिकारी	९८५७०६५७०१
९	रैनादेवी छहरा गापा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	जिवन राना	९८५७०६०६९०
१०	तानसेन न पा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	इबिन्द्र न्यौपाने	९८५७०६००३५

अनुसूची: ४

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति पाल्पाका सदस्यहरुका नामावली

पद	सदस्यको नामथर	पद	कार्यालय/निकाय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
अध्यक्ष	श्री योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	
सदस्य	मिरा मरासिनी	का.वा. प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति, पाल्पा	९८५७०६८७४२
"	अशोक कुमार शाही	प्रमुख	तानसेन नगरपालिका, पाल्पा	९८५७०६०५५२
"	रमणवहादुर थापा	प्रमुख	रामपुर नगरपालिका, पाल्पा	९८५१०३३९२१
"	मुक्तवहादुर सारु	अध्यक्ष	निस्दी गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६८०१२
"	नूनवहादुर थापा	अध्यक्ष	पूर्वखोला गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६५५४४
"	सन्तोष थापा	अध्यक्ष	माथागढी गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६२४४९
"	विष्णुप्रसाद भण्डारी	अध्यक्ष	रम्भा गाउँपालिका, पाल्पा	९८४७२२५७७९
"	कृष्णप्रसाद वस्याल	अध्यक्ष	वगनासकाली गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६०७५०
"	ओमवहादुर घर्ती मगर	अध्यक्ष	तिनाउँ गाउँपालिका, पाल्पा	९८४७०२८४९५
"	नारायणवहादुर जि.सी	अध्यक्ष	रिब्दिकोट गाउँपालिका, पाल्पा	९८४७०२८०२१
"	रामवहादुर कार्की	अध्यक्ष	रैनादेवी गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६०८९१
"	नारायणप्रसाद आचार्य	अध्यक्ष	ने.क.पा.(एमाले), पाल्पा	९८५७०६०५८४
"	वीरवहादुर राना	सभापति	नेपाली कांग्रेस, पाल्पा	९८५७०६०७७५
"	नेत्रप्रसाद पाण्डे	अध्यक्ष	ने.क.पा.(माओवादी केन्द्र)	९८५७०६२४६०
"	डुलवहादुर कुँवर	अध्यक्ष	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, पाल्पा	९८४७०२८८३५
"	विशाल दर्लामी	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमोर्चा, पाल्पा	
"		अध्यक्ष	जनता समाजवादी पार्टी, पाल्पा	
"	डा. जगदिश कुँवर	प्रमुख	पाल्पा अस्पताल, पाल्पा	९८५७०७७१५४
"	नारायणप्रसाद चौधरी	प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय, पाल्पा	९८४८४८२८९८
"	जनककुमार वस्नेत	प्रमुख सेनानी	गोरखदल गण, पाल्पा	९८५८०३००१०
"	सन्तोषकुमार भट्टराई	प्रहरी उपरीक्षक	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, पाल्पा	९८५७०९५५५५
"	अरुणकुमार सिंह	प्रहरी नायव उपरीक्षक	सशस्त्र प्रहरी बल ३५ नं. गुल्म, पाल्पा	९८५१२७२२३४
"	सन्तोष वस्नेत	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, पाल्पा	९८५७०६५०५९
"	रमेशराज पौडेल	प्रमुख	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, पाल्पा	९८५७०६५९८०
"	शिवप्रसाद अर्याल	प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र, पाल्पा	९८५७०६५२९४
"	हरिभक्त श्रेष्ठ	प्रमुख	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय, पाल्पा	९८५७०६५१५२
"		प्रमुख	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन, पाल्पा	
"	डा. चन्द्रवहादुर राना	प्रमुख	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा ज्ञान केन्द्र, पाल्पा	

"	बुद्धिप्रसाद शर्मा	सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	९८४७०२८०२६
"		अध्यक्ष	गैर सरकारी संस्था महासंघ, पाल्पा	
"	रेखिराम राना	सभापति	नेपाल पत्रकार महासंघ, पाल्पा	९८५७०६०६९८
"	राजु श्रेष्ठ	अध्यक्ष	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	९८५७०६००७६
"	चिरन्जिवी पोखरेल	अध्यक्ष	व्यापार संघ, पाल्पा	९८५७०६५४०२
सदस्य सचिव	शशीधर घिमिरे	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	९८५७०६०३३३

जिल्ला स्थित विपद् व्यवस्थापनको लागि Focal Person को नामावली र सम्पर्क नम्बर

सि.न.	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय / पालिका / संस्था	पद	विपद् Focal Person	सम्पर्कनम्बर
१	प्र.जि.अ.	योगेन्द्र प्रसाद पाण्डे	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स.प्र.जि.अ.	शशीधर घिमिरे	९८५७०६०३३३
			जिल्ला आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र,पाल्पा	मुचना सहायक	अमृतअधिकारी	९८५७०६००४७
२	प्रमुखसेनानी	जनक कुमार बस्नेत	गेरखदल गण	क्याप्टेन	राजु बस्नेत	९८४१९५०१५६
३	प्रहरीउपरिक्षक	सन्तोष कुमार भट्टराई	जिल्लाप्रहरीकार्यालय	प्रहरीनिरिक्षक	नबिन मरासिनी	९८५७०९०४३९
४	स.प्र.ना.उ	अरुणकुमार सिंह	सशस्त्रप्रहरीबल	स.प्र.नि.	हिराबहादुर बोहरा	९८५१२६००६०
५	प्र.अ.अ.	सन्तोष बस्नेत	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	अ.अ.	तिलक के.सी.	९८६४११२४५५
६	डि.ई.	मुकुन्दराज अधिकारी	सडक डिभिजन पाल्पा	ईन्जिनियर	शिबु खत्री	९८६७१८६१९४
७	डि.ई.	शंकरथापा	जलस्रोत तथा सिचाई विकास डिभिजन कार्यालय	ईन्जिनियर	उमेश महतो	९८४४०४६५२९
८	प्रमुख	आनन्दराम घिमिरे	भू तथा जलाधार कार्यालय	ईन्जिनियर	राकेशबहादुरकुवर	९८५७०८११२९
९	प्रमुख	दिपक भट्टराई	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	प्रमुख	दिपक भट्टराई	९८५७०६८१८१
१०	प्रमुख	शिव अर्याल	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख	शिव अर्याल	९८५७०६५२९४
११	प्रमुख	मोहन पौडेल	डिभिजन वन कार्यालय	डिभिजनल वन अधिकृत	मोहन पौडेल	९८५७०६२२७२
१२	प्रमुख	रमेशराज पौडेल	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	रमेशराज पौडेल	९८५७०६५९८०
१३	सभापति	बुद्धिप्रसाद शर्मा	रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	अधिकृत	बाबुराम कार्की	९८४७०२८०२६

अनुसूची ५
स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु विवरण

सि. नं.	स्थानीय तह	पद	नाम/थर	सम्पर्क नम्बर
१	तानसेन नगरपालिका	प्रमुख	अशोककुमार शाही	९८५७०६०७९९
		उप-प्रमुख	लक्ष्मीदेवी पाठक	९८४७०९९३३७
		विपद् Focal Person	कार्यक्रम अधिकृत विष्णुप्रसाद पौडेल	९८५७०६२५६२
		वडाध्यक्ष १	रामप्रसाद वस्याल	९८५७०२११००
		वडाध्यक्ष २	वरुणप्रसाद रेग्मी	९८५७०६०९०३
		वडाध्यक्ष ३	महेशलाल शाक्य	९८४७०४३०१८
		वडाध्यक्ष ४	का.वा. गणेश थापा	९८५७०६२०५५
		वडाध्यक्ष ५	रामवहादुर रावल	९८४७०६९२८८
		वडाध्यक्ष ६	सागरमान महर्जन	९८५७०७८०२१
		वडाध्यक्ष ७	मुक्तिराम जि.सी.	९८५७०६००४६
		वडाध्यक्ष ८	रामप्रसाद घिमिरे	९८४४७९२१६६
		वडाध्यक्ष ९	हरिसुमर रेग्मी	९८४७०५९६०२
		वडाध्यक्ष १०	लोचनप्रसाद तिमिल्सिना	९८४७१३८३८०
		वडाध्यक्ष ११	दामोदरप्रसाद घिमिरे	९८५७०६२१५३
		वडाध्यक्ष १२	देववहादुर राना	९८४७१०१६५५
		वडाध्यक्ष १३	टुकप्रसाद भट्टराई	९८५७०६५५१५
वडाध्यक्ष १४	कमल राना	९८४७२६७९६४		
२	रामपुर नगरपालिका	प्रमुख	रमणवहादुर थापा	९८५१०३३९२१
		उप प्रमुख	विष्णुदेवी आचार्य	९८१९४५०५३५
		विपद् Focal Person	योजना अधिकृत कपिलबहादुर खाँड	९८५७०६२०९६
		वडाध्यक्ष १	मित्रलाल कंडेल	९८५७०६५३७१
		वडाध्यक्ष २	तारावहादुर थापा	९८४७३४८७६२
		वडाध्यक्ष ३	दिनेशकुमार खनाल	९८४७११५२०६
		वडाध्यक्ष ४	एकवहादुर नेपाली	९८५७०६२१४१
		वडाध्यक्ष ५	हिमाल मल्ल	९८५७०६२५८५
		वडाध्यक्ष ६	हुमनाथ न्यौपाने	९८५७०६२४६२
		वडाध्यक्ष ७	तीर्थप्रसाद पंगेनी	९८५७०६२५८०
		वडाध्यक्ष ८	वोमवहादुर नाम्जाली	९७४७०१११९५
		वडाध्यक्ष ९	इन्द्राराम सिञ्जाली थापा	९८४७१७२२०२
वडाध्यक्ष १०	लिलवहादुर गाहा	९८५७०६०५७२		

३	पूर्वखोला गाउँपालिका	अध्यक्ष	नुनवहादुर थापा	९८५७०६५५४४
		उपाध्यक्ष	भागिरी भट्टराई	९८४७२२४३१४
		विपद् Focal Person	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख मोहन ढकाल	९८५७०६८७८३
		वडाध्यक्ष १	भोगवहादुर थापा	९८४७०४३८२९
		वडाध्यक्ष २	निरवहादुर सारु	९८४७०४३८२९
		वडाध्यक्ष ३	निलकण्ठ भट्टराई	९८४७२२२७२५
		वडाध्यक्ष ४	रामप्रसाद श्रेष्ठ	९८४७१००५३३
		वडाध्यक्ष ५	धनवहादुर सिङ्जाली	९८४७२४९४८८
		वडाध्यक्ष ६	मानवहादुर सारु	९८५७०५७६५४
४	निस्दी गाउँपालिका	अध्यक्ष	मुक्तवहादुर सारु	९८५७०६८०१२
		उपाध्यक्ष	रिताकुमारी खनाल अर्याल	९८४७५६९४९७
		विपद् Focal Person	प्रमुखप्रशासकीयअधिकृत	९८५११४६४८९
		वडाध्यक्ष १	पूर्णवहादुर खाँड	९८६७१८५८४७
		वडाध्यक्ष २	पूर्णवहादुर वाकावल	९८४७३३६७७०
		वडाध्यक्ष ३	लक्ष्मीप्रसाद पाटा मगर	९६१७५७३४१५
		वडाध्यक्ष ४	न्यौवहादुर सुनारी	९८४७३०८८६७
		वडाध्यक्ष ५	भीमवहादुर वयम्बु	९८४४७१९९३१
		वडाध्यक्ष ६	मेखवहादुर सुनारी	९८४७०६७१२८
वडाध्यक्ष ७	गगनसिंह सोती	९६१७८३६८१४		
५	रम्भा गाउँपालिका	अध्यक्ष	विष्णुप्रसाद भण्डारी	९८४७२२५७७९
		उपाध्यक्ष	राधाकुमारी श्रेष्ठ	९८४७४९७०४३
		विपद् Focal Person	अधिकृत भक्तुजंगराना	९८४७३८३९२४
		वडाध्यक्ष १	कृष्णप्रसाद रेग्मी	९८५६०५१४००
		वडाध्यक्ष २	उमानसिंह सारु	९८४७३३४६३८
		वडाध्यक्ष ३	थमनवहादुर गाहा	९७४७०२३५५४
		वडाध्यक्ष ४	भोजवहादुर वि.क.	९८६७०२०८९२
		वडाध्यक्ष ५	खुमकान्त वस्याल	९८४१४९३२३९
६	माथगढी गाउँपालिका	अध्यक्ष	सन्तोष थापा	९८५७०६२४४९
		उपाध्यक्ष	निर्मला भट्टराई	९८११४१७२९७
		विपद् Focal Person	अधिकृत नारायण प्रसाद न्यौपाने	९८५७०७९११०
		वडाध्यक्ष १	शिव घिमिरे	९८४७०२८५३३
		वडाध्यक्ष २	जनक रिजेल	९८५७०६२२२१
		वडाध्यक्ष ३	दिपक थापा	९८६९०४१३६९
		वडाध्यक्ष ४	मधु पराजुली	९८५७०७९१५४
		वडाध्यक्ष ५	वेलवहादुर ढेंगा	९८६७९३९८०२
		वडाध्यक्ष ६	रणवहादुर खाम्छा	९८४७११८९५८
		वडाध्यक्ष ७	जंगवहादुर थापा	९८६७०४८४०४
		वडाध्यक्ष ८	डिलवहादुर ढेंगा	९८४४७९३७२९

७	तिनाउ गाउँपालिका	अध्यक्ष	ओमवहादुर घर्ती	९८४७०२८४९५
		उपाध्यक्ष	दमयन्ती थापा	९८४७०१५७४६
		विपद् Focal Person	स्वास्थ्यसंयोजक कृष्णकार्की	९८४७२४३०८२
		वडाध्यक्ष १	रोमवहादुर लम्तरी	९८४७११६५६०
		वडाध्यक्ष २	राजेश श्रेष्ठ	९८५७०३५०३३
		वडाध्यक्ष ३	प्रेमवहादुर पाण्ड	९८५७०३०९९५
		वडाध्यक्ष ४	दानवहादुर गाहा	९८४७२६०९४९
		वडाध्यक्ष ५	दलवहादुर गाहा	९८४७०३८८३३
		वडाध्यक्ष ६	तोमवहादुर पुन	९८५७०६५४०१
८	रिब्दीकेट गाउँपालिका	अध्यक्ष	नारायणवहादुर जि.सी	९८४७०२८०२१
		उपाध्यक्ष	लक्ष्मी खनाल	९८५७०६५६२६
		विपद् Focal Person	अधिकृत रुकलालभट्टराइ	९८५७०६२६४३
		वडाध्यक्ष १	विष्णु गैरे	९८५७०२६८२१
		वडाध्यक्ष २	रामचन्द्र नेपाल	९७४७०२०६५५
		वडाध्यक्ष ३	विष्णुप्रसाद खनाल	९८४७०९९५८८
		वडाध्यक्ष ४	दुर्गाप्रसाद खनाल	९८४७१७५५००
		वडाध्यक्ष ५	कृष्णवहादुर थापा	९८४७११४६५४
		वडाध्यक्ष ६	तुलवहादुर जि.सी.	९८४७१३९४९०
		वडाध्यक्ष ७	निलवहादुर रास्कोटी	९८४६९२८१३१
		वडाध्यक्ष ८	नारायणवहादुर लामटाङ्गे	९८४७११२९३२
		९	रैनादेवीछहरा गाउँपालिका	अध्यक्ष
उपाध्यक्ष	चेतकुमारी थापा			९८५७०७०२२६
विपद् Focal Person	ना.सु.रामप्रसादपाण्डे			९८४७०६०८१९
वडाध्यक्ष १	सोमवहादुर दर्लामी			९८६१३५०८४६
वडाध्यक्ष २	जीवनाथ पोखरेल			९८५७०६२६४९
वडाध्यक्ष ३	लालवहादुर दर्लामी			९८५७०६२०७८
वडाध्यक्ष ४	विष्णुप्रसाद पोखरेल			९७५७००१७१७
वडाध्यक्ष ५	हुमानसिंह कार्की			९८५७०३४७०७
वडाध्यक्ष ६	डनवहादुर रास्कोटी			९६१४४९१९८६
वडाध्यक्ष ७	देवेन्द्र पुन			९८५७०३०५४३
वडाध्यक्ष ८	थमनवहादुर राना			९८६७२०४७१२
१०	बगनासकाली गाउँपालिका			अध्यक्ष
		उपाध्यक्ष	सरस्वती दर्लामी चिदी	९८४७०४२२६६
		विपद् Focal Person	प्रमुख प्रशासकीयअधिकृत सुरेश घिमिरे	९८५७०६८८६८
		वडाध्यक्ष १	सोमवहादुर झेडी	९८४७३३६८५९
		वडाध्यक्ष २	टेकनाथ शर्मा	९८५७०३३०६१
		वडाध्यक्ष ३	टिकावहादुर थापा	९८४७०४५१७३
		वडाध्यक्ष ४	हुतमान सिंह दर्लामी	९८४७५२५२१५
वडाध्यक्ष ५	इश्वरकुमार राना	९८५७०६२११८		

	वडाध्यक्ष ६	लक्ष्मीप्रसाद अधिकारी	९८६७२१४६५८
	वडाध्यक्ष ७	गुनवहादुर बुढाथोकी	९८६७९५२२२९
	वडाध्यक्ष ८	गणेशप्रसाद वस्याल	९८६७०४०२७४
	वडाध्यक्ष ९	थानेश्वर तिमिल्सिना	९८५७०६०११८

विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन

क्र सं	कार्यालय	जनशक्ति	कैफियत
१	नेपाली सेना	१५० जना	
२	नेपाल प्रहरी	४० जना	
३	शसस्त्र प्रहरी बल	६० जना	
४	रेडक्रस सोसाइटी	१० जना	
५	वन	३० जना	
६	जनस्वास्थ्यस्वास्थ्य /	४० जना (स्थानीय तहबाट)	
७	शिक्षा	१० जना (स्थानीय तहबाट)	

अनुसूची-६

पाल्पा जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरुको विवरण

क्र.स.	स्थानीय तह	एम्बुलेन्स नं.	चालकको		एम्बुलेन्सको धनी (निकाय)
			चालकको नाम थर	फोन नं	
१	तानसेन	लु १ च ३३३	सुरज के.सी.	९८४७०२९५०४	पाल्पा अस्पताल
२	बगनासकाली	लु१च २३८१	यम बहादुर सारु	९८४६१९०९६७	भु.पु सैनिक चिलाङ्गदी
३	रिव्दीकोट	लु १ झ २८५	विष्णु कार्की	९८४७४३८०२९	खस्यौली प्रा.स्वा.के.
४	तानसेन	लु१च ३७३८	विष्णु वि.क.	९८६७८२८६१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	तानसेन	लु१च ५३७६	हरि ढकाल	९८४७१०१८५१	लुम्बिनि मेडिकल कलेजप्रभास
६	तानसेन	लु१च २५४६	नारायण जि.सी.	९८४७१०२७६५	परिवार नियोजन संघ
७	माथागढी	लु१च ३७४२	गोपाल सिंह	९८४१६०८०५०	झडेवा भु.पु सैनिक
८	तानसेन	लु१च २६६१	गोपाल आले	९८४७०४३२१०	लुम्बिनि मेडिकल कलेजप्रभास
९	तानसेन	लु१च ३२३६	सुरेश कार्की	९८४७४३८९५६	लुम्बिनि मेडिकल कलेजप्रभास
१०	रामपुर	लु२झ १७४३	भानुभक्त सोती	९८४७२३१३३८	रामपुर अस्पताल
११	तानसेन	लु२च६५५२	प्रशुगाम भुषाल	९८४७०००४३३	न्यु एकता क्लबभुषालडाँडा
१२	तानसेन	लु१च३७३८	बिष्णु बि.क.	९८६७८२८६१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१३	रामपुर	लु१च ५९००	अमृत सोती	९८५७०६२२४७	रामपुर टेक्निकलइन्टिच्युट
१४	रैनादेवी छहरा	लु१च२८८	मोहन घिमिरे	९८४७०२०९५१	छहरा स्वास्थ्य चौकी
१५	रम्भा	लु१झ४१६	उत्तम सेढाइ	९८६४५६१६२०	हुँगी स्वास्थ्य चौकी
१६	रैनादेवी छहरा	लु१झ ४०६	लाल बहादुर राना	९८६९७५१९४५	जुठा स्वास्थ्य चौकी
१७	बगनासकाली	लु१झ ४९६	खडक बहादुर थापा	९८४६२११७३१	चापपानी स्वास्थ्यचौकी
१८	तानसेन	लु १ च ६९१३	मोहनीलाल कुँवर	९८०१९४०१०२	युनाइटेड मिसन अस्पताल
१९	निस्दी	लु १ झ ५२५	नेत्र बहादुर लुङ्गोली	९८४४७६०६८२	सहलकोट स्वास्थ्य चौकी
२०	रामपुर	प्र.न.३ ०१०२३च०५५५	महेन्द्र तिवारी	९८५७०६५००२	कालिगण्डकी फाउण्डेशननेपाल
२१	रामपुर	लु१झ२७४			दर्छा स्वास्थ्य चौकी
२२	रिव्दीकोट	-	बिमल नेपाल	९८६९६६८८९९	सिजी कम्पनि
२३	रम्भा	लु१झ५५४	कमल दर्जि	९८४७३७३७१५	ताहु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र

अनुसूची-७

जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पा तथा मातहत ईकाई ईन्चार्जहरुको नामावली:-

प्रहरी कन्ट्रोल रुम: १००

सि.नं.	प्रहरी ईकाईकोनाम	दर्जा	सम्पर्क नम्बर
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पा	प्र.उ.	९८५७०९५५५५
२	ईलाका प्रहरी कार्यालय रामपुर पाल्पा	प्र.नि.	९८५७०९१५०१
३	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय पाल्पा	प्र.ना.नि.	९८५७०९०५००
४	ईलाका प्रहरी कार्यालय मुझुङ पाल्पा	प्र.ना.नि.	९८५७०९१५०२
५	ईलाका प्रहरी कार्यालय पुर्वखोला	प्र.स.नि.	९८५७०६०१६०
६	कारागार सुरक्षा गार्ड पाल्पा	प्र.ना.नि.	९८५७०९१५२०
७	प्रहरी चौकी बर्तुङ पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०६
८	प्रहरी चौकी आर्यभञ्ज्याङपाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१०
९	प्रहरी चौकी राम्दी पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५११
१०	प्रहरी चौकी माथा पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०९
११	प्रहरी चौकी दोभान पाल्पा	प्र.ना.नि.	९८५७०९१५०७
१२	प्रहरी चौकी हार्थोक पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०३
१३	प्रहरी चौकी सर्देवा पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०४
१४	प्रहरी चौकी बल्डेङगढीपाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१४
१५	प्रहरी चौकी हुँगी पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१३
१६	प्रहरी चौकी रुक्सेभञ्ज्याङपाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१६
१७	प्रहरी चौकी ताँहु पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१२
१८	प्रहरी चौकी अर्गली पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०५
१९	प्रहरी चौकी प्रभास पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५०८
२०	प्रहरी चौकी केलादी पाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०९१५१७
२१	प्रहरी चौकी पिपलडाँडापाल्पा	प्र.स.नि.	९८५७०६०१०९
२२	प्रहरी चौकी जब्नादीपाल्पा	प्र.ह.	९८५७०९१५१५
२३	अस्थायी प्रहरी चौकी भुसालडाँडापाल्पा	प्र.ह.	९८५७०९१५१९
२४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट रानीघाटपाल्पा	प्र.ह.	९८५७०९१५१८
२५	जिल्ला अदालत समन्वयतथा सुप्रई गार्ड	प्र.ह.	९८४७१०४४३०
२६	प्रहरी बिट बसपार्क पाल्पा	प्र.ह.	९८५७०६०१९३
२७	प्रजिअ निवास गार्ड पाल्पा	प्र.ह.	९८५७०६५६०१

अनुसूची: ८

विपद् सम्बन्धी शब्दावली

विपद् (Hazard) : विपद् ल्याउन सक्ने कुनै पनि घटना जस्तै बाढी, पहिरो, आगलागी, हुरीबतास, चट्याङ विपद् हुन्

विपद् (Disaster): विपद्का घटनाबाट जनधनको क्षति भएको अवस्था । मानिस मर्ने, हराउने, घाइते हुने, घरपालुवा पशु मर्ने र खेतबारी नष्ट हुने तथा मानिस विस्थापित भएर अर्काको सहयोग लिनु पर्ने स्थिति उत्पन्न हुनु नै विपद् हो ।

जोखिम (Risk) : विपद्का घटनाबाट क्षति हुने सम्भावना रहेको अवस्था वा हानीनोक्सानी हुने सम्भावना । नदी किनारमा रहेको बस्ती बाढीको धेरै जोखिममा रहेको हुन्छ । धेरै भिरालो र सिमसिमे पाखोमा भएको घर वा त्यसभन्दा तल भएको घर वा बस्ती पहिरोको जोखिममा रहेको हुन्छ ।

सङ्कटासन्न (Vulnerable): आपतकालीन अवस्था उत्पन्न हुने सम्भावना भएको वा अत्यधिक जोखिममा रहेको वा विपत्तिर्त उन्मुख भएको अवस्था । पहिरो जान लागेको ठाउँको छेउको घर वा बस्ती तथा बाढी आउने समयमा खोला किनारमा भएको घर वा बस्ती ।

न्यूनिकरण (Reduction) : विपद्को घटनाबाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न वा विपद्को घटना भएर विपद् आउनु अघि त्यसको सामना गर्न गरिने तयारी । पूर्वतयारी, पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापनाजस्ता कार्यबाट विपद्को जोखिम न्यून गर्ने काम ।

अल्पिकरण (Mitigation) : विपद्बाट हुन सक्ने क्षति कम गर्न गरिने कार्य । खोलाको किनारमा तटबन्ध लगाउने, तारजाली लगाउनेजस्ता काम, पहिरो जान लागेको ठाउँमा टेवा पर्खाल लगाएर पहिरो नियन्त्रण गर्ने काम जसले पहिरो जानबाट नियन्त्रण गर्छ । विकासका काममा जोखिम कम गर्ने विधि अपनाएर क्षति हुने सम्भावनालाई कम गर्ने काम ।

क्षमता (Capacity) : विपद्को सामना गर्ने स्रोत, साधन, ज्ञान, सीप आदि भएको अवस्था । विपद् हुने सम्भावना छ भने विपद्को घटना हुनु पहिले गरिएको पूर्वतयारी । आपत्कालमा चाहिने सामानको जोहो गरिएको अवस्था । पूर्वतयारी गरेर विपद्को सामना गर्ने क्षमता बढाउन सकिन्छ ।

प्रवलीकरण (Retrofitting) : बलियो बनाउने काम । पुरानो घर, गोठको मर्मतसम्भार वा बाटो, पुल, विद्यालयजस्ता संरचनालाई विशेष प्रविधिद्वारा मर्मतसम्भार गरी विपद्का घटनाबाट क्षति नहुने स्तरमा विकास गर्ने कार्य ।

भवन निर्माण संहिता (Building Code): नेपाल सरकारबाट २०६० सालमा भवन निर्माणका लागि लागू भएको मापदण्ड । साधारण भूकम्पबाट घर, कार्यालय भवन, विद्यालय भवन नभत्किउन भन्ने उद्देश्यले सरकारले तयार गरेको घर वा भवन बनाउने मापदण्ड ।

आपतकाल (Emergency) : विपद्का कारण जनधनको क्षति वा नोक्सान भएर उत्पन्न भएको विपत्तिको अवस्था । यस्तो अवस्थामा घर, छरछिमेकले मात्र समस्याको समाधान गर्न कठिन हुन्छ र सरकारी वा गैरसरकारी निकायको सहयोगको आवश्यकता पर्छ ।

पूर्वानुमान (Forecast) : कुनै पनि विषयमा पहिले नै गरिने अनुमान । घना वर्षा भएपछि बाढी आउने अनुमान गर्न सकिन्छ । रेडियोले दिनभरको मौसम कस्तो हुन्छ भनेर भन्नु पूर्वानुमान हो ।

पूर्व-चेतावनी (Early Warning) : कुनै पनि घटना हुने सम्भावना भएमा त्यस्तो घटनाबाट प्रभावित हुन सक्ने समुदायलाई पहिले नै जानकारी दिने कार्य । पूर्वचेतावनी प्रणालीको विकासले विपद्को सामना गर्न सक्ने तत्कालको तयारी गर्न सहयोग गर्छ ।

पूर्वतयारी (Preparedness) : विपद्का घटनाबाट हुने क्षति कम गराउन, विपद्को अवस्थामा सुरक्षित स्थानान्तरण गर्न, मानवीय तथा आर्थिक क्षति कम गर्न र आपत्कालीन अवस्थामा व्यवस्थित र प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न विपद् हुनु पहिले नै गरिने कार्यलाई पूर्वतयारी भनिन्छ ।

प्रतिकार्य (Response) : विपद्को सङ्कटकालीन अवस्थामा गरिने उद्धार, राहत तथा मानवीयसेवाको कार्य । विपद्मा परेका मानिस वा छिमेकीलाई त्यसबाट निकाल्ने काम, घरबारविहीन भएकालाई अश्रयस्थलमा राख्ने र तिनको जीविकोपार्जनको लागि गरिने सहयोगको काम ।

सामना (Cope) : कुनै पनि घटनाको प्रतिकार गर्नु तथा विपद्बाट पर्ने समस्या समाधान गर्ने क्षमता वा शक्ति हुनु, बाढी आएमा खोलामा पौडी खेलेर बाहिर निस्कने क्षमता बाढीको सामना हो ।

घुँडा टेकी गुँडुल्क, ओत लागी समात (Duck, Cover and Hold): विशेष गरी भूकम्प गएको समयमा सुरक्षित रहनको लागि बस्ने तरिका, पहिरो गएको समयमा पनि यो विधिबाट संवेदनशील अड्ग बचाउन सकिन्छ ।

झटपट झोला (Go Bag): विपद्को घटना भइहालेमा आफ्नो तथा परिवार र सकेसम्म छरछिमेकको सहयोगको लागि औजार, औषधि, हलुका खाद्यान्न आदि राखिएको त्यस्तो झोला जसलाई सजिलै भेटिने ठाउँमा राखिएको हुन्छ र विपद्को घटना भएको अवस्थामा बोकेर हिँड्न सकिन्छ ।

पराकम्प (After Shocks): भूकम्पको ठूलो धक्का गइसके पछि फेरि जाने सा(साना धक्का वा झड्का ठूलो भूकम्प गइसकेपछि केही समयपछि वा फेरि आउने स-साना कम्पन ।

अनुसूची: ९
सन्दर्भ सामग्रीहरू

क्र.सं.	प्रतिवेदन/प्रकाशनको नाम	सिकाई/असल अभ्यास
१	नेपालको संविधान, २०७२	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अधिकार सूची तथा तथा संबैधानिक व्यवस्थाको सम्बन्धी जानकारी
२	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको कानुनी आधारहरू
३	विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय नीति, २०७४	राज्यले बनाएका विपद्सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरूको जानकारी प्राप्त
४	विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०७४	नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अपनाइएका रणनीति तथा कार्ययोजनाको ढाँचा
५	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४	स्थानीय तहको विपद् सम्बन्धी कार्य तथा अधिकार क्षेत्र
८	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७५, २०७६ र २०७७ पाल्पा	जिल्ला स्तरको विपद् जोखिम स्तरीकरण, विषयगत क्षेत्रका अपुग सामग्रीहरूको चित्रण तथा क्षमताहरूको जानकारी तथा पछिल्लो क्रियाकलापहरूको खाका उल्लेख भएको ।
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका बार्षिक प्रतिवेदनहरू	जिल्लामा भए गरेका विपद्मा प्रतिकार्य गर्दाका प्रयास, समन्वय गरी स्रोत सकलन तथा राहत वितरणको अवस्था ।
१०	दैवी विपद् उद्धार ऐन, २०३९	ऐनले व्यवस्था गरेको मापदण्ड र सरकारी संरचनाबारे बुझाई ।
११	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४	विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा स्थानीय निकायको भूमिका बारे स्पष्टता ।
१२	राहत वितरण मापदण्ड २०४५, तेस्रो संसोधन २०६९, कार्यविधि, २०७६	राहत सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण गरिएको ।
१३	राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा, २०७०	तत्कालको प्रतिफल सम्बन्धी ।
१५	ह्योगो, सेन्डाई कार्य संरचना	विपद्लाई प्राथमिकता क्षेत्र अन्तर्गत समावेश गर्न चासो प्रकट ।
१६	स्थानीय तह अन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन ऐन तथा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरू	गाउँ स्तरमा योजना निर्माण गर्ने प्रकृया स्थानीय समुदायको प्राथमिकताहरूबारे जानकारी भएको, विपद्को स्थिति र स्थानीय स्तरबाट गर्न सक्ने सम्भावित उपायहरूका बारेमा जानकारी ।